

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DEVLET ORMANLARINDA VERİLEN MADEN İZİNLERİNİN
HUKUKSAL AÇIDAN İNCELENMESİ
(ESKİŞEHİR ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)**

HAZIRLAYAN

ALİ OSMAN SEZER

DANIŞMAN

YRD. DOÇ. DR. GÖKÇE GENÇAY

BARTIN-2016

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

DEVLET ORMANLARINDA VERİLEN MADEN İZİNLERİNİN
HUKUKSAL AÇIDAN İNCELENMESİ
(ESKİŞEHİR ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ALİ OSMAN SEZER

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Gökçe GENÇAY - Bartın Üniversitesi
Üye : Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR - Bartın Üniversitesi
Üye : Yrd. Doç. Dr. Üstüner BİRBEN - Çankırı Karatekin Üniversitesi

BARTIN-2016

KABUL VE ONAY

Ali Osman SEZER tarafından hazırlanan “DEVLET ORMANLARINDA VERİLEN MADEN İZİNLERİNİN HUKUKSAL AÇIDAN İNCELENMESİ (ESKİŞEHİR ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)” başlıklı bu çalışma, 21.09.2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Gökçe GENÇAY (Danışman) .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Üstüner BİRBEN .....

Bu tezin kabulü Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. H. Selma ÇELİKİYAY
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Yrd. Doç. Dr. Gökçe GENÇAY danışmanlığında hazırlamış olduğum “DEVLET ORMANLARINDA VERİLEN MADEN İZİNLERİNİN HUKUKSAL AÇIDAN İNCELENMESİ (ESKİŞEHİR ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

İmza

Ali Osman SEZER

21.09.2016

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında öncelikle, tez danışmanlığımı üstlenerek araştırma konusunun seçimi ve yürütülmesi sırasında değerli bilimsel uyarı ve önerilerinden yararlandığım ve çalışmalarımın her safhasında ilgisini ve yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve tecrübeleriyle beni aydınlatan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Gökçe GENÇAY'a teşekkürlerimi sunarım.

Tezde jüri üyesi olarak tezi inceleyen ve katkı sağlayan hocalarım sayın Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR'e ve sayın Yrd. Doç. Dr. Üstüner BİRBEN'e şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmalar sırasında bana yardımcı olan, her türlü desteğini esirgemeyen eşim Seçil SEZER'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yine bu tez çalışmalarında gerekli bilgileri ve maden arama ve işletme izni örneklerini elde etmeme yardımcı olan Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü İzin ve İrtifak Şube Müdürü Ahmet ÇİÇEK'e ve Orman Mühendisi Musa MENGİ'ye teşekkür ederim. Ayrıca bitmiş maden sahalarının rehabilite edilmesini incelememde bana yardımcı olan Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefi Metin ARSLAN'a ve Orman Mühendisi Alper TAŞLICA'ya teşekkür ederim.

Ali Osman SEZER

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**DEVLET ORMANLARINDA VERİLEN MADEN İZİNLERİNİN
HUKUKSAL AÇIDAN İNCELENMESİ
(ESKİŞEHİR ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)**

Ali Osman SEZER

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Gökçe GENÇAY

Bartın-2016, sayfa: XV + 110

Bu araştırmada Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan önemli maden yataklarının, maden işletmecisine tahsis edilmesinin hukuksal yönü ve orman arazilerinde madencilik faaliyeti yapılabilmesi için alınması gereken izin ve belgeler incelenmiştir.

Öncelikle madencilik ve ormancılık kavramları, ormanların fonksiyonları ve amaçları ile ilgili genel bilgiler verilmiş olup, daha sonra Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan ormanlık alanlarda geçmişte yapılan ve halen devam eden madencilik çalışmalarının hukuksal boyutları ortaya konulmuştur. Orman alanlarında verilen maden izinleri yıllara, izin türüne ve izin verildiği alana göre sınıflandırılarak tablolar halinde gösterilmiştir. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün sınırları içinde yer alan ve madencilik faaliyeti yapılan sahalarda gerekli incelemeler yapılmış olup, maden çalışmalarının fiili durumları ortaya konulmuştur. Aynı zamanda maden izin süresi bitmiş olan sahalarda incelemeler yapılarak, yasal düzenlemelere göre rehabilite edilip edilmediği tespit edilmiştir.

Yapılan incelemeler sonucu, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan orman alanlarında verilen maden izinlerinin gerekli kanun ve yönetmeliklere uygun olduğu tespit edilmiştir. Maden çalışmalarının devam ettiği sahalarda düzenli olarak denetleme ve kontroller yapılmaktadır. Yasal düzenlemelere göre süresi dolan maden izin sahalarında ise rehabilite çalışmaları yapılmıştır. Bitme süresine göre bazı arazilerde toprak işleme çalışmalarına başlanmış olup bazılarında ise toprak işleme çalışmalarının sona erip ağaçlandırma çalışmalarının yapıldığı tespit edilmiştir. Yetkili kişilerle yapılan görüşmeler ve alanda yapılan gözlemler sonucu rehabilite çalışmalarının istenilen düzeyde olduğu ve zamanla alanların eski orman yetiştirme kapasitesine ulaşacağı anlaşılmıştır. Devam eden madencilik çalışmalarının yapıldığı maden sahaları ile maden izin süresi bitmesiyle rehabilite edilen sahaların toprak işleme ve ağaçlandırma çalışmalarının fotoğraflarına da bu araştırmada yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlara dayanarak bazı öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Devlet; devlet ormanı; maden; maden izni; orman.

Bilim Kodu

502.17.01

ABSTRACT

M.Sc.Thesis

**ANALYSIS OF THE LEGAL PERSPECTIVE OF MINING PERMITS
IN THE STATE FOREST
(THE EXAMPLE OF ESKİŞEHİR REGIONAL FOREST DIRECTORATE)**

Ali Osman SEZER

**Bartın University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering**

Thesis Advisor: Asst. Prof. Gökçe GENÇAY

Bartın-2016, pp: XV + 110

In this study, legal aspects of the allocation of significant mineral deposit areas within Eskişehir Regional Directorate of Forestry to the mine operator and permissions and documents that should be taken for mining activities in the state forests were examined.

In this study, general information primarily about the mining and forestry concepts have been given. Then, legal aspects of mining activities ongoing from past to present in the forest areas within Eskişehir Regional Directorate of Forestry borders has been demonstrated. The mining permits in forest areas are shown in the tables according to permit type, years and area that allowed. Necessary investigations were carried out in mining areas and the actual situation of activities has been demonstrated. At the same time, in this study, of the areas that expired mining permit time whether the rehabilitated or not according to legal regulations has been researched.

As a result of the examination, mining permits given within the state forest of Eskişehir Regional Directorate of Forestry have been identified as in accordance with laws and regulations. Regular monitoring and controls are carried out in areas where mining activities have been continued. The areas mining permit time expired were rehabilitated

according to legal regulations. In some mining sites where the permit time is getting an end, soil processing work has begun. It is also determined that in the other mining sites the soil processing work has been completed and the reforestation works are being carried out. According to the authorized persons interviewed and field observations indicates that the desired level of rehabilitation work was reached and these areas will be reached growing capacity as in the past near future.

Key Words

Forest; mine; mine permit; state; state forest.

Science Code

502.17.01

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ	xv
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1 Tanımlar	3
1.2 Türkiye’de Madencilik.....	5
1.2.1 Türkiye’deki Maden Rezervleri.....	5
1.2.2 Osmanlı’dan Günümüze Madencilik Politikaları ve Yasal Düzenlemeler	5
1.3 Madencilik Faaliyetlerinde Kullanılan İşletme Metotları.....	12
1.3.1 Açık Ocak Maden İşletme Faaliyetleri	13
1.3.2 Kapalı (Yer Altı) Ocak Maden İşletme Faaliyetleri.....	18
1.4 Eskişehir İlinde Bulunan Enerji ve Maden Kaynakları	19
1.5 Madenlerin İşletmeye Açılabilmesi İçin Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlardan Alınması Gereken İzinler	24
1.6 Devlet Orman İşletmeleri Tarafından Verilen Maden İzinleri	24
BÖLÜM 2 MATERYAL VE YÖNTEM	27
2.1 Materyal	27
2.1.1 Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Tanıtımı	27
2.1.2 Eskişehir İlinin Tanıtımı	28
2.1.3 Eskişehirin Yer Altı Zenginlikleri	30

	<u>Sayfa</u>
2.1.3.1 Kalabak Suyu	30
2.1.3.2 Lületaş	30
2.1.3.3 Bor Madeni	30
2.1.3.4 Termal Kaynaklar	32
2.1.4 Ulaşım	32
2.1.5 Ekonomi ve Sanayi	33
2.2 Yöntem	34
BÖLÜM 3 BULGULAR VE TARTIŞMA	35
3.1 Madencilik Faaliyetlerine Yönelik Ülkemizde Düzenlenen	
Yasal Mevzuat	35
3.2 Ormanlardan Yararlanma Hakları	37
3.3 Orman Kanununa Göre Madencilik Faaliyetlerinde	
Devlet Ormanlarından Yararlanma Usul ve Esasları	39
3.3.1 Orman Kanunu'nun 16. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları	39
3.3.2 Orman Kanunu'nun 17. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları	41
3.3.3 Orman Kanunu'nun 18. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları	41
3.4 Madenlerin Mülkiyeti	42
3.5 Madenler Üzerinde Devletin Hüküm ve Tasarrufu	42
3.5.1 Maden Haklarını Kullananlar	44
3.5.2 Madencilik Faaliyetlerinde Özel İdare Payı ve Devlet Hakkı	45
3.6 Maden Kaçakçılığı Suçunun Yaptırımı	45
3.7 Hammadde Üretim, Maden Arama, İşletme, Tesis ve Altyapı Tesis İzin	
İşlemleri	47
3.7.1 Madencilik Faaliyetlerinde Ruhsatlandırma ve İlk Müracaat	50
3.7.2 Maden Arama Faaliyeti	51
3.7.3 Maden Buluculuk Hakkı	51
3.7.4 Madencilik Faaliyetleri İçin İhale Yapılması	51
3.7.5 Madencilik Faaliyetlerinde Ön İzin	52
3.7.6 Madencilik Faaliyetlerinde Kesin İzin	55
3.8 Devlet Ormanlarında Madencilik Faaliyetleri Yapılırken Ödenmesi	
Gereken Tazminatlar	55

Sayfa

3.9 Madencilik Faaliyetleri İçin Orman İdaresi İzninin Alınması.....	57
3.10 Eskişehir İlinde Ormanlık Sahalardan Verilen Maden İzinleri.....	66
3.11 Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Tarafından Yapılan Madencilik Faaliyetleri Sonrası Rehabilitasyon Çalışmaları	69
3.11.1 Eskişehir İli Açık Ocak Maden Sahalarının Toprak İşleme Çalışmaları	69
3.11.2 Eskişehir İli Açık Ocak Maden Sahalarındaki Ağaçlandırma Çalışmaları	70
3.12 Madencilik Faaliyetleri Sonrası Orman Alanlarının Teslim Alınması	72
3.13 Madencilik Faaliyetleri Konusunda Yaşanan Yasal Sorunlar	74
 BÖLÜM 4 SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	82
 KAYNAKLAR.....	84
ÖZGEÇMİŞ.....	88
EKLER	90

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
1. Açık ocak maden işletmeleri.....	13
2. Bitki örtüsü, üst-alt toprak ve kömürün bulunduğu alan	14
3. Toprak örtü tabakasının kazılması ve başka alana taşınması.....	15
4. Açık ocak maden işletme çalışmaları.....	16
5. Önceden kullanılmış olan maden ocaklarının göl ve ormanlık alan olarak değerlendirilmesi.....	17
6. Önceden kullanılmış olan maden ocaklarının havaalanı ve spor alanı olarak değerlendirilmesi	17
7. Kapalı ocak maden işletmeleri	18
8. Eskişehir ili açık ocak mermer madeni sahası-1	20
9. Eskişehir ili açık ocak mermer madeni sahası-2	20
10. Eskişehir ili açık ocak manyezit madeni sahası-1.....	21
11. Eskişehir ili açık ocak manyezit madeni sahası-2.....	22
12. Eskişehir ili maden haritası	23
13. Eskişehir ili açık ocak bor madeni sahası-1	31
14. Eskişehir ili açık ocak bor madeni sahası-2	31
15. Eskişehir ili açık ocak bor madeni sahası-3	32
16. Orman Kanunu'nun 16. maddesine dayalı olarak verilen ön izinler	53
17. Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-1	69
18. Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-2	70
19. Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-3.....	70
20. Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-1	71
21. Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-2	71
22. Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-3	72
23. Peyzaj ve orman bütünlüğü bozulan alan.....	75
24. Maden sahalarının rehabilite edilmesi halinde çukurların doldurulması	77
25. Madencilik faaliyetlerinde pasa döküm alanı	78
26. Madencilik faaliyetlerinde pasa döküm esnasında zarar gören orman ağacı.....	79

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
1.	2004 yılı ve öncesi Eskişehir ilinde verilen maden izinleri 66
2.	2005-2009 yılları dahil Eskişehir ilinde verilen maden izinleri.....67
3.	2010-2015 yılları dahil Eskişehir ilinde verilen maden izinleri.....68

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
1.	Ruhsat/sertifika müracaat formu 90
2.	Maden işletme ruhsatı 91
3.	Arama faaliyet raporu 92
4.	Hammadde, maden arama, tesis ve altyapı tesisi izin raporu 93
5.	Bedel tespit tutanağı.....102
6.	Değerlendirme formu 106
7.	Maden altyapı tesislerinin ruhsat alanı dışında yapılmasına ait zorunluluk tutanağı.....108
8.	Saha teslim tesellüm tutanağı.....109
9.	İzin sahalarına ait geri teslim alma tutanağı.....110

KISALTMALAR DİZİNİ

BAS	:	Bedel Artış Sayısı
ÇED	:	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DKMP/GM	:	Doğa Koruma ve Milli Parklar/Genel Müdürlüğü
DSİ	:	Devlet Su İşleri
KYGM	:	Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü
MİGEM	:	Maden İşleri Genel Müdürlüğü
MTA	:	Maden Tetkik Arama
OGM	:	Orman Genel Müdürlüğü
OMO	:	Orman Mühendisleri Odası
ORKBİS	:	Orköy Bilgi Sistemi
RES	:	Rüzgar Enerjisi Santrali
SGK	:	Sosyal Sigortalar Kurumu
TEDAŞ	:	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
UNESCO	:	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YHT	:	Yüksek Hızlı Tren

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Türkiye’de maden çıkarma işlemi, tarih öncesi döneme kadar dayanmaktadır. Ülke çapında yürütülen madencilik faaliyetleri gerek yasal gerekse uygulama açısından orman alanlarının azalmasına yol açtığı düşünülürse de ilk çağlardan itibaren insanlar, refah düzeyini artırmak, güvenliğini sağlamak, yaşamını kolaylaştırmak ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak üzere madencilik faaliyetleri yaparak doğal kaynaklardan yararlanmışlardır (Şentürk ve Birben, 2007).

Yer altı kaynakları, geçmişten günümüze her dönemde büyük önem taşımıştır. Geçmişte medeniyetlerin doğuşunu sağlamış, tarih boyunca ulusların refah seviyelerini belirlemiş ve ülkelerin gelişmişlik seviyesine ulaşmasını sağlamıştır. Günümüzde insanlar yaşamını sürdürebilmesi için madencilik faaliyetlerinden faydalanması zorunlu hale gelmiştir. Kullanılan telefon, bilgisayar, araba hatta içinde yaşadığımız ev olsun çoğu şey madencilik çalışmaları sonucu elde edilen ürünler sayesinde varlık kazanabilmektedir. Ayrıca elektrik enerjisi üretiminin veya tarımsal üretimin bulundukları düzeyde olmasında madencilik faaliyetlerinin etkisi çok büyüktür. Bu bakımdan uluslar için geçmişte olduğu gibi gelecekte de madencilik sektörü vazgeçilmez olmaya devam edeceği bir gerçektir (Gençay, 2015).

3213 sayılı Maden Kanunu’na göre, bir madenin maden sayılabilmesi için aynı zamanda ekonomik ve ticari bir değerinin bulunması koşul olarak aranmaktadır. Dolayısıyla, çıkarılan madenin bu kriteri taşıyıp taşımadığı maden sayılıp sayılmaması bakımından önemlidir (Yıldız, 2012).

Türkiye, maden kaynakları çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Ülkemizde maden çeşitliliği olması ve madencilikle uğraşılması madencilikle ilgili temel bilgiler bakımından diğer ülkelere kaynak oluşturmuştur. Ancak teknolojik gelişmelerin yetersizliğinden dolayı modern yöntemlerle madenlerin yapımı uzun bir süre sağlanamamıştır. 19. yüzyılda Batı’da teknolojik gelişmelerin yaşanmasıyla madenlere olan ihtiyaç artmış ve ülkemizde yabancı sermayeli maden işletmeleri kurulmuştur. Maden Tetkik ve Arama (MTA)

Enstitüsü 1935 yılında kurulmuş olup, böylece madenlerin bilimsel olarak işletilmeye başlanması sağlanmıştır (URL-1, 2013).

Ülkemizdeki maden kaynaklarının fazla oluşu, madenler çıkartılıp işletilmedikçe ve rezerv bakımından yeterli olmadıkça bir anlam ifade etmez. Ülkemizde rezerv miktarı ve üretimi açısından fazla olan madenlerin başında bor tuzları, tuz rezervleri, mermer ve krom yatakları gelmektedir. Küreselleşen dünyayla birlikte büyüyen sanayi, teknolojiye hızlı gelişmeler özellikle bor mineralleri ile kromun önemini daha da arttırmıştır. Önümüzdeki yıllarda bu önemin daha da artış göstereceği düşünülmektedir. Türkiye’de bulunan madenlerden kükürt, demir, linyit, bakır, uranyum, manganez, çinko, kurşun rezervleri ülke ihtiyacını karşılamaktadır. Ancak petrol, doğalgaz, taş kömürü, volfram ve nikel gibi maden rezervleri ülke ihtiyacı bakımından yetersiz kalmakla beraber, ihtiyaç halinde ithal yoluna gidilmektedir (URL-1, 2013).

Ülkemizde geçmişten günümüze kadar yapılmakta olan madencilik faaliyetleri devletin öncülüğünde veya devlet tarafından yapılmaktadır. Madencilik faaliyetleri büyük ölçüde ülke yüzeyinin %28,6’sını kaplayan orman alanları üzerinde yapılmaktadır. Ülkemizde maden rezervlerinin büyük bölümü ormanlık alanlarda bulunduğu için kanun koyucu bu iki değerli doğal kaynak arasında detaylı yasal düzenleme yapma gereği görmüştür. Bu yüzden orman alanlarında yapılacak olan madencilik faaliyetleri Anayasa, kanun ve ilgili mevzuatlar ile düzenlenmiştir (Bilim, 2013).

Türkiye’de ormancılık, madencilik ve arazi kullanımı ile ilgili olarak hükümler 1956 tarihli 6831 sayılı Orman Kanunu ile ortaya konmuştur. Bu bağlamda ormanlık alanlarda verilecek maden ocakları araştırma veya işletme izni konusundaki yasal düzenlemeler, Orman Kanunu’nun 16, 17, 18. maddeleriyle düzenlenmiştir (Fanuscu, 1999). 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 16. maddesinin, ‘Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik’ ile 3213 sayılı Maden Kanunu’nun ‘Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği’ esaslarına göre yürütüldüğü görülmektedir.

Dünya üzerinde artan nüfus, her sektörde olduğu gibi madencilik sektöründeki talepleri de arttırmıştır. Madencilik sektörünün büyümesi şüphesiz madenlerin doğada en fazla bulunduğu ormanları etkilemekte, bu da ormanlar üzerindeki baskıyı arttırmaktadır. Öte yandan doğal kaynaklardan olan madenleri iyi değerlendirmek ekonomik ve sosyal gelişme

açısından önemlidir. Ancak bunu yaparken ormanlarda verilen zararı da asgari seviyeye indirmek gerekmektedir. Asıl sorun bu durumda ortaya çıkmaktadır. Çünkü Devlet, ormanlık alanlarda verilen maden izinlerinin sayısını her geçen yıl arttırmaktadır. Ayrıca maden izinlerinin bedelleri çok yüksek olup elde edilen gelir, orman ürünlerinden elde edilen gelirden daha yüksek olmaya başlamış ve bu durum ormanlarda madencilik faaliyetlerine izin verilmesinin artmasına yol açmaktadır.

Bu araştırmada öncelikle maden izinlerinin hukuksal boyutu hem orman hem de maden mevzuatı kapsamında incelenmiş olup, daha sonra örnek alan olarak belirlenen Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde kalan maden alanları tespit edilerek, durumları ortaya konulmuştur.

1.1 Tanımlar

Ülkemizdeki ve Dünya'daki değerli doğal kaynaklardan ikisi olan ormanlar ve madenlerin, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda fayda sağladığı kaçınılmaz bir gerçektir. Ormanlar yenilenebilir bir doğal kaynak iken madenler yenilenemeyen doğal kaynaklar kategorisindedir (Gençay, 2015).

Devlet ormanları içinde verilen maden izinleri hakkında değerlendirmeler yapmaya başlamadan önce, orman ve maden tanımını yaparak bu iki doğal kaynak arasındaki benzerlik ve farklılıklara dikkat çekmek gereklidir. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ilk maddesinde orman ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nda maden ifadelerine şu şekilde yer verilmiştir:

Orman, '*tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleri ile birlikte orman sayılır*'. Maden ise, '*yer kabuğunda ve su kaynaklarında tabii olarak bulunan, ekonomik ve ticari değeri olan petrol, doğalgaz, jeotermal ve su kaynakları dışında kalan her türlü madde*' 3213 sayılı Maden Kanunu'na göre madendir.

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, madenlerin bazıları şu şekilde ruhsatlandırılır:

I. Grup Madenler

Kum ve çakıl: Tabiatta doğal olarak bulunmakla birlikte inşaat ve yol yapımında kullanılır.

Çimento, tuğla ve kiremit kili, tras (puzolanik kayaç), marn ile diğer gruplarda adlandırılmayan kayaçlar: Seramik ve çimento sanayilerinde kullanılırlar.

II. Grup Madenler

Kalker, andezit, dolomit, granit, bazalt, kalsit: Bu tür kayaçlar mıcır, agrega veya öğütülme sonucu kullanılacak kayaçlardır.

Andezit, mermer, granit, traverten, bazalt: Blok olarak üretimi yapılan bu gibi taşlar ile dekoratif amaçlı kullanılan doğal taşlar bu grubu oluşturur.

III. Grup madenler

Göl, deniz, kaynak suyundan eriyik halde elde edilen tuzlar ile karbondioksit gazı (doğalgaz, petrollü alanlar ve jeotermal hariç).

IV. Grup madenler

Dikit, illit, klorit, nakrit, loglinit, sepiyolit ile bunların karışımı killer, rekrakter killer, potasyum, sodyum, kalsiyum, klor, nitrat, magnezyum, iyot ile diğer tuzlar, bor tuzları, stronsiyum tuzları, tabii soda mineralleri, mika, feldispat, kuvarsit ile bileşiminde en az %80 SiO₂ bulunduran kuvars kumudur.

Taşkömürü, antrasit, turba, asfaltit, linyit, nikel, kobalt, berilyum, alüminyum, renyum, galyum, selenyum, gümüş, altın platin, kurşun, bakır, çinko, krom, demir, kalay, cıva, manganez.

V. Grup madenler

Zümrüt, elmas, yakut, safir, kuvars kristalleri, kehribar, venüstaşı, Oltu taşı, aytaşı, neceftaşı (dağ kristali), lületaşı.

VI. Grup madenler

Radyoaktif mineraller ile diğer radyoaktif maddeler.

Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik doğrultusunda bu grupta yer alan madenlerin özellikleri ile yer almayan bir maden grubunun tespitine ait usul ve esaslar düzenlenir. Bu kanuna göre verilen ruhsatlar kesinlikle başka bir amaç için kullanılamaz.

1.2 Türkiye’de Madencilik

Türkiye, maden kaynakları çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Bunun sebebi Alp orojenik kuşakta yer alması ve bu nedenle de tektonik, volkanik ve metamorfik doğa olaylarına maruz kalarak bazı minerallerin ortaya çıkmasıdır.

1.2.1 Türkiye’deki Maden Rezervleri

Borand (2012)’a göre: ülkemizin jeolojik ve tektonik yapısının karmaşık olması maden yataklarının çok çeşitli olmasına olanak sağlamıştır. Dünya’da günümüzde 90 civarında farklı madenin üretimi yapılmakta olup Türkiye’de yaklaşık bunların 60 maden çeşidinden üretim yapılmaktadır. MTA verilerine göre, ülkemiz dünya genelinde 132 ülke arasında, toplam maden üretim değeri bakımından 28. sırada yer almakta iken maden çeşitliliği bakımından 10. sırada bulunmaktadır.

1.2.2 Osmanlı’dan Günümüze Madencilik Politikaları ve Yasal Düzenlemeler

Osmanlı Dönemi’nde üretim amaçlı maden işletmeciliğinden ziyade kazanılan madenlerin ticareti yapıldığından madencilik fazla gelişmemiştir.

Osmanlı Devleti'nde imtiyazların verilmeye başlandığı döneme kadar madenlerin hakkı üç farklı yolla paylaşılmaktaydı. Bunlar, toprak sahibinin toprağındaki madene sahip olması veya madeni bulan şahısın toprağın mülkiyetine de sahip olması ya da madenin bulunduğı arazide mülkiyet hakkının devlete ait olmasıdır. Bu uygulamalardan genelde madenin bulunduğı arazide mülkiyet hakkının devlete ait olması yolunun uygulandığı görölmüşür. Yani her zaman madenler üzerinde devlet söz sahibi olmuştur. Burada devletin mülkiyet hakkı gerçek mülkiyet hakkıyla aynı değildir. Devlet'in sahip olduğı mülkiyet hakkı, arazideki madeni kullanma ve denetlemesini yapma hakkı olup, yani bir nevi yararlanma hakkıdır.

1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanıyla devlet, mülkiyet hakkını muhafaza edeceğini kabul etmiş ve yabancıların da haklarını koruyacağını ilan etmiştir (Karakoç, 2004).

Madenlerin işletilmesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan 1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunu'na kadar şer'i hükümlere göre yürütölmüşür. Şer'i hükümlere göre madenler, vakıf arazisinde bulunmuşsa vakıf tarafından işletilmekte, boş arazide bulunmuşsa devlet tarafından işletilmekte, tapulu arazide bulunmuşsa arazi sahibi tarafından işletilmektedir. Ancak arazi sahibi madeni işletmek için 1/5 oranında devlete vergi vermek zorundadır. Madeni işletmek istememesi durumunda, bulunan madene devlet el koymaktadır (Sencer, 1973).

Osmanlı Devleti'nde toprak mülkiyetinin çoğı devlete ait olduğı için, toprağı kullananlar devletin kiracısı olmuştur. Böylece arazi üzerinde devletin mülkiyeti ve denetleme hakkı bulunduğundan madenlerde devletin hüküm ve tasarrufu altında sayılmıştır (Gençay, 2015).

Osmanlı Devleti'nde imtiyaz belirli süre için verilmekte süre bittiğinde işletme tesisleri tamamıyla devlete kalmaktaydı. İmtiyaz sahipleri madenlerin değerine göre devlete vergi vermeleri gerekmektedir.

1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunname'si, Tanzimat Fermanı sonrası ilk yasal düzenleme olmakta ve bu düzenlemeye göre madenlerin kimin tasarrufu altında bulunduğuna bakılmaksızın hazineye verilmesi kararlaştırılmıştır.

Maden mevzuatının ilk kaynağını oluşturan Maadin Nizamnamesi 1862 tarihinde çıkarılmış ve madencilik sektörünün işleyişini düzenlemektedir. Maadin Nizamnamesi 5 bölüm ve 54 maddeden ibarettir. Birinci bölüm madenlerin aranmasını, ikinci bölüm madenlerin işletilmesini, üçüncü bölüm madencilerin devlete vereceği vergiyi, dördüncü bölüm ocak ve fabrikaları ilgilendiren çalışma şartlarıyla usullerini, beşinci bölüm de maden mühendislerinin görev ve yetkilerini tespit etmektedir.

Nizamnameye göre, tapulu arazi üzerinde sahipleri tarafından hiçbir izine gerek olmaksızın maden aramaları yapılabilirdi. Sahipli arazi dışında kalan topraklarda maden aranması, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının iznine bağlıydı. Toprak Kanunu ve Maadin Nizamnamesine göre hazine arazisi ve vakıf topraklarında, çıkan madenler tamamıyla hazineye aitti. Maden bulan kimsenin, işletme imtiyazını almak istediği takdirde, onu işletecek tecrübe ve mali güce sahip olduğuna dair teminat vermesi gerekiyordu. Aksi takdirde imtiyaz, bu teminatı gösterecek başka bir işletmeciye verilebilir, bu takdirde de madenin bulucusuna bir tazminat ödenebilirdi (Karakoç, 2004).

Maden işletme imtiyazı şahıslara olduğu gibi şirketlere de verilebilirdi. Bir şahıs veya şirket istenilen teminatı gösterdiği takdirde, birden fazla maden işletme imtiyazı alabilirdi. Yabancı şahıs ve şirketlere maden imtiyazı verilmez fakat yabancılar Osmanlı Devleti vatandaşları tarafından kurulmuş olan şirketlere ortak olabiliyorlardı (Keskin, 2011).

Nizamnamenin beşinci bölümünde, muhtelif eyaletlerde Bakanlığa bağlı birer Başmühendisin bulunacağı ve işletmelerin onlar tarafından teftiş ve denetleneceği belirtilmiştir. 1867 yılında yürürlüğe giren ‘Yabancıların Mülk Edinmeleri’ hakkındaki Kanun ile de yabancılara tek başına ya da ortaklaşa maden işletme hakkı verilebileceği kararlaştırılmıştır (Karal, 1988).

1861 Maadin Nizamnamesi ile maden işletme hakkının toprak mülkiyetinden bağımsız hale getirilerek madenlerdeki ruhsat ticareti sınırlandırılmak istenmiştir. Ayrıca yabancıların maden şirketlerine sadece ortaklık yapabileceği hükmü getirilmiştir. Ancak Islahat Fermanı ile Osmanlı Devleti’nde yabancılar her istedikleri yerde taşınmaz mal elde edebilecekleri kabul gördüğünden Maadin Nizamnamesi 1870 yılında değiştirilerek yabancıların gayrimenkul elde edebilecekleri ve maden imal edebilecekleri kararlaştırılmıştır. Böylece yabancılar şahsen ya da şirket olarak Osmanlı madenlerini

istismar ederek üretmişler ve kendi ülkelerinde madenleri tüketebilmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Türkleri destekleme politikası olan milli iktisat düşüncesi ile de madencilik çalışmalarında etkili olunamamıştır (Karal, 1988). Bu dönemde maden arama ve işletme faaliyetlerinin orman alanlarında işletilmesi ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.

Osmanlı Devleti'nde yabancıların madencilik alanında egemen olması, Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle birlikte madencilikte yeni düzenlemelere gitmenin gerekliliğini ortaya koymuştur (Kartalkanat, 1991).

Özel girişimcilere Cumhuriyet'in ilk on yılında ayrıcalıklar ve destekleyici iktisat politikaları verilerek ekonomik olmaktan ziyade milli olmaya öncelik verilmiştir. Böylece Türkler maden, sanayi ve ticaret alanlarında azınlıkların önüne geçmeye başlamışlardır (Kuruç, 1988).

1923 yılından toplanan İzmir İktisat Kongresi'ndeki Misak-ı İktisadi Esasları'nda yer alan 'Türkiye halkı, madenlerini kendi milli istihsalı için işletir ve servetlerini herkesten fazla tanımaya çalışır' ifadesinden de anlaşıldığı gibi madencilik alanları için de milli karakter geçerli sayılmıştır. Tüccar Grubunun Esasları başlığı altında madencilikle ilgili alınan diğer kararlar yer almaktadır (Ökçün, 1971).

1925 yılında kurulan Sanayi ve Maadin Bankası'nın amacı, sanayi ve madencilik işlerinde devletin doğrudan destekleyebilmesini ve özel sermaye ile ekonominin gelişmesini sağlayabilmektir (Kuruç, 1987). Madenlerdeki yabancı spekülasyonunu önlemek için Maadin Nizamnamesi 1926 yılında değiştirilerek 'Devlet'e ait madenlerin Türk şirketleri ile birlikte ya da hükümet tarafından doğrudan veya kara devletin katılması kaydıyla %51 sermayesi Türk vatandaşlarına ait şirketlere ihale edilir' hükmü getirilmiştir (URL-10, 2005).

Bunların yanı sıra, Teşviki Sanayi Kanunu 1927 yılında çıkarılmıştır. Çıkarılan bütün bu uygulamalarda milli özel maden işletme ve milli özel sanayi yatırımlarının özendirilmesi hedeflenmiştir.

1929 yılından itibaren gelişmiş ülkelerde ekonomik bunalım olması ve özel sektör tarafından istenen hızda sermaye birikiminin olmaması, Cumhuriyet'in ilk on yılının sonlarına doğru devletçilik uygulamalarını başlatmıştır.

Cumhuriyet yönetimi, sanayileşme politikasına yönelerek dokuma ile başlamış altın, bakır, demir, kükürt, petrol ve kömür gibi madenleri de kapsayarak politika genişletilmiştir. Madenlerin işletilmesinin kurumsal ve yasal yapısını oluşturması için Jeoloji Enstitüsü kurularak ülkenin maden potansiyelinin araştırılmasına karar verilmiştir. Daha sonra 2411 sayılı Kanun'la Altın ve Petrol Arama İşletme İdareleri Teşkili 1933 yılında uygulamaya konulmuş, arkasından 2804 sayılı Kanun'la MTA Enstitüsü 1935 yılında uygulamaya konulmuş ve 2805 sayılı Kanun'la Etibank kurularak madencilikle ilgili düzenlemeler gerçekleştirilmek istenmiştir (Kartalkanat, 1991). Bu yıllarda maden arama ve madeni ortaya koymak riskli ve pahalı olduğundan, özel sektörün petrol ve maden aramanın taşıdığı risk ve sermayeyi üstlenmesi güçtür. Bu nedenle hükmü şahsiyeti bulunan ve ticari usullerle işleyen İktisat Vekaleti'ne bağlı müessese kurularak ülkede yeni taşkömürü, manyezit, petrol, krom, linyit, kurşun ve şist gibi maden yataklarının aranarak ortaya konulması hedeflenmiştir (Kuruç, 1935).

MTA Enstitüsü, laboratuvar kurma, maden arama, jeofizik ve jeoloji araştırmalar yapma ve personel eğitimi gibi işlevlerle ilgilenecek, Etibank, madencilik faaliyetleri ile ilgili alım, satım, ruhsat ve benzeri işleri yapacak, maden kaynaklarının işletilmesini sağlayacak ve normal bankacılık işlerini yürütecektir (Kepenek, 1987).

MTA Enstitüsü tarafından yapılacak arama sonuçlarının halka açılması, ağır makine sanayisinin ve madencilik faaliyetlerinin geliştirilmeyerek özel sektörün maden arama ve işletme çalışmalarında önünün açılması kapsamında 1951 yılında (İkinci Dünya Savaşı sonrası) Dünya Bankası'nın (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) finanse ettiği ve bir kurul tarafından hazırlanan rapor hükümete sunulmuştur. Bu raporda, herhangi bir işleme tabi tutulmadan üretilen madenler olduğu gibi ülke dışına çıkarılması ve herhangi bir maden arama riskine maruz kalmayan özel sektörün maden işletmeciliği yapabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu rapor doğrultusunda 1951 yılında 5821 sayılı Sermaye Yatırımları Teşvik Kanunu ve 1954 yılında 6309 sayılı Maden Kanunu oluşturulmuştur. Maden Kanunu ile kamu ve özel girişimcilerin eşit haklara sahip olmaları sağlanmış dolayısıyla devlet tarafından madenlerin işletilmesi hakkı kaybolmuştur. 1954 yılında 6326

sayılı Petrol Kanunu yürürlüğe girerek, MTA Enstitüsü'nden petrol arama faaliyetleri alınmış yabancı ve yerli özel şirketlere petrol arama faaliyetleri geçmiştir (Kepenek, 1987).

Doğal kaynaklar arasında olan madenlerin sanayi ve ülke ekonomisinin ihtiyacına uygun olarak işletilmesi ve ilgili kuruluşlar arasındaki ilişkiler düzenlenmesi, koordine edilmesi ve bu alanlarda belirli bir politikanın izlenmesi amacıyla 4951 sayılı Kanun'a dayanılarak 1963 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı kurulmuştur (Kartalkanat, 1991).

1978 yılında 2172 sayılı Devletçe İşletilecek Madenler Kanunu'nun çıkarılmasında, linyite dayalı termik santrallerin planlanması ve dünya petrol krizlerinin etkileri ile özel sektörün elindeki 6 adet asfaltit, 84 adet demir, 9 adet bor ve 79 adet linyit sahaları devletleştirilmiştir (Turan, 1983).

1983 yılında 2840 sayılı yeni bir Kanun yürürlüğe girerek, 2172 sayılı Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanunu'nun iptali ve önceden devletleştirilen maden alanlarının eski sahiplerine geri verilmesi hükmü uygulanmıştır. Ancak 2840 sayılı Kanun'la stratejik madenlerin devletleştirilmesi kararlaştırılmıştır (URL-12, 2005).

1985 yılında 3213 sayılı Maden Kanunu, 6309 sayılı Maden Kanunu'nun yerini alarak yürürlüğe girmiştir. Ancak madencilik faaliyetlerinin sorunları devam ettiği için 3213 sayılı Maden Kanunu yıllar içinde sürekli değiştirilmiştir (Şentürk ve Birben, 2007).

1990 yılından sonra Türkiye'de Devlete ait madencilik faaliyetleri özel sektöre devredilmiş, 2000 yılından sonra kömür ve bor dışındaki maden işletme faaliyetlerinin çoğunu devlet özelleştirmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu ve Yönetmeliklerine göre maden işlemecilik faaliyetleri üç ana aşamadan oluşmakta ve her aşama için Bakanlıktan ayrı ruhsat alınması gerekmektedir. 3213 sayılı Maden Kanunu'nda orman alanlarındaki madencilik faaliyetleri için verilecek izinler, maden faaliyetine tabi yerler başlığı altında 'Orman, sit alanları, ağaçlandırma alanları ve askeri yasak bölgelerde madencilik faaliyetlerinde bulunulması ile ilgili Kanun hükümlerine göre izne tabidir' hükmü bulunmaktadır. Maden Kanunu'nun atıf yaptığı ilgili Kanun, 6831 sayılı Orman Kanunu olmakta ve Orman Kanunu'nun 16. maddesinin ilk haline göre 'Devlet ormanlarının sınırları içinde, mevzuat hükümlerine göre maden

ocakları araştırma ya da işletme ruhsatnamesi ve imtiyazı verilebilmesi için Ziraat Bakanlığının onayını almak şarttır'. Madencilik faaliyetleri, 2004 yılında Maden Kanunu'nda değişiklik yapılmadan önce bu hükümler ile yürütülmüştür.

3213 sayılı Maden Kanunu'nda ve bazı kanun'larda değişiklik yapılmasına ilişkin 5177 sayılı Kanun tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kabul edilmiş, 04.06.2004 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmış, 05.06.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'na 2004 yılında 7/1 madde hükmü getirilerek, 'Devlet Ormanları hudutları içerisinde maden aranması ve işletilmesi, ruhsat grubu gözetilmeksizin yapılacaktır' şeklinde düzenlenmiştir. Böylece orman arazileri içinde uygulanan madencilik faaliyetleri ile ilgili Kanun, Maden Kanunu şekline getirilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nda değişikliğe gidilmesinin sebebi, Taşocakları Nizamnamesi kapsamındaki madenlerin Maden Kanunu kapsamına alınarak, ruhsatlarda gruplandırma getirilip birbirinden bağımsız işletilebilecek madenlerin atıl kalmasını önleyerek, yatırımcıya ruhsat güvencesi sağlamak kaydıyla madencilik faaliyetlerinde karşılaşılan güçlüklerin giderilmesini sağlamak olarak gösterilmiştir (Coşkun, 2009).

Rekabet gücünün geliştirilmesi başlığı altında, Bakanlar Kurulu'na sunulan Yüksek Planlama Kurulu'nun raporu 2006 yılında kabul edilerek, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden Kanunu ile madencilik faaliyetlerindeki izinler konusunda tek yetkili merci olmuştur. Aynı zamanda maden izinlerinin tek merci tarafından koordine edilmesini kapsayan, Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun aynı yılın şubat ayında yürürlüğe konulmuştur. Bakanlar Kurulu tarafından Orman ve Su İşleri Bakanlığının Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik ile Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği yürürlüğe girerek, Orman ve Maden Kanun'larının değişiklik yapılan hükümlerinde, madencilik faaliyetlerinin nasıl yürütüleceğini somut uygulama kuralları konusunda belirlemişlerdir (Coşkun, 2009).

Maden Kanunu'nun 7/1 maddesi Anayasa'nın 2, 43, 63 ve 168. maddelerine aykırı görüldüğünden, tartışmaların başlamasına neden olmuş ve Anayasa Mahkemesi'ne taşınarak iptali istenmiştir. Anayasa Mahkemesi 2009 yılında 5177 sayılı Maden Kanun

değişikliği ve ilgili Yönetmelik maddeleri iptal istemi doğrultusunda incelemiş ve iptaline oybirliğiyle karar vermiştir.

Daha sonra madencilik faaliyetleri için orman arazilerinde verilecek izinler konusunda 2010 yılında 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinde bir düzenleme yapılmıştır. Böylece 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesinde ise orman alanlarında verilecek maden izinleri düzenlenmiştir.

2014 yılında yeni bir düzenleme daha yapılarak '6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre verilecek izinlere, rehabilite işlemlerine ve izinlerden tahsil edilecek bedellere ait iş ve işlemleri düzenlemektir' halini almıştır.

1.3 Madencilik Faaliyetlerinde Kullanılan İşletme Metotları

Madenler, ormanlar gibi önemli doğal kaynaklar arasında olup, tüketimin fazlaşmasıyla birlikte ülkelerde madenlerin çıkarılıp işletilmesi de artmıştır. Maden işletme faaliyetleri sonucunda doğrudan ve dolaylı olarak çevre bozulmaları görülmektedir. Doğrudan çevre bozulmalarında toprak ve bitki örtüsü yok olurken, örtü ve atık yığınları ile de maden sahası yapılan bütün arazi alanı da bozulmaktadır. Dolaylı çevre bozulmalarında ise madencilik çalışması bittikten sonra örtü ve atık yığınları, eski hafriyat yerleri, kimyasal özellikler, yerel iklim, su ilişkileri, toprak yapısı, bitki örtüsü, hayvan ve insan sağlığına zarar vermesi gibi olaylara neden olmaktadır (Acar, 2007).

Madencilik sahalarının yapıldığı orman sahalarında, bitki örtüsü zarar görmekte ve bu sahalarda erozyon, habitat kaybı, drenaj bozulması oldukça fazla görülmektedir. Ayrıca iklim, röliyef, jeolojik yapı, su rejimi, topografya ve peyzajın olumsuz olarak değişmesine neden olmaktadır. Ülke ekonomisine büyük katkı sağlayan madencilik faaliyetlerinin tamamen durdurulması yerine, bu faaliyetlerin orman ve çevre üzerindeki etkilerini en az düzeyde tutacak yöntem ve teknikleri geliştirmek ve uygulamak gerekmektedir (Uzun ve Bollukçu, 2009).

Maden sahalarında çevre ve toprak bozulmasının nedeni, uygulanacak maden metotlarına ve bölgenin tabiatına bağlıdır. Maden işletmelerinde kullanılan metotlar aşağıdaki gibi genel olarak iki ana başlık altında incelenmektedir (URL-2, 2004).

1.3.1 Açık Ocak Maden İşletme Faaliyetleri

İnsanların yaptığı her eylem çevrenin değişmesine neden olmaktadır. Eylemlerin büyük çaplı üretimlerin gerçekleştirildiği noktada yoğunlaştırılmış olması halinde, endüstriyel faaliyetlerin, diğer ekonomik faaliyetlere oranla çevreye yaptığı etkisi daha fazla olduğu görülmektedir. Sonuç olarak endüstrileşme; Bir taraftan gelişme, refah, konfor ve toplumsal zenginleşme sağlarken, bir taraftan ise çevresel sorunların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Acar, 2007). Madencilik faaliyetleri 20. yy öncesinde çok fazla yapılmadığından çevreye verdiği zararlara insanoğlu dikkat edememiş ya da endüstrileşme az olduğundan çok önemsenmemiştir.

Açık ocak madencilik yönteminde yapılan faaliyetler şunlardır: Yüzeyi hazırlamak suretiyle üst toprağı ve bitki örtüsünü kaldırmak, kaya tabakalarını patlayıcılar yardımıyla parçalamak ya da makineler yardımıyla kırmak, meydana gelen örtü tabakasını kamyonlara yükleyerek araziden başka yere taşımak ve sonuç olarak madeni araziden çıkarmaktır (Akpınar, 1994). Açık ocak maden işletmeleri Şekil 1’de gösterilmiştir.

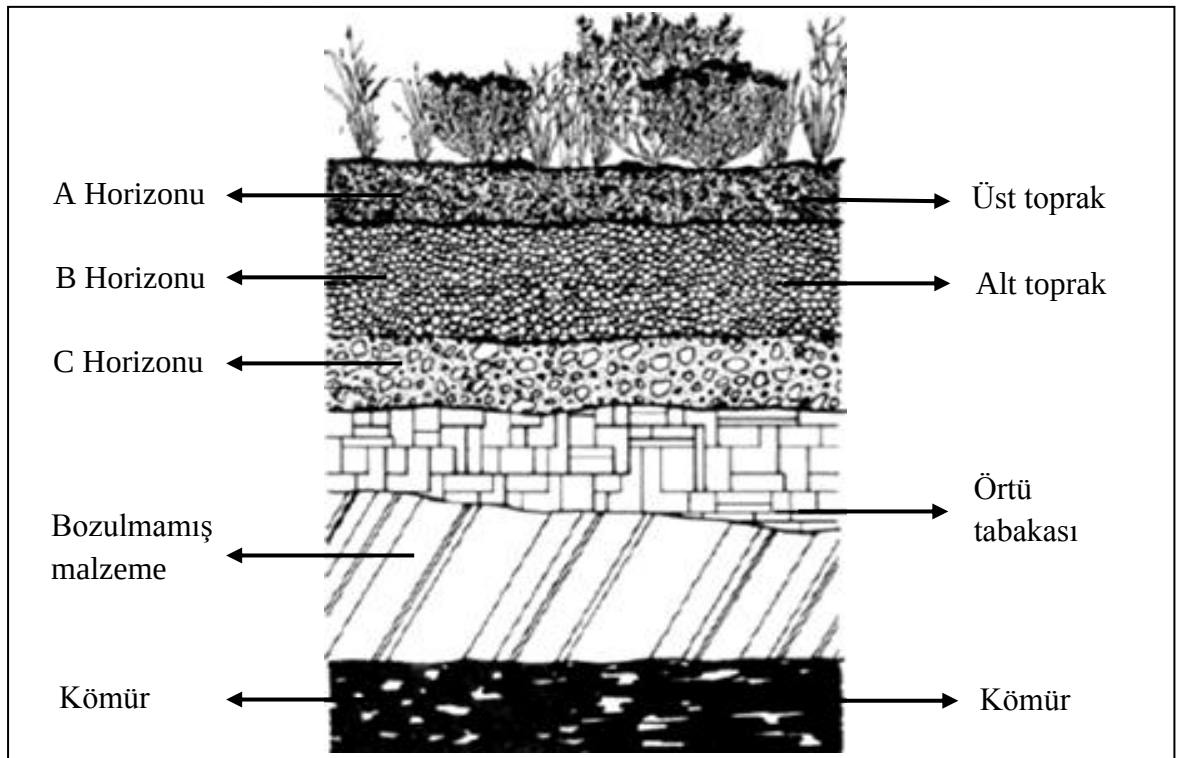

Şekil 1: Açık ocak maden işletmeleri (Acar, 2007).

Şekil 1’de gösterilmiş olan açık ocak maden işletmelerinde çok fazla toprak çıkartılıp maden arazisi dışına taşınır. Arazi dışına yığılan topraklar çok geniş alanları kaplar ve çoğu zaman hafriyat yerlerini su basar. Bununla birlikte orman ve tarım alanlarının gelişmemesine neden olur. Şekil 1’de gösterilmiş olan açık ocak maden işletmelerinde

röliyef, jeolojik yapı ve su rejimindeki değişiklikler çok belirgin haldedir. Açık ocak maden işletmelerinin zararlı etkilerinin boyutu; ocak alanı ve derinliğine, iklim şartlarına, toprak ve bitki örtüsüne, jeolojik yapıya ve hidrolojik özelliklerine bağlıdır. Toprak ve bitki örtüsünün üzerine dökülen yüksek yığınlar önemli ölçüde araziye zarar vermektedir. Yığınlarda toplanan kayaçlar bitki örtüsüne zehirli bileşikler verebilmekte ve kayaçlar bozulmaya karşı fazlasıyla direnç göstermektedir. Açık ocak maden işletme sonrası ormanlık alana dökülen inşaat, yıkıntı, hafriyat atıklarının döküldüğü alanlarda çok büyük çukurlar oluşmakta ve bu atıkların zamanla kayalık olmasına neden olarak eğimin dikliği, su basması ve su erozyonu gibi nedenlerden dolayı, bu alanların yeniden kullanılmaları oldukça güçleşmektedir (URL-2, 2004).

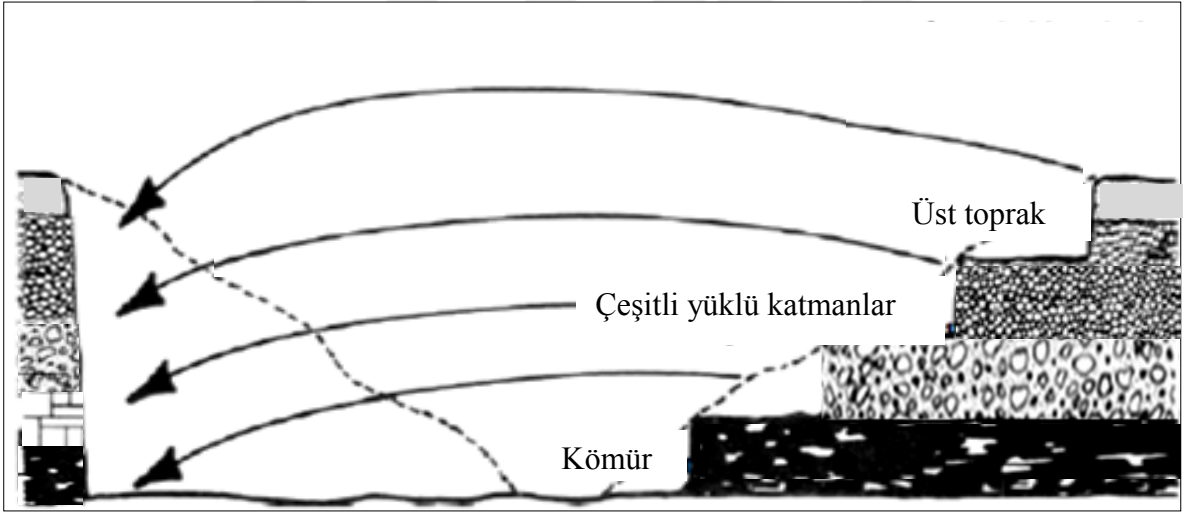
Açık ocak maden işletme yöntemi sırasında toprak, bitki örtüsü, alt ve üst toprak katmanları sırasıyla kaldırılırken, verimli üst toprak depolanmalıdır. Madencilik faaliyeti bittikten sonra şartlar elverişli olsa bile bu katmanın yeniden oluşabilmesi için çok zaman gereklidir. Ancak çevredeki topraklardan mikroorganizma aşlamakla madencilik sonrasında tahrip edilmiş alanlara organik madde oluşumu sağlanabilir (Acar, 2007). Şekil 2’de bitki örtüsü, üst-alt toprak ve kömürün bulunduğu alan gösterilmiştir.

Şekil 2: Bitki örtüsü, üst-alt toprak ve kömürün bulunduğu alan (Karakurt, 2006’dan değiştirilerek).

Bozulmuş arazi, yararlı kullanımlara olanak sağlamayan, iyileştirme teknikleri uygulanmadan endüstri ya da diğer gelişmeler sonucu zarar görmüş arazilerdir. Ancak doğal yollarla zarar görmüş araziler, bozulmuş araziler tanımına girmemektedir. Halk arasında ise bozulmuş arazi, bakımsız bırakılmış ve görünümünün kötü olması diye belirtilmektedir. Şekil 2’de açık ocak maden işletmede, kömür damarları yüzeye yakın yapılmış ve üretime üzerindeki örtü tabakasının kaldırılmasıyla başlandığı görülmektedir. Bu sebepten dolayı arazi daha fazla zarar görmektedir (Fanuscu, 1999; Acar, 2007).

Şekil 3’te gösterilen açık ocak maden işletmesinde madenin bulunduğu alan tespit edilmekte orman, zeytinlik, maki vb. bitki örtüsü temizlendikten sonra iş makineleriyle verimli üst toprak tabakası kazılarak başka alana depolandığı görülmektedir. Bu işlem sırasında kaya, taş, kömür gibi diğer malzemeler A, B, C horizonları (üst toprak katmanları) ile birlikte depolanmaktadır. Böylece arazideki verimli toprak kaybolmakta tekrar verimli toprak tabakasının oluşması çok zaman almaktadır (Karakurt, 2002; Acar, 2007).

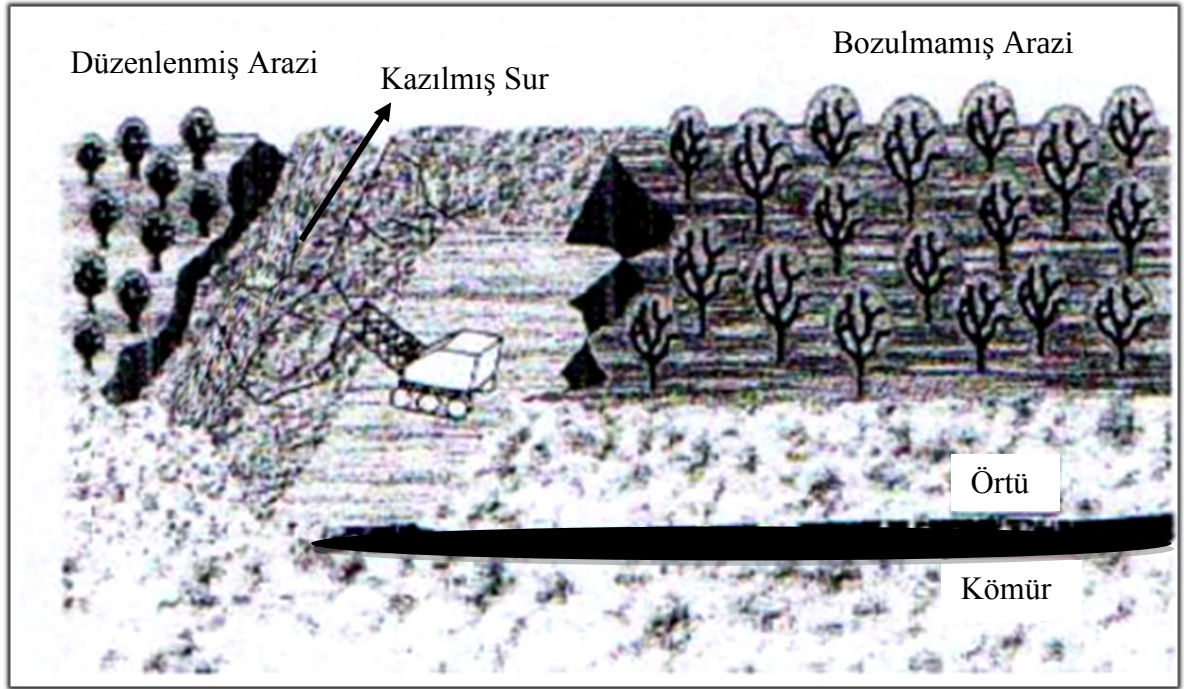

Şekil 3: Toprak örtü tabakasının kazılması ve başka alana taşınması (Karakurt, 2009’dan değiştirilerek).

Madencilik faaliyetlerinde iyi bir işletme tasarımı ve uygulama yapılması için, arazi sahasına verilen zararı en aza indirip toprağın yeniden kullanılması sağlanmalıdır. Kısa sürede ve daha ekonomik olarak araziye geri kazanmak için, madencilik çalışmaları üretim süreci ile aynı anda planlanıp sürdürülmelidir. Açık ocak maden işletmeciliğinin çevreye vermiş olduğu zarar ve olumsuz görsel etkisinin yer altı madenciliğine göre daha fazla

olduğu bilinmektedir. Ancak madencilikte uygulanan yöntemler ne kadar iyi olursa olsun her yöntemin çevreye zarar verdiği unutulmamalıdır (Atmaca, 2001; Acar, 2007).

Şekil 4'te gösterilen açık ocak maden işletmeciliğinde bir arazi alanı üç ayrı bölümde incelenmiştir. Bir bölümünde işletme faaliyeti yapılan alan, diğer bölümünde maden faaliyeti bitirilip arazinin onarımı yapılmış alan, sonraki bölümünde ise doğal bitki örtüsü bulunan madencilik faaliyetine başlanılmamış arazi alanı gösterilmiştir.

Şekil 4: Açık ocak maden işletme çalışmaları (İpekoğlu, 2001'den değiştirilerek).

Açık işletme madenciliğinden kaynaklanan olumsuzlukları sıralamak gerekirse, bitki örtüsü ve toprak azalmaları, ekolojik dengenin bozulması, arazi verimliliğinin düşmesi, peyzaj açısından görselliğin kötü olması, topografyanın değişimi ve erozyona sebep olmasıdır. Bozulan araziler yeniden düzenlenip iyileştirme çalışmaları yapılarak, ekonomik ve ekolojik değerlerinin geri kazanılmasının mümkün olması için yapılacak bazı çalışmalar bulunmaktadır.

Bu çalışmalar şunlardır:

- Orman ve tarım arazilerinin iyileştirilmesi için maden sahasından çıkarılan hafriyat ve örtü tabakası kullanılabilir. Ormanlık alanlarda besleyici maddesi zayıf ve geçirgen topraklar ile iyileştirme yapmak daha uygun olmaktadır.
- Balıkçılık yapılabilmesi için sığ hafriyat yerleri su ile doldurulmalıdır.

Şekil 5'te göl ve yeşil alan olarak madencilik alanlarının yeniden kullanımı yurtdışından örnek fotoğraflarla gösterilmiştir (Meriçboyu, 2011).

Şekil 5: Önceden kullanılmış olan maden ocaklarının göl ve ormanlık alan olarak değerlendirilmesi (Meriçboyu, 2011).

Şekil 6'da havaalanı ve spor alanı olarak madencilik alanlarının yeniden kullanılması yurtdışından örnek fotoğraflarla gösterilmiştir (Meriçboyu, 2011).

Şekil 6: Önceden kullanılmış olan maden ocaklarının havaalanı ve spor alanı olarak değerlendirilmesi (Meriçboyu, 2011).

Eskişehir örneğine bakılacak olursa, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün ormanlık alanlarında geçmiş dönemde madencilik çalışmaları yapıp Orman İdaresine teslim edilen maden ocakları ile halen devam eden ocakların tamamı açık işletme şeklindedir.

1.3.2 Kapalı (Yer Altı) Ocak Maden İşletme Faaliyetleri

Açık ocak maden işletmeleri alanın kazılmasıyla faaliyetini sürdürürken, kapalı ocak maden işletmeleri madenin bulunduğu alan tespit edildikten sonra yerin altına galeriler açılarak faaliyetini sürdürmektedir. Örtü tabakasının çok kalın olduğu durumlarda kapalı ocak maden işletmeciliği yöntemi uygulanmaktadır. Her iki yöntemde de yer kabuğunun farklı katmanlarında bulunan madenin yeryüzüne çıkarılması hedeflenmektedir (Acar, 2007). Şekil 7'de kapalı maden ocakları gösterilmiştir.

Şekil 7: Kapalı ocak maden işletmeleri (Acar, 2007).

Kapalı madencilik faaliyetleri yapıldıktan sonra arazinin yeniden kullanılması için iyileştirme ve düzenleme çalışmaları yapılmaz çünkü bozulan sahalar çoğunlukla dar alanları kapsamaktadır (Kuzu, 1997).

Kapalı maden işletmeciliği açık maden işletmeciliğine göre daha zor ve masraflıdır. Ayrıca uygulanan kapalı maden işletmeciliği metodu madenin cinsine ve madenin bulunduğu derinliğine bağlı olarak ne kadar alanda arazi bozulmalarının olacağını göstermektedir. Ayrıca çökmüş ocaklar da ekonomik ve ekolojik olarak bozulmalara neden olmaktadır.

Kapalı maden işletmelerinde kayaçların dikey ya da yatay hareketleri toprağın dağılmasına ve sel baskınlarına neden olabilmektedir. Toprak kaymaları ve çöküntüler yer altı ve yer üstündeki tesislerin hepsi için tehlikelidir. Bu durumlardan etkilenen orman arazileri tamamen iyileştirilemez haline gelerek arazilerin kullanım değerlerini düşürmektedir (URL-2, 2004).

1.4 Eskişehir İlinde Bulunan Enerji ve Maden Kaynakları

MTA Genel Müdürlüğüne göre, Eskişehir ili ve il dahilinde bulunan enerji ve maden kaynaklarına ait güncel veriler, MTA Genel Müdürlüğünün resmi web sayfasından derlenmiştir. Tezin yazım aşamasında Eskişehir’de bulunan enerji ve maden kaynakları hakkında aşağıda verilen bilgiler bu kaynaklardan yararlanılarak düzenlenmiştir (URL-3, 2016).

Eskişehir ili endüstriyel hammaddeler bakımından zengin yataklara sahiptir. Bu maden yatakları başta manyezit ve bor olmak üzere, lületaşı, mermer, mika, kaolen, sepiyolit, perlit, kum ve çakıl olarak sıralanmaktadır. Değerli bir süs taşı olan lületaşının ticari olarak işlenebilir yataklarının nerede ise tamamı ülkemizde Eskişehir’de bulunmaktadır. Eskişehir ili Seyitgazi ilçesi Kırka beldesinde yer alan bor maden sahası ülkemizin önemli bor maden yataklarından biridir.

Eskişehir’de büyük potansiyel gösteren sepiyolit madeni farklı magnezyum kilinden oluşmaktadır. Sepiyolit içerikli maden yataklarının bir bölümü halen işletilmekte olup, Sivrihisar-Sığırcık-Kurtseyh maden sahalarında ortalama % 81 sepiyolit içerikli 604 ton rezerv görünmekte, Oğlakçı maden sahasında ise % 50 sepiyolit içerikli 7840 ton görünür sepiyolit rezervi bulunmaktadır.

Eskişehir bölgesinde önemli mermer sahaları bulunmaktadır. Mermer madeninin kullanım alanları çok geniş olmakta ve inşaat sektörü mermerin en geniş kullanım alanıdır. İnşaat sektöründe binaların iç ve dış kaplamaları banyo, mutfak, sehpa, masa gibi alanlarda kullanılmaktadır. Ayrıca mermer heykel, süs eşyası gibi dekorasyon, şekerlik, biblo, vazo, kül tablası gibi el sanatları ve hediyelik eşya olarak kullanılmaktadır. Mezar taşlarında da mermer oldukça çok kullanılmaktadır.

Eskişehir ili Sivrihisar ilçesinde bulunan mermer maden yatakları işletilmekte ve Yunus Emre Oniksi olarak bilinen mermer cinside bu yataklardan çıkarılmaktadır. Şekil 8-9'da Eskişehir-Sivrihisar açık ocak mermer madeni sahasının bir bölümü gösterilmiştir.

Şekil 8: Eskişehir ili açık ocak mermer madeni sahası-1.

Şekil 9: Eskişehir ili açık ocak mermer madeni sahası-2.

Sivrihisar-Beylikahır kompleks cevher yatağında, barit, florit, nadir toprak elementleri ve toryum içeren kompleks cevherler bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucu % 31 barit tenörlü 9.424.420 ton barit, % 37 florit tenörlü 11.368.070 ton florit, % 3 nadir toprak element (neodiyum, sezyum, lantan) içerikli 953.580 ton nadir toprak oksit rezervleri tespit edilmiş ve % 0.217 torum tenörlü 380.000 ton görünür toryum rezervi bu maden sahalarından çıkarılmıştır (URL-3, 2016).

Eskişehir ili Mihalıccık ve Sivrihisar ilçelerinde yer alan önemli kaolen maden yatakları bulunmaktadır. Kaolen madeni, kağıt sanayisi, ince seramik, porselen, yer ve duvar karosu gibi alanlarda kullanılmaktadır. Sivrihisar-Aydıntepe maden yatağında 1.090.000 ton muhtemel rezerv, Mihalıccık-Üçbaşı maden yatağında 322.400 ton görünür muhtemel, Mihalıccık-Çamdan maden yatağında 100.000 ton muhtemel ve 360.000 görünür kaolen rezervi bulunmaktadır.

Önemli endüstriyel hammaddelerinden biri olan manyezit madeninin en kaliteli ve büyük yatakları ülkemizde Eskişehir- Kütahya bölgesinde yer almakta ve ortalama 5 ile 10 milyon ton arasında kazanılabilir manyezit rezervi bulunmaktadır. Eskişehir maden sahalarında ortalama olarak, Merkez-Yukarıkartal maden alanında 460.000 ton, Dutluca maden alanında 12 milyon ton, İnönü-Ballık maden alanında 12.5 milyon ton görünür manyezit rezervi bulunmaktadır. Eskişehir ilinin Nemli köyü bölgesinde bulunan Magnesit A.Ş 1963 yılından bu zamana kadar madencilik faaliyetini sürdürmekte ve 5 adet manyezit maden ocağına sahip olup 350-400 bin ton yıllık ham manyezit cevherleri üreterek her yıl ortalama 35 milyon dolarlık manyezit ihracatı yapmaktadır. Manyezit en çok tuğla malzemesi olarak kullanılmakta ve % 70 oranında tuğla sanayi fırını, çelik endüstrisi ve çimento fırınlarında kullanılmaktadır. Ayrıca manyezit, inşaat sektöründe, plastik ve lastik endüstrisinde, tarım endüstrisinde, otomotiv yağlama yağlarında ve kağıt endüstrisinde kullanılmaktadır (URL-3, 2016). Şekil 10-11’de Eskişehir ili açık ocak manyezit madeni sahasının bir bölümü gösterilmiştir.

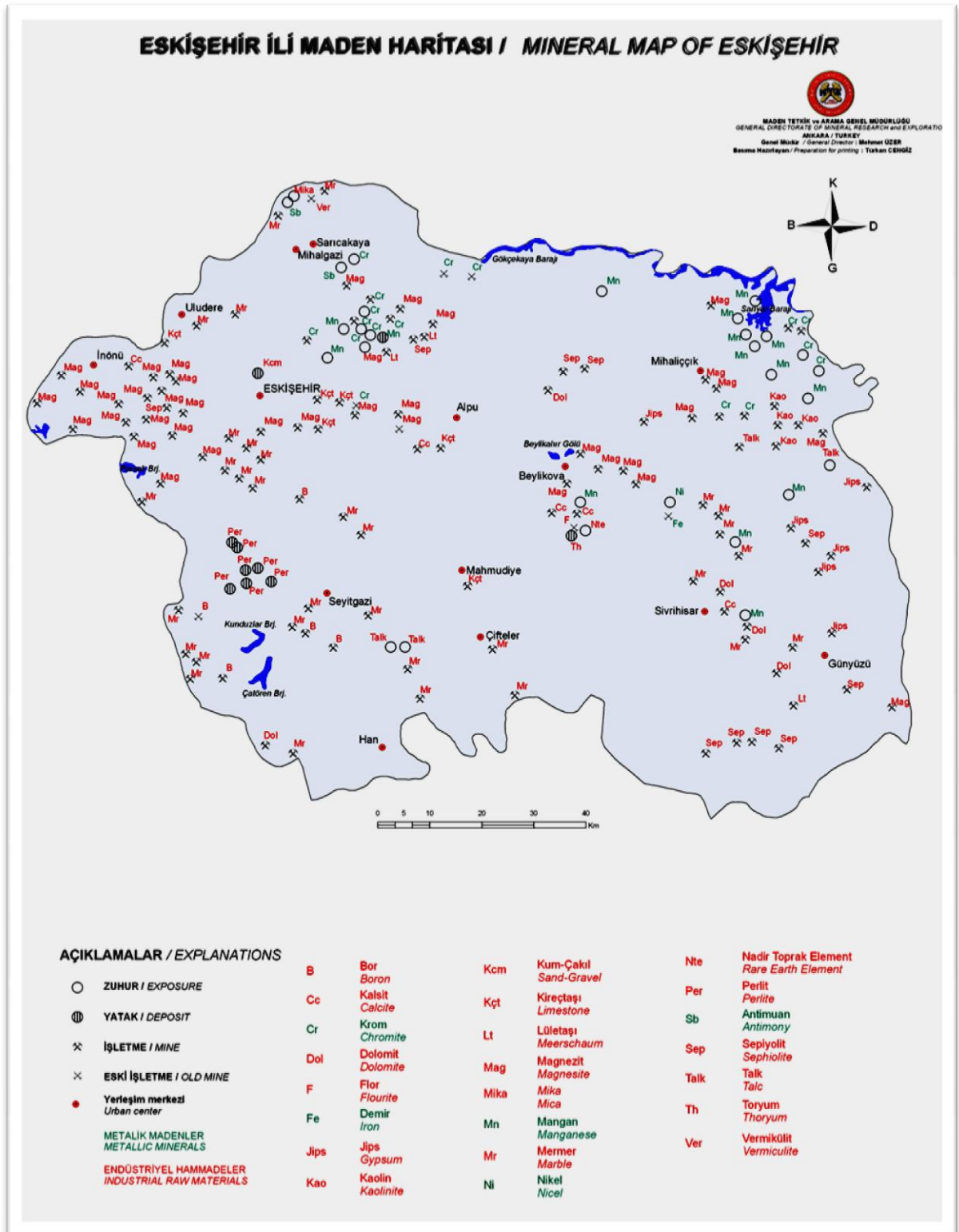
Şekil 10: Eskişehir ili açık ocak manyezit madeni sahası-1.

Şekil 11: Eskişehir ili açık ocak manyezit madeni sahası-2.

Eskişehir’de enerji hammaddelerine yönelik jeotermal, kömür gibi alanlarının ortaya çıkarılmasında Orman Genel Müdürlüğü’nün (OGM) çok sayıda çalışmaları gerçekleşmiştir. Eskişehir’in Mihalıccık ilçesindeki koyunağın linyit madeni alanında 33.424.300 ton üretilebilir rezerv bulunurken, İnönü ilçesindeki istasyon zuhurunda bulunan kömür, çok humuslu bitki artıkları, mil, kum, kil ve tamamen jelleşmiş odundan meydana gelmektedir. Eskişehir iline bağlı Sivrihisar’daki Gümüşkonak alanı, Alpu’daki Uyuzhamamı alanı, Mihalıccık’taki Yarıkcı alanı, Merkez’deki Kızılinler alanı, Hasırcı alanı, Hamamkarahisar alanı ve Sakarılıca jeotermal alanları bu bölgede bulunmaktadır. Eskişehir’de bu madenler dışında, Sarıcakaya ilçesinde vermikülit ve mika cevherleri, Merkez ilçesinde kum-çakıl cevherleri, Mihalıccık ilçesinde asbest ve talk cevherleri bulunmaktadır.

Eskişehir’de bulunan bu maden yatakları özel sektör tarafından işletilmekte, kontrollerini MTA Genel Müdürlüğü ve OGM yapmakta ve çıkarılan madenler çoğunlukla ihraç edilmektedir. Şekil 12’de Eskişehir ili maden haritası gösterilmiştir.

Şekil 12: Eskişehir ili maden haritası (URL-3, 2016).

1.5 Madenlerin İşletmeye Açılabilmesi İçin Bakanlık, Kurum ve Kuruluşlardan Alınması Gereken İzinler

Madenlerin işletmeye açılabilmesi için bakanlık, kurum ve kuruluşlardan bazı izin ve belgelerin alınması gerekmektedir (URL-4, 2016). Hangi kurumlardan hangi izin ve belgelerin alınacağına aşağıda yer verilmiştir:

- Maden İşleri Genel Müdürlüğünden (MİGEM) maden arama ve işletme ruhsatı ile yer seçimi izni,
- Orman ve Su İşleri Bakanlığından orman izni, atık depolama izni, ön emisyon ve emisyon izinleri, deşarj izni ile tesis izni,
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu belgesi,
- Tarım İl Müdürlüğünden arazi kullanım izni,
- Belediye ve İl Özel İdarelerinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı,
- Kültür Bakanlığının olumlu görüşü,
- Sosyal Sigortalar Kurumu (SGK), Çalışma Bakanlığı, Vergi Dairesinden iş yeri bildirimi,
- İskan ve Bayındırlık Bakanlığı veya Belediyeden imar izni ile inşaat izni,
- Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinden (TEDAŞ) elektrik ruhsatı,
- Devlet Su İşleri (DSİ) veya Belediyeden su ruhsatı,
- İç İşleri Bakanlığından patlayıcı madde depo inşaat izni, patlayıcı madde satın alma ve kullanma ruhsatının alınması gerekmektedir.

1.6 Devlet Ormanlarında Verilen Maden İzinleri

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesi hükümlerine göre, maden arama ve işletme faaliyetlerinde gereken izinlerin alınmasında uygulanacak usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlar bu esaslara uyarak maden izinlerini vermektedir (URL-5, 2016).

3213 sayılı Maden Kanunu'na göre, maden arama ve işletme ruhsatları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı MİGEM tarafından verilmektedir. Maden arama ve işletme ruhsatı alabilmek için öncelikle ruhsat grubuna karar verilmeli ve jeoloji mühendisine analiz yaptırılarak, maden türünün I, II, III, IV, V ve VI. grup madenlerden hangisi içinde

yer aldığı tespit edilmelidir. Müracaat edilecek gruba karar verildikten sonra, maden ruhsatı alınmak istenen alanın koordinat noktaları ve paftaları belirlenmelidir.

I. grup ruhsat müracaatları, maden ruhsatı alınmak istenen sahanın il özel idarelerine müracaat edilmektedir. İl özel idareleri maden ruhsatı vermek için MİGEM'den uygun görüş alması gerekmektedir. MİGEM, müracaat edilen alanın niteliği bakımından diğer grup ruhsatlarında yer alıp almadığını kontrol ettikten sonra, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında olumlu görüşlerini alarak uygunluğunu bildirir. İl özel idaresi, bu görüş sonucunda maden arama ve işletme ruhsatını ihale yolu ile vermektedir.

I (b), II (a ve b), III, IV, V ve VI. grup ruhsat müracaatları MİGEM'e yapılmaktadır. Maden arama ruhsatı II(b), III, IV ve VI. grup madenler, maden işletme ruhsatı I (b) ve II (a) grup madenler, maden arama sertifikası V. grup madenler için alınmaktadır. Yapılan maden arama ve işletme ruhsatı müracaatlarında öncelik hakkı esas olmakta ve müracaatın işletme talep harcı yatırılarak yapılması gerekmektedir. Denizlere yapılan VI. grup madenlerde, hidrojen sülfür ve kokolit-sapropel ile ilgili maden arama ruhsat müracaatlarında madenin isminin belirtilmesi gereklidir.

Devlet ormanlarında maden arama ve işletme faaliyetleri yapılabilmesi için, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesi hükümlerine uyularak, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen hükümlere göre verilecek maden izinleri düzenlenmiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesi hükümlerinde muhafaza ormanları, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanları, milli parklar, özel çevre koruma bölgeleri, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na göre korunması gereken alanlar, 1. derece sit alanları ve askeri yasak bölgeler, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar ayrıca madencilik amacı dışında tahsis edilen organize sanayi bölgeleri, elektrik santralleri, doğalgaz, petrol ve jeotermal boru hatlarına ve bu faaliyetler için gerekli olan geçici yol, bina ve tesisler için 6831 sayılı Orman Kanunu'na göre Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından izin verilmektedir (URL-6, 2016).

Devlet ormanlarında bulunan muhafaza ormanları, gen koruma alanları, orman içi dinlenme yerleri, tohum meşcereleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu sahalarda yine Orman ve Su İşleri Bakanlığının izni ile madencilik faaliyetleri yapılmaktadır.

Mevzuata göre, maden arama ve işletme faaliyetleri bittiği takdirde, doğal yapısı bozulmuş olan orman alanlarının yıkıntı, inşaat ve hafriyat atıkları ile doldurulmakta ve orman yetiştirmek için ağaçlandırma çalışmaları yapılarak orman alanının rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Devlet ormanlarında yapılacak madencilik faaliyetlerinin Orman ve Su İşleri Bakanlığının izni ile yapılması esastır. Orman varlıkları, üstün kamu yararı sağlayan, yaşamımıza değer katan ve korunması gereken emanetlerdir. Ormanlarımızın, ormancılık faaliyetleri dışında madencilik faaliyetleri gibi başka amaca tahsis edilmesi için belirli kriterlere uyularak incelenmesi ve üzerinde hassasiyetle durularak karar verilmesi gereken önemli bir unsurdur. Bu sebepten dolayı orman arazilerinde maden arama ve işletme faaliyetleri izni verilirken, ilk önce Anayasa ve taraf olunan uluslar arası sözleşmeler ile üstün kamu yararı zorunluluk kriterlerine ve hukuk kurallarına uyulmasına kesinlikle dikkat edilmelidir.

Üstün kamu yararı kavramı ile ele alındığında, ormanların çok çeşitli fonksiyonları olduğu, sadece odun ham maddesi üreten bir varlık olmadığı gerçeği unutulmamalıdır. Ormanlar, karbon depolama fonksiyonu ile küresel iklim değişikliği sorununun ulusal ve uluslararası boyutta tartışıldığı süreçte tam olarak çözüm odağıdır (Coşkun, 2009).

Bunların dışında Türkiye, Kyoto Protokolü sözleşmesine taraf olarak sera gazları yutaklarının ilgili uluslararası çevre antlaşmalarının hükümlerine göre geliştirecek ve korunmasını sağlayacaktır. Ayrıca sürdürülebilir ormancılık uygulama çalışmalarına dikkat ederek yeniden ormanlaştırmayı teşvik edecek ve düzenli şekilde ağaçlandırma çalışmalarının yapılmasına dikkat edecektir. Bu sebeplerden dolayı ormanların salt varlığından doğan kamu yararı ile madencilik faaliyetlerinden sağlanacak kazanımların yarattığı kamu yararı arasında bir üstünlük mukayesesi yapılması gerekirse ormanların bütün fonksiyonlarının değerlendirilmesi gerektiği açıktır (Coşkun, 2009).

Devlet ormanlarında madencilik faaliyetleri yapılması esnasında ormanların en az şekilde zarar görmesini sağlamak amacıyla ve Anayasa'nın 2, 43, 63 ve 168. maddelerine aykırı düşmesini önlemek için ayrıca orman fonksiyonlarının en iyi şekilde korunması gerektiğinden, orman alanlarında madencilik faaliyetlerinin yapılmasına izin verilmesi ve maden sahalarının kontrollerinin Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yapılması gerekmektedir.

BÖLÜM 2

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

Araştırmada kullanılan materyaller, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün verileri ile yörenin coğrafi konumu, iklimi, orman durumu ve bitki örtüsü, jeolojik yapı, toprak, yeraltı kaynakları, termal kaynaklar, ulaşım, ekonomi ve sanayi oluşturmaktadır.

2.1.1 Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Tanıtımı

1937 yılında kurulan OGM, çok köklü bir kuruluş olup, bu kuruluştaki 17 Daire Başkanlığı, 28 Orman Bölge Müdürlüğü, 12 Araştırma Enstitü Müdürlüğü, 243 Orman İşletme Müdürlüğü, 379 Başmühendislik, 28 Orman Fidanlık Müdürlüğü, 1406 Orman İşletme Şefliği, 175 Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği, 93 Fidanlık Şefliği, 218 diğer şeflikler yer almaktadır. OGM'nin dev bir hizmet yatırımı bulunmakta ve 3 milyar TL bütçesinin % 63'ünü döner sermaye, % 37'sini özel bütçe oluşturmaktadır. Ayrıca OGM'de ortalama 40 bin civarı çalışan olmakta ve bunların 17,5 bini memur, 16 bini sürekli çalışan işçilerden oluşmaktadır (URL-14, 2016).

Eskişehir ili ve il dahilindeki ormanlara ait güncel veriler, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün resmi web sayfasından faydalanılarak, aşağıda verilen bilgiler düzenlenmiştir (URL-8, 2016).

1951 yılında 'Eskişehir Orman Başmüdürlüğü' olarak kurulmuş Eskişehir Orman Bölge müdürlüğü'nün merkez kuruluşu: koordinasyon ve denetim işlerini 12 adet şube müdürlüğü (3 adet yardımcı hizmet birimi ve 9 adet ana hizmet birimi), 4 adet orman işletme müdürlüğü (Mihalıççık, Çatacık, Eskişehir ve Afyonkarahisar), 4 adet Orman Kadastro Başmühendisliği, 2 adet Fidanlık Müdürlüğü (Afyonkarahisar ve Eskişehir), 3 adet Başmühendislik (Eskişehir Odun Dışı Orman Ürünleri, Afyonkarahisar, Havza Geliştirme ve Afyonkarahisar Etüt Proje) ile Orman İşletme Müdürlüklerine bağlı 25 adet Orman İşletme Şefliği, 3 adet Fidanlık Şefliği, 3 adet Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza şefliği, 2

adet Kadastro Mülkiyet Şefliği, 1 adet Tıbbi ve İtri Bitkiler Şefliğinden oluşmaktadır (URL-8, 2016).

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün batısında Denizli ve Kütahya, doğusunda Ankara, kuzeyinde Ankara, Bolu ve Bursa, güneyinde Konya ve Isparta Orman Bölge Müdürlükleri bulunmaktadır.

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde bulunmakta ve Eskişehir ile Afyonkarahisar illerinin tamamının orman alanını kapsamaktadır.

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü amenajman planlarına göre genel alanın 2.226,403 hektarı orman dışı açıklık alan iken 559,245 hektarı ormanlık alan olmak üzere toplam 2.785,648 hektar genel alana sahiptir. Ormanlık alanın 234,502 hektarı verimli iken 324,743 hektarı bozuk orman olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca 267.994,5 hektarı bozuk koru, 234,502 hektarı normal koru, 56.748,5 hektarı ise bozuk baltalık (meşe) ormanıdır.

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün asli ağaç türlerine bakıldığında kızılçam, karaçam, sarıçam, ardıç, sedir ve meşe ormanlarından oluşmakta olduğu görülmekte olup, toplam servet miktarı ise $17.327.4564 \text{ m}^3 + 322.705 \text{ ster}$ 'dir.

Eskişehir, İç Anadolu step sistemi ile Ege ve Marmara ekosistemleri arasında geçiş zonunda yer alması kritik, kırılgan geçiş ekosistemi oluşturmakta ve genetik olarak çok önemli ormanlarının bulunmasıyla buralarda yapılacak ormancılık çalışmalarının önemini artırmaktadır. Ayrıca farklı iklim tiplerinin geçiş yerinde bulunması sebebiyle biyolojik çeşitlilik oldukça fazladır. Yörede endemik türler olarak, yabani kiraz, yabani fındık, kayın vb. odun türleri olup otsu bitkiler bakımından da oldukça zengindir. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde Akdağlar Tabiat Koruma Alanı olması da bölgenin önemini artırmaktadır.

2.1.2 Eskişehir İlinin Tanıtımı

Eskişehir iline ait güncel veriler Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin resmi web sayfasından ve diğer ilgili web sayfalarından faydalanılmış olup, aşağıdaki gibi bilgiler düzenlenmiştir (URL-9, 2015).

Eskişehir, 1925 yılında Seyitgazi, Sivrihisar ve Mihalıççık ilçeleriyle Cumhuriyet'in ilanından sonra il yapılmıştır. 1954 yılında Mahmudiye ve Çifteler, 1957 yılında ise Sarıcakaya ilçe haline getirilmiştir.

1987 yılında Alpu, İnönü ve Beylikova ilçe haline getirilmiş, 1990 yılında Mihalgazi, Han ve Günyüzü ilçe haline getirilerek Eskişehir'in ilçe sayısı 12'ye ulaşmıştır.

2 Eylül 1993 yılında Eskişehir iline Büyükşehir unvanı kazandırılmıştır. En son 2008 yılında merkez ilçe kaldırılarak Tepebaşı ve Odunpazarı adı altında 2 ilçe daha kurulmuş ve Eskişehir ilinin toplam ilçe sayısı 14 olmuştur.

2013 yılında Eskişehir ili UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) 'Somut Olmayan Kültürel Miras Başkenti' ve 'Türk Dünya Kültür Başkenti' unvanlarını almıştır.

2015 yılındaki verilere göre Eskişehir 826,716 sayıda nüfusa sahip olup Türkiye'nin en kalabalık yirmi beşinci şehridir. Eskişehir de bulunan Porsuk Çayı'nın düzenlenmesiyle Eskişehir Türkiye'nin Venedik'i olarak bilinmektedir. Ayrıca Anadolu ve Osmangazi üniversitelerinin Eskişehir'de bulunması, Eskişehir'i öğrenci şehri haline getirmiştir.

Eskişehir ili, İç Anadolu Bölgesinin kuzeybatısında bulunmaktadır. Doğusunda Ankara ile Alpu, batısında Kütahya ile İnönü, kuzeyinde Sarıcakaya ile Mihalgazi, güneyinde ise Seyitgazi ile Mahmudiye sınırları ile çevrilmiştir.

Eskişehir'in bitki örtüsünü Kuzey ve Batı Anadolu ormanları ile İç Anadolu stepleri oluşturmaktadır. Sündiken Dağlarının güney yamaçlarında baltalık meşe, yüksek yerlerinde ise karaçam ve kızılçam ağaçları görülür. Eskişehir'in dere kenarlarında söğüt, kavak ve karaçam bulunurken güneyindeki platolarda step bitkileri görülmektedir.

Eskişehir iklimi tipik İç Anadolu Karasal iklimi olup yazları yağışsız ve sıcak, kışları kar yağışlı ve soğuktur. Yağış ortalaması yıllık 373,6 mm olmakla birlikte 3-3,5 ay yağış almaktadır. Ortalama en sıcak temmuz ayı olup 39,1°C ve en soğuk ocak ayı olup 0,8°C'dir. Eskişehir'in bitki örtüsü ise bozkırdır.

2.1.3 Eskişehir'in Yer Altı Zenginlikleri

Eskişehir ili yer altı zenginlikleri bakımından oldukça zengindir. Eskişehir'de bulunan en önemli yer altı kaynakları bor, manyezit, lületaşı, kalabak suyu, termal kaynaklar diye sıralanmaktadır.

2.1.3.1 Kalabak Suyu

Kalabak suyu, Türkmendağı eteklerinde bulunan Eskişehir ile özdeşleşmiş 1936 yılında Atatürk'ün su araştırma talimatı vermesiyle şehre getirilmiş içme suyudur. Şu an ücret karşılığı damacana sistemi ile dağıtılan su, önceleri tankerlerde satılmaktadır. Sağlık Bakanlığının 2013 yılında yaptığı resmi analiz sonuçlarında, Türkiye'de içilebilir su satan 115 firmanın arasında suyun kalitesi ve içilebilirlik değerleri bakımından 'kalabak su' 3. olmuştur.

2.1.3.2 Lületaşı

Lületaşı yer altındaki silisyum ve magnezyum gibi ana kayaların başkalaşım katmanları içinde hidratlaşması sonucunda meydana gelmiş değerli bir taştır. Lületaşının rengini ve değerini belirtmek için 'deniz köpüğü', 'beyaz altın' gibi isimler kullanılmıştır. Türkiye'de lületaşının işlenebilir olanı sadece Eskişehir'de bulunduğu için 'Eskişehir taşı' olarak da bilinmektedir.

Lületaşı günümüzde uzay gemilerinde izolasyon malzemesi olarak kullanılmaktadır. Çünkü lületaşının radyasyon emici özelliği bulunmaktadır. Ayrıca pipo yapımında ve süs eşyası olarak da görülmektedir. Lületaşının yaklaşık olarak beş bin yıl öncesinde değişik amaçlarla kullanıldığını da arkeolojik çalışmalar göstermektedir.

2.1.3.3 Bor Madeni

Bor madeni bakımından Eskişehir'de değerli rezervler bulunmaktadır. Eskişehir ili Seyitgazi ilçesi Kırka beldesi Sarıkaya bölgesinde zengin bor rezervi yatakları bulunmaktadır. Eskişehir ilinin Kırka ilçesinde işlenen tinkal madeninden %33 oranında B₂O₃ (borik oksit) elde edilir. 1975 yılında işletmeye açılan Kırka Boraks işletmesinde

yılda 60.000 ton cevher çıkarılmakta ve konsantratör tesislerinde zenginleştirilerek yılda 400.000 ton konsantre tinkal (sodyum tuzu) üretilmektedir (Çelik, 2012). Bor madeninin kullanım alanları oldukça geniş olmakta ve bunları sıralayacak olursak, ateşe dayanıklı labaratuvar malzemeleri ve cam mutfak yapımında, jet füze yakıtlarında, cam, cam elyaf, seramik, kağıt, borikasit ve lehim üretiminde ilaç gibi sanayilerde kullanılır. Son zamanlarda Eskişehir'de bulunan ETİ fabrikasının ürettiği çamaşır deterjanı olarak da kullanılmaktadır. Şekil 13-15'de Eskişehir'de bulunan açık ocak bor madeni sahasının bir bölümü gösterilmiştir.

Şekil 13: Eskişehir ili açık ocak bor maden sahası-1 (URL-9, 2015).

Şekil 14: Eskişehir ili açık ocak bor maden sahası-2.

Şekil 15: Eskişehir ili açık ocak bor maden sahası-3.

2.1.3.4 Termal Kaynaklar

Bulunduğu yerleşim yeri bakımından Eskişehir, sıcak su kaynaklarının üstünde yer almaktadır. Bölgede fazla sayıda hamam bulunmasının nedeni şehir merkezinde doğal termal kaynaklarının bulunmasıdır. Sıcak sular kükürtlü ve hafif demirli olup merkezindeki suyun sıcaklığı 47 °C ölçülmüştür. Bazı bölgelerde suyun sıcaklığı 55°C'ye kadar yükselirken bazı bölgelerde ise 35 °C'ye kadar düşmektedir.

Eskişehir'de bulunan kaplıcalar şunlardır: Çardak-Günyüzü, Uyuzhamam-Alpu, Yarıkcı-Mihalıççık, Hasırca, Sakarı ve Kızılınler ise il merkezine bağlı köylerde bulunmaktadır. Eskişehir bölgesindeki sıcak sular tulumbalardan akmakta olup, ayrıca bir dönem kaplıcalara yakın evlere de sıcak su verilmiştir.

2.1.4 Ulaşım

Türkiye'nin demiryollarındaki kavşak noktalarından biri olan Eskişehir garından her gün dört taraftan gelen 60 civarı yük ve yolcu treni geçmektedir. İstanbul Haydarpaşa Garı'ndan hareket edip Ankara'ya gitmek için çıkan bütün trenler Eskişehir'e uğramaktadır. Eskişehir'de bulunan demiryolu, sanayi için ihtiyaç duyulan taşımacılık hizmetini kolaylaştırarak ülkedeki dört noktanın limanlarını birbirine bağlamaktadır.

Eskişehir-Ankara arası 2009 tarihinde Yüksek Hızlı Tren (YHT) seferlerine başlanılmış böylelikle yolculuk süresi 1 saat 20 dakika olmuştur. Ayrıca Eskişehir-İstanbul arası

seyahat süresi 1 saat 50 dakikaya inmiş ve Konya-Eskişehir arası yolculuk süresi 1 saat 25 dakikaya kadar inmiştir.

2.1.5 Ekonomi ve Sanayi

Eskişehir Türkiye'nin en büyük sanayi bölgelerinden biri olup 32 milyon m² alanda 783 kuruluş ile faaliyet göstererek sosyoekonomik gelişmişlik açısından önde gelen illerden biridir.

Eskişehir'de çok sayıda özel kuruluş 1960 yılından sonra hızlı yerel sermaye yatırımlarıyla kurulmuştur. Çoğunluğu şehir merkezinde bulunan sanayi kuruluşları şunlardır: Çimento, kiremit, tuğla, tekstil, gıda, makine imalatı ve lokomotifir. Ayrıca şeker, bisküvi, sirke, şarap, buzdolabı, beton direk, soba, lokomotif ve motor, sunta ve mobilya, uçak bakımı ve onarımı, kiremit, tuğla, çimento ve basma fabrikaları da bu kentte bulunmaktadır. Aynı zamanda Eskişehir'de bulunan Tülomsaş da ilk Türk otomobili olan Devrim üretilmiştir. Bunların yanı sıra madeni eşya, ağaç işleri, oto motor tamir ve bakım atölyeleri, dökümcüler, çeşitli imalat ve iş tezgahları şehrin sanayi sitesinde bulunmaktadır. Böylelikle şehirde çalışan sendikalı işçi sayısı 2006 yılı itibariyle 48,790 olmuştur.

Eskişehir ili 2007 yılında 15 milyon doları madencilik, 7 milyon doları tarım ve 450 milyon doları sanayi sektörlerinde olmak üzere toplam 472 milyon dolarlık ihracat yaparak ülkemizde 19. sırada ihracat yapan şehir olmuştur.

Eskişehir ilinin ihracat yaptığı ticari ürünler şunlardır: Çeşitli ham ve konsantre haldeki cevherler, tarım ürünleri, lületaşından yapılmış hediyelik eşyalar, bisküvi, şeker, buzdolabı, çimento, motorlu kara taşıtları ve hava uçaklarına ait parçalardır. Buna karşılık ithal ettiği mallarda bulunmaktadır. Bunlar: makineler, elektrikli makine ve cihazlar, mekanik cihazlar, kara taşıtları, kazanlar, boyacılıkta kullanılan malzemeler ve plastikler.

Eskişehir ili son 3 yıl içinde sanayinin gelişmesi açısından %100'den fazla artış göstermiştir. 2014 yılındaki Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi verilerine göre şehirde 783 firma faaliyetini sürdürmektedir. Ayrıca son zamanlarda Eskişehir'e gelen yabancı şirketler yatırımlarıyla büyük potansiyel oluşturmuştur.

Eskişehir’de sanayinin bu kadar çok gelişmesinin nedeni, şehirdeki demir yolunun ülkemizdeki dört limanın birbirine bağlayarak taşımacılık hizmetini kolaylaştırması ile büyükşehirlerin sanayi bölgelerinde yer kalmaması ve büyükşehirlerde Eskişehir’e göre işçilik ücretlerinin yüksek olması olarak değerlendirilmektedir.

2.2 Yöntem

Araştırmada öncelikle ormanların ve madenlerin hukuksal durumu ve mülkiyet analizi yapılmıştır. Sonra orman alanlarında verilen maden izinlerinin hukuksal niteliği ortaya konularak örnek alan olarak belirlenen Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü kayıtlarındaki madencilik faaliyetleri ile ilgili her türlü bilgi, belge ve dokümanlar titizlikle taranmış, geniş ve genel kapsamda irdelendikten sonra gruplandırılıp değerlendirilerek envanterler oluşturulmuştur. Oluşturulan envantere göre, verilen maden izinlerinin yıllara, izin türüne ve ne kadar alanda izin verildiği sınıflandırılarak tablolar halinde gösterilmiştir. Daha sonra Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanlarda madencilik faaliyetlerinde bulunan kamu ve özel kurumlarla görüşmeler yapılmış, erişilebilir görsel, yazılı ve sözlü kaynaklardan yararlanılmıştır. Ayrıca çalışmaya benzer tezler ve makaleler taranmış notlar, fotoğraflar ve ilgili kurumların dokümanları incelenerek bu tez çalışmasında kullanılmıştır.

Çalışmanın devamında, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan orman alanlarında devam eden madencilik çalışmalarının yapıldığı maden sahalarında gerekli incelemeler yapıp, maden çalışmalarının fiili durumu ortaya konulmuştur. Aynı zamanda maden izin süresi bitmiş olan sahalarda incelemeler yapılarak, yasal düzenlemelere göre rehabilite edilip edilmediği tespit edilmiştir. Devam eden madencilik çalışmalarının yapıldığı maden sahaları ile maden izin süresi bitmesiyle rehabilite edilen sahaların toprak işleme ve ağaçlandırma çalışmalarının fotoğrafları çekilerek, ormanlardaki durum ortaya konmuştur.

Son aşamada ise bulgular ve yorumlar sentezlenerek iki önemli doğal kaynak orman ve maden arasındaki yarar çatışması ortaya konulmuş ve mevzuatın her iki doğal kaynağı yeteri kadar koruyup korumadığı hukuksal açıdan analiz edilmiştir.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1 Madencilik Faaliyetlerine Yönelik Ülkemizde Düzenlenen Yasal Mevzuat

Türkiye’de madencilik faaliyetleri yapılırken orman, maden ve çevre ile ilgili kanun ve yönetmeliklere göre yapılması gerekmektedir (Acar, 2007). Geçmişten günümüze bu kanun ve yönetmeliklerin bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- 31 Ağustos 1956 tarihinde çıkarılan 6831 sayılı Orman Kanunu,
- 9 Ağustos 1983 tarihinde çıkarılan 2872 sayılı Çevre Kanunu,
- 9 Ağustos 1983 tarihinde çıkarılan 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu,
- 4 Haziran 1985 tarihinde çıkarılan 3213 sayılı Maden Kanunu,
- 2 Kasım 1986 tarihinde çıkarılan 19269 sayılı Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği,
- 2 Nisan 2015 tarihinde çıkarılan 29314 sayılı Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- 25 Kasım 2014 tarihinde çıkarılan 29186 sayılı Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği,
- 11 Temmuz 1993 tarihinde çıkarılan 21634 sayılı Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği,
- 5 Nisan 1995 tarihinde çıkarılan 22249 sayılı Orman Arazilerinin Tahsisi Hakkında Yönetmelik,
- 23 Temmuz 1995 tarihinde çıkarılan 4122 sayılı Millî Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu,
- 7 Ağustos 1995 tarihinde çıkarılan 22387 sayılı Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- 1 Mayıs 2003 tarihinde çıkarılan 4856 sayılı Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun,
- 9 Ekim 2003 tarihinde çıkarılan 25254 sayılı Ağaçlandırma Yönetmeliği,
- 18 Mart 2004 tarihinde çıkarılan 25406 sayılı Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği,

- 31 Aralık 2004 tarihinde çıkarılan 25687 sayılı Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'dir.
- 31 Mayıs 2005 tarihinde çıkarılan 25831 sayılı Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,
- 19 Temmuz 2005 tarihinde çıkarılan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu,

Önceki çalışmalar incelendiğinde, Türkiye'deki madencilik uygulamalarında bazı hukuki, idari ve teknik eksiklikler ve sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Bunlar:

a) Hukuki sebepler

Orman, Maden ve Çevre Kanunları'nda üst toprağın depolanması hususunda bir yaptırım olmamakla birlikte Kanun ve Yönetmeliklerde de eksiklikler olduğu görülmektedir (Acar, 2007).

Orman arazilerinde madencilik faaliyetine başlanırken, 6831 sayılı Orman Kanunu'na göre maden işletmecisi tarafından ağaçlandırma bedeli Orman İdaresine peşin olarak ödenmektedir. Bunun sonucunda bazı durumlarda Orman İdaresi, ağaçlandırma işlemlerini kendi yapmak durumundadır (Acar, 2007).

Özel Ağaçlandırma Yönetmeliği'ne göre, maden sahalarının ağaçlandırılması ile odun ve odun dışı orman ürünlerini işleyerek faaliyet yapan tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşların hammadde ihtiyaçlarını karşılamak için yapacakları erozyon kontrolü, ağaçlandırma ve imar çalışmalarında, saha büyüklüğünün sınırlaması hükmü uygulanmamaktadır. Yönetmeliğe göre, maden işletmecisinin özel ağaçlandırma yapmak için arazi tahsisi istediğinde, madencilik faaliyetini kendi yaptığı sahalarda öncelikli olmaktadır.

Ayrıca Yönetmelik'te, orman içinde bulunan maden sahalarında orman örtüsü tamamıyla kaldırılmış olsun ya da kapalılık 0,1'den aşağı bulunsun yine de bu sahalarda orman sahası olarak muhafaza edileceği hükmündedir (Acar, 2007).

b) İdari ve Teknik Sebepler

Orman Genel Müdürlüğünün teşkilat yapısı, orman alanları ve ormandaki faaliyetlere göre düzenlenmiştir. Bu nedenle izin irtifak hakkı verdiği maden alanları ve madencilik faaliyetlerini teknik ve mali yönden takip etmekte zorluk çekmektedir (Karakurt, 2002).

Ağaçlandırma faaliyetleri ile madencilik faaliyetleri birbiriyle entegreli olarak sürmesi gerekmektedir, yasalardaki işleyişe göre birbirinden bağımsız ve ayrı yürütülmektedir. Orman idaresi, madencilik faaliyetleri bittikten sonra orman arazilerini bazı durumlarda kendi ağaçlandırmak durumundadır. Bunun sebebi, madencilik faaliyetleri başlarken orman arazilerindeki ağaçlandırma bedelini maden işletmecisinden peşin almasıdır. Ancak arazilerin kullanma bedelini her yıl almaktadır. Maden arama ve işletme iznini Orman İşletmesi 5 yıllık süre için vermekte, arazinin kontrol ve takibini bu süre içinde yapmak durumundadır (Karakurt, 2002).

3.2 Ormanlardan Yararlanma Hakları

İnsanların ormanlardan yararlanması, ormanlarda denetim yapılmadığı eski çağlardan günümüze kadar değişik alanlarda ve farklı şekillerde birçok evreden geçerek sürekli artmıştır.

1961 Anayasası'nda, insanların ormanlara zarar vermesini önlemek amacıyla, ormanlarda irtifak hakları düzenlenerek kamu yararı dışında devlet ormanlarında irtifak hakkı kurulamayacağı ifade edilmiş ve Anayasal güvence altına alınmıştır. Ayrıca günümüzde kullanılan 1982 Anayasası'nda da bu düzenlemeler devam etmekte olduğu görülmektedir (Şentürk ve Birben, 2007).

İrtifak hakkı 3116 sayılı Orman Kanunu'ndan 6831 sayılı Orman Kanunu'na kadar ele alınmıştır. Ancak ormanlardan yararlanılmasının orman tahribatına yol açabilecek şekilde genişletildiği ve kanunlarda da bu konularla ilgili eksiklikler olduğu bilinmektedir (Coşkun, 2009).

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre, doğrudan ya da dolaylı olarak ormanlardan yararlanıldığı görülmektedir. Otlatma hakkı doğrudan yararlanma olduğu gibi, ormanlarda

tesis ve bina yapılması, maden ocakları işletilmesi gibi faaliyetler ormanlardan dolayı olarak yararlanma haklarıdır. Ayrıca 6831 sayılı Orman Kanunu'nda, Orman İdaresinin kurucu işlemi niteliğiyle, su ürünleri tesisi kurmak, şerit ve hızar tesisi kurma, turizm yatırımları için kurulan izinler, ocak açma ve ağaçlandırma izinleri gibi düzenlemeler de bulunmaktadır.

Kamu malı olan ormanlardan yararlanma, tahsis yoluyla idareden izin alınarak kira, irtifak, intifa gibi kavramlarla ormanlardan yararlanılması ile özel yararlanma olarak nitelendirilmektedir. Ormancılıkta tahsis uygulaması, kamu malının el değiştirerek bir hizmetten başka hizmete ya da bir kategoriden başka kategoriye nakil edilme şeklidir. Ayrıca devletin bir malını kamu hizmetine bağlayan ya da umumun faydalanması için ortaya koyan idari tasarruf olabilmektedir. Devlet ormanlarından özel yararlanmalar ile başka şahısların ormanlardan yararlanması belirli koşullara bağlanmakta ve önleyici nitelikte olmaktadır. Ancak 6831 sayılı Orman Kanunu'nda bulunan maden arama ve işletme izinleri düzenlemelerinde eksiklikler olması ve çok sayıda izin verilmesi nedeniyle orman tahribatına yol açarak ormanlara zarar verilmektedir. Böylece tahsis yolu gibi subjektif uygulamaların ormanlar için tehlikeli sonuçlar doğurarak ormanların azalmasına yol açmaktadır (Coşkun, 2009).

Orman İdaresi, devlet ormanları içinde maden arama ya da maden ocaklarının işletilmesi için başvuruda bulunulması ile gereken işlemleri yapar ve incelemeler sonucu uygun görüldüğü takdirde kamu malı olan ormanlardan yararlanma hakkında onay vermektedir. Ayrıca Orman ve Su İşleri Bakanlığı, maden arama ya da maden ocaklarının işletilmesi işlemine onay vermeyerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı lehine yararlanma hakkı tesis edebilmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı da ormanlardan yararlanılmasına ait bazı tasarruflara rıza göstererek izin başvurusunda bulunan şahsa irtifak hakkına dayanarak izin verebilmektedir.

Devlet ormanlarındaki özel yararlanma haklarından bir diğeri de imtiyaz hakkıdır. İmtiyaz hakkı, ormanlar üzerinde tesis kurmak ve kamu ormanlarını işgal ederek tekeldi nitelikte fayda sağlamak üzere imtiyaz sahibine izin verilen yetkililerdir.

3.3 Orman Kanunu'na Göre Madencilik Faaliyetlerinde Devlet Ormanlarından Yararlanma Usul ve Esasları

Orman arazilerinden yararlanmalar, bina ve tesis yapılması, madencilik faaliyetleri, ocak açma izinleri, fabrika kurulması ve su ürünleri tesisi gibi faaliyetler yapılarak orman arazilerinden faydalanılmaktadır. Bu faydalanmalar 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16, 17 ve 18. maddelerinin ilgili mevzuatında düzenlenmektedir.

3.3.1 Orman Kanunu'nun 16. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre, 'Devlet ormanları sınırları içinde maden arama ve işletme izinleri düzenlenir. Bu düzenlemeler 3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinde belirtilmiş hususlara uyularak yapılır. Orman sınırları içinde alınan muvafakat (uygun görme) süresi, temdit (uzatma süresi) dahil işletme ruhsat süresi sonuna kadar devam eder. Ayrıca madencilik faaliyetleri için zorunlu; yol, su, enerji, tesis, altyapı tesisi ve haberleşmelere fon bedelleri hariç bedeli alınarak orman mevzuatı hükümlerine göre izin verilir'. 3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, maden arama ve işletme hakkını kullanmaya ehil Türk vatandaşları, kamu kurum ve kuruluşları ve tüzel kişiliği olan şirketler maden arama ve işletme haklarına sahiptirler (URL-6, 2016).

2004 yılında 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesindeki değişikliğe bağlı olarak, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesi 'Devlet ormanları içerisinde maden aranması ve işletilmesi, ruhsat grubu gözetilmeksizin yapılacaktır' şeklinde değiştirilmiştir. Böylece Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Kanunu ile madencilik faaliyetlerindeki izinler konusunda tek yetkili merci olmuş olup, Orman ve Su İşleri Bakanlığı maden izinleri konusunda resmen süreç dışına çıkarılmıştır (Coşkun, 2009).

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7/1 maddesi, orman alanları başta olmak üzere bütün doğal kaynakları madencilik faaliyetlerine açan düzenleme, Anayasa'nın 2, 43, 63 ve 168. maddelerine aykırı görüldüğünden, tartışmaların başlamasına neden olmuş ve Anayasa Mahkemesi'ne taşınarak iptali istenmiştir. Maden Kanunu'nda yapılan değişikliklerin iptal gerekçeleri, 'Gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerdeki madencilik faaliyetlerinde, doğal, kültürel ve toplumsal çevreyi korumaya yönelik önlemler alınmakta iken, Türkiye'de, kültürel ve doğal zenginlikler çevre değerlerine karşı ağır bir saldırı niteliği taşımakta

ayrıca madencilik faaliyetlerinin sorunlarına çözüm getirilememektedir. Bu durum, dünyadaki bu gelişmelere ters düşerek uygulanması halinde giderilmesi güç veya imkansız zarar ve durumlar doğuracağı' savlarına dayandırılmış ve Anayasa Mahkemesi 2009 yılında 5177 sayılı Maden Kanun değişikliği ve ilgili Yönetmelik maddeleri iptal istemi doğrultusunda incelemiş ve iptaline oybirliğiyle karar vermiştir.

Daha sonra madencilik faaliyetleri için orman arazilerinde verilecek izinler konusunda 2010 yılında 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinde bir düzenleme yapılmıştır. İlgili maddenin ikinci fıkrasına göre, 'Muhafaza oranları, milli parklar, özel çevre koruma bölgeleri, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, 1'inci derece sit alanları ve askeri yasak bölgeler, Kıyı Kanunu'na göre korunması gereken alanlar, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar, ayrıca madencilik amacı dışında tahsis edilen ve Genel Müdürlük tarafından uygun görüş verilen organize sanayi bölgeleri, elektrik santralleri, doğalgaz, petrol ve jeotermal boru hatları gibi yatırım alanlarına ait koordinatlar ilgili kurumlar tarafından Orman ve Su İşleri Bakanlığına bildirilir'. Dördüncü fıkrasına göre, '6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, devlet ormanları içerisinde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve ruhsat süresine bağlı olarak yapılan geçici tesislere izin verilir'. Maden Kanunu'nun atıf yaptığı 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesinde ise orman alanlarında verilecek izinler düzenlenmiştir (Coşkun, 2009).

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin 1. maddesi 2014 yılında düzenlenerek, '6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre verilecek izinlere, rehabilite işlemlerine ve izinlerden tahsil edilecek bedellere ait iş ve işlemleri düzenlemektir' halini almıştır.

Yeni yönetmelik ile yapılan değişikliklerden önemli görülen düzenlemelerin başında, orman arazilerinde yapılan madencilik faaliyetlerinin ekonomik getirisinin artırılması olmuştur. Böylece, ön izin bedeli getirilmiş, ağaçlandırma bedeli artırılmış, ek devlet hakkının ve arazi izin bedelinin ödeme düzeni ile hesaplama tekniği değiştirilmiştir.

3.3.2 Orman Kanunu’nun 17. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları

6831 sayılı Orman Kanunu’nun 17. maddesi hükmüne göre, ‘Devlet ormanları içerisinde yol, demiryolu, havaalanı, baraj, gölet, mezarlık, sokak hayvanları bakımevi, liman geri hizmet alanı gibi ulaşım tesislerine, hastane, sağlık ocağı gibi sağlık tesislerine, atış poligonu, kapalı spor salonu, futbol sahası gibi spor tesislerine, ilk, orta, lise ve dini eğitim tesisi gibi eğitim tesislerine, ruhsata dayalı doğalgaz ve petrol arama, işletme ve yer altı doğalgaz depolanmasına ilişkin tesislerin yapılmasına kamu yararı ve zarureti bulunması durumunda Orman İdaresi tarafından izin verilebilmektedir (URL-7, 2016).

Ayrıca ölçüm ve gözlem istasyonları gibi enerji tesislerine trafo binası, enerji nakil hattı, enerji üretim santralleri yapmak için; güvenlik ve savunma tesislerine patlayıcı madde emniyet alanı ve yer altında patlayıcı madde deposu yapmak için; su deposu gibi su ve atık su tesislerine kaptaj, su kuyusu, su arama, jeotermal kaynak ve doğal mineralli su arama, su isale hattı yapmak için; fiber optik kablo gibi haberleşme tesislerine elektronik haberleşme sistemlerine ait baz istasyonları, ölçüm istasyonu, telefon iletim hattı, radyo-televizyon verici istasyonu ve R/L tesisleri yapmak için; altyapı tesislerine doğalgaz ve petrol boru hattı yapmak için; düzenli depolama ve katı atık bertaraf tesislerine katı atık aktarma istasyonu yapmak ve bunlarla ilgili yer, bina ve tesislerin kamu yararı ve zarureti bulunması durumunda orman arazilerinde yapılması için orman idaresince izin verilebilmektedir.

3.3.3 Orman Kanunu’nun 18. Maddesine Göre Yararlanma Usul ve Esasları

6831 sayılı Orman Kanunu’nun 18. maddesi hükmüne göre, talep edilen orman alanının mülkiyeti, ormancılık ve yaban hayatı faaliyetleri bakımından orman idaresince incelenir. İncelemeler sonucu uygun görülmesi halinde Orman İdaresi tarafından izin verilmektedir (URL-7, 2016).

Orman alanları içerisinde define aranmasına, ağaç kullanılan ocaklara, balık üretim tesislerine ve balık üretimi ile ilgili orman arazilerinde depo, kuluçkahane, yatakhane, bekçi kulübesi, havuz ve idari büro gibi geçici tesislerin yapılmasına da Orman İdaresi tarafından izin verilmektedir. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığına arkeolojik kazı ve

restorasyon yapılması için izin verilir. Ancak devlet ormanları içerisinde şerit, hızar, fabrika tesislerine izin verilmemektedir.

Orman arazisi sınırlarına dört kilometre mesafeye kadar olan alanlarda, şerit ve hızar tesisi kurulması, balık üretim tesisi kurulması ve ağaç kullanılan ocaklar kurulmasına izin verilmektedir. Ayrıca orman ürünlerini işleyerek mamul veya yarı mamul duruma getirebilecek fabrika tesislerine orman arazi sınırları dışarısında izin verilmektedir.

3.4 Madenlerin Mülkiyeti

3213 sayılı Maden Kanunu'na göre, maden mülkiyeti ile arazi mülkiyeti ayrı olarak değerlendirilmektedir. Madenler, devletin hüküm ve tasarrufu altında olup Anayasa'nın 168. maddesinde de belirtildiği gibi, gerçek şahıslara veya tüzel kişiliğe haiz şirketlere kamu yararı çerçevesinde belirli süre için devredilebilmektedir.

Madenlerin devletin hüküm ve tasarrufu altında olması, devlete madenlerin aranmasını ve işletilmesini denetleme ve gözetleme yetkisi ile madenler konusunda özel hukuki düzenlemeler getirme yetkisi de vermektedir. Devlet bu yetkisini, madenlerle ilgili Kanun ve Yönetmelik'ler çıkararak, MİGEM vasıtasıyla da maden sahalarını sürekli denetim ve gözetim altında tutarak kullanmaktadır (URL-6, 2016).

3.5 Madenler Üzerinde Devletin Hüküm ve Tasarrufu

Madencilikle ilgili temel mevzuat 3213 Sayılı Maden Kanunu ve ona bağlı olarak çıkartılan Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğidir.

Maden Kanunu'nun temelinde madenlerin hüküm ve tasarrufunun devlete ait olması hususu ve maden haklarının bölünememesi yer almaktadır. Hüküm ve tasarrufunun devlete ait olması hususu, Anayasa'da yer aldığından Kanun'da da yer verilmiş, bölünememezlik ise kamu yararı olan madenlerin ekonomik ve rasyonel olarak işletilmesini sağlamak amacıyla Kanun'da yer verilmiştir.

Tapulu arazide bulunan madenlerin mülkiyet hakkı arazi sahibinin değil, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Arazinin mülkiyeti ile madenlerin mülkiyeti birbirinden ayrı olarak

değerlendirilmektedir. Zira biraz önce de belirtildiği gibi ülkemizde madenlerin hüküm ve tasarrufu devlete aittir.

Maden hakkının devrinde, aynen taşınmaz mülkiyetinde olduğu gibi iki ayrı işleme ihtiyaç vardır. Öncelikle taraflar arasında, maden hakkının devri borcunu doğuran satım, bağışlama ve trampa gibi borçlandırııcı işlemleri yapılmaktadır. Uygulamada ruhsat devri amacıyla kullanılan Rödövars Sözleşmesi de borçlandırııcı işlem niteliğindedir. Yargıtay da Rödovans Sözleşmesini, maden hakkı devri işleminin sebebi olarak kabul etmekte ve Rödovans Sözleşmesine dayanarak maden ruhsatının tescili kararını vermektedir.

Ruhsat hakları, Maden Kanunu ve Yönetmeliği'nde düzenlenen şekil ve şartlarda, ruhsat süresinde yerine getirilememesi halinde, ruhsatların iptal edileceği bir kısım yaptırımlara da bağlanarak düzenlenmiştir.

Ruhsat Hukuku ile birbirine sıkı sıkı bağlı olan ve sıkça karşılaşılan Rödovans, Kira, Taşeron ve benzeri Sözleşmeler de bulunmaktadır. Bu sözleşmeler genel itibarıyla, önceki yıllarda Rödovans veya Maden Kirası sözleşmesi olarak anılmakta iken son zamanlarda Taşeron Sözleşmesi olarak da uygulamada yer almaktadır (Davut, 2014).

Rödovans veya bu mealdeki sözleşmeler, Maden Kanunu'nda veya başka bir Kanun'da 2010 yılında yapılan değişikliğe kadar düzenlenmemiştir. Ancak 3213 sayılı Maden Kanunu'nda değişiklik yapan 5177 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan 28. maddesinin gerekçesinde Rödovans Sözleşmesine değinilmiştir.

Maden Hukuku bilhassa son zamanlarda Çevre Hukuku ile önemli çatışmalar içermektedir. Çevre mevzuatı, çevreyi her ne suretle olursa olsun zarar verenlere kusursuz yani objektif bir sorumluluk yüklemektedir. Bu nedenle de madencilik faaliyeti yapılması nedeniyle zarara uğradığını iddia edenler, çeşitli davalar açmaktadırlar.

Madencilik faaliyetleri, bölge revizyon veya ana çevre planı kapsamında kısıtlanmakta veya yasaklanmaktadır. Bu kapsamda, iktisadi değerinin yüksek olduğu düşünülen maden ruhsatlarının bulunduğu bölgelerde, ruhsat sahiplerinin, çevre planlarını takip etmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, yasaklayan veya kısıtlayan çevre planı kesinleştikten sonra başvuru yapılabilecek hiçbir makam veya yargı yolu kalmamaktadır (Borand, 2012).

Maden Hukuku'nun bir başka önemli hukuk dalı bağlantısı İş Hukuku'dur. Bu hukuk dalı içerisinde iş kazaları ile işçi sağlığı ve iş güvenliği alanlarının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Madencilik faaliyeti yapılacak taşınmazın, hazineye ait olması veya özel mülkiyete tabi olması halinde bir kısım yapılması gerekenler bulunmaktadır. Aksi takdirde birden çok ihtilaflara muhatap olunabilmektedir.

Kamuoyunda 'Torba Yasa' olarak bilinen 6552 sayılı Kanun, Resmi Gazete' de 11/09/2014 tarihinde yayınlanmıştır. Bu Yasa ile madencilik faaliyeti icra edenler açısından özel bir kısım düzenlemeler yapılmıştır.

3.5.1 Maden Haklarını Kullananlar

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 6. maddesine göre, medeni haklarını kullanmaya ehil ve madencilik yapabileceği statüsünde yazılı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve tüzelkişiliği haiz kurulmuş şirketler ile kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunlara bağlı ortakları, müesseseleri ve iştirakleri ayrıca diğer kamu kurum, kuruluş ve idareleri maden haklarını alabilmektedirler (URL-6, 2016).

Orman Genel Müdürlüğünün mukaveleli ve yevmiyeli çalışan personeli, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri maden arama ve işletme ruhsatı alamamaktadırlar. Ayrıca maden arama ve işletme hakkına sahip iken, memur olanlar 6 ay içerisinde bu haklarını devretmek zorundadırlar.

Maden hak ve yükümlülükleri miras yolu ile intikal eder. Bu hak ve vecibeler, bütün mirasçıların vekaletini barındıran bir vekaletname ile mirasçılardan birine veya üçüncü bir şahsa devredilir. Maden hakkının devrinde, aynen taşınmaz mülkiyetinde olduğu gibi iki ayrı işleme ihtiyaç vardır. Öncelikle taraflar arasında, maden hakkının devri borcunu doğuran satım, bağışlama ve trampa gibi borçlandırıcı işlem yapılmaktadır.

3.5.2 Madencilik Faaliyetlerinde Özel İdare Payı ve Devlet Hakkı

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyetlerinde alınacak devlet hakkı, madenin ocak başındaki satış fiyatından alınmaktadır.

I. grup, III. grup (a) bendi, V. grup ve VI. grup madenlerde % 4, II. grup (b) bendi madenlerde % 2, ancak bu madenlerin ülkemizde ileri teknolojilerle işlenerek uç ürün (işlenmiş madenin son kullanılacak hali) haline getirildiği takdirde % 1, IV. grup madenlerde % 2, ancak, platin altın ve gümüş madenlerinde herhangi bir özel indirimden istifade edilemediğinden % 4 oranında ocak başındaki fiyattan devlet hakkı alınmaktadır. IV. grup (c) bendi madenlerin ülkemizde ve kendi tesisinde işlenerek metal haline getirildiği takdirde devlet hakkının % 50'si alınmamaktadır. Ayrıca kapalı (yer altı) maden işletme yöntemi ile maden üretilmesi durumunda da devlet hakkının % 50'si alınmamaktadır (URL-6, 2016).

Devlet hakkı, işletme ruhsat harç miktarından az olamaz. Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde ya da hazinenin özel mülkiyetinde yapılan madencilik faaliyetlerinden % 30 oranında devlet hakkı alınmaktadır. Bakanlık tarafından ruhsat sahibinin beyan ettiği ocak başı satış fiyatı denetlenmektedir.

Devlet hakkı payının gecikmesi durumunda 6183 sayılı Kanunu'nun 51. maddesine göre, tahakkuk ettirilmesi gereken ayın son gününden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı oranında faiz uygulanmaktadır.

3.6 Maden Kaçakçılığı Suçunun Yaptırımı

Maden Kaçakçılığı suçuna iki ayrı yaptırım uygulanmaktadır. Bunlar, adli para cezası ve kaçak çıkarılan cevherin zoralımıdır. Ceza olarak zoralım, iki amaca hizmet eder. Bunlar ya belirli bir eşyanın mülkiyetinden suç failini yoksun bırakmak suretiyle cezanın korkutucu etkisini arttırmak ya da ekonomik bir suçun işlenmesiyle elde edilen haksız kazancı failin elinden almaktır (Topaloğlu, 1993).

Maden Kanunu'nun 12. maddesi hükümlerinde, kaçak olarak çıkarılan madenlerin sevk edilmesi halinde Mülki İdare Amirlikleri ya da İl Özel İdareleri tarafından el

konulmaktadır. Maden ruhsat sahibi tarafından kaçak olarak çıkarılan madenin ocak başı satış bedeli üzerinden 5 katı tutarında kaçakçı hakkında idari para cezası uygulanacağı hükmü bulunmaktadır. Ayrıca maden ruhsat sahibinin kaçak olarak maden üretimi ve sevkiyatı yaptığını bildirmediği maden miktarı için, ödenen devlet hakkının 5 katı tutarında idari para cezası verilmektedir (URL-11, 2016).

Maden arama ve işletme ruhsatı olmadan ya da kendi ruhsat alanı dışında maden üretimi yapılması halinde Mülki İdare Amirlikleri tarafından madenlere el konulmaktadır. Bu maden kaçakçılığını yapanlara el konulan ve el konulmamış olan bütün madenin ocak başı satış bedelinin 2 katı tutarında idari para cezası uygulanmaktadır. El konulmuş olan kaçak madenler Mülki İdare Amirlikleri tarafından satılmakta ve bedeli İl Özel İdaresinin hesabına yatırılmaktadır.

Maden ruhsat sahibinin hammadde üretimi yapmak için izni olmadığı halde üretim yapması ve üretimini yaptığı ham maddenin kamuya ait projelerde kullanılması durumunda faaliyetleri durdurulmakta ve kaçak olarak üretilen ham madde için, ocak başı satış bedeli tutarında idari para cezası uygulanmaktadır. Kaçak olarak üretilen ham madde kamuya ait projeler dışında kullanılması halinde ise ocak başı satış bedelinin 2 katı tutarında idari para cezası uygulanmaktadır. Maden ruhsat sahibi ikinci kez kaçak olarak ham madde üretmesi durumunda ocak başı satış bedelinin 2 katı tutarında para cezası uygulanmakta ve maden izni iptal edilmektedir.

Maden arama ve işletme ruhsatı bulunan ancak maden üretim ya da işletme izni olmadan maden üretiminin yapılması halinde, maden üretimi durdurulmakta ve 20.000 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

Maden kaçakçısını para cezasına mahkum eden ilam kesinleştikten sonra savcılık tarafından infaz edilmek üzere ilgili idareye gönderilir. İlgili idare olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun'a göre hükümlüye ödeme emri tebliğ eder. Ödeme emrinde gösterilen süre içerisinde parayı ödemeyen hükümlünün mallarına başvurularak, para cezasına yetecek miktar da malları haciz edilir. Mahkum parayı ödemediği ve haczi ya da satılması mümkün malları bulunmadığı takdirde, idarenin para cezasını erteleme hakkı vardır. İdare bu konuda takdir hakkını kullanmazsa, para cezasına ilişkin mahkeme kararı, hapse çevrilip infaz edilmek

üzere savcılığa iade olunur. Para cezası, 10.000 TL bir gün hesaplanarak hapis cezasına dönüştürülür. Yalnız bu dönüşüm sonucu hesaplanacak hapis cezası 3 yılı aşamaz (Topaloğlu, 1993).

Maden Kanunu'nda kaçakçılık suçunun takip şekli gösterilmiş, ancak yargılama usulüne ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Bu suçun takibi, kaçakçılık fiilini tespit eden Mahalli Mülki Amirinin hazırladığı evrakı Cumhuriyet Savcısı'na havale etmesi, Cumhuriyet Savcısı'nın da ceza davasını açması şeklinde olmaktadır. Yargılama usulüne ilişkin özel hüküm bulunmadığından, genel hüküm olan Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası, Ceza Yasası ve Tatbikat Yasası hükümleri uygulama alanı bulacaktır. Ayrıca zoralım cezası uygulanacaksa, ceza davasının Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılması gerekir. Bu davalar, nispi harç ve nispi vekalet ücretine tabi değildirler. Savcılar, kaçakçılık suçunun yargılanması sonucunda verilen hükmü temyiz edemezler (Dönmezer,1943).

3.7 Hammadde Üretim, Maden Arama, İşletme, Tesis ve Altyapı Tesis İzin İşlemleri

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü İzin İrtifak Şube Müdürlüğünden alınan bilgilere göre (Anon. 2016), orman arazilerinde madencilik faaliyeti yapılacak müracaatta ruhsat sahibi, madenin adının belirtildiği talep yazısına:

- ORKBİS (Orköy bilgi sistemi) numarasını,
- İzin raporunu,
- Ruhsat sahibinin dilekçesini,
- Vekaletnamesini,
- Ticaret sicil gazetesini,
- İmza sirküsünü,
- Ruhsatın aslı veya noter tasdikli örneğini,
- Ruhsat sahasını gösteren ve talep sahasının işaretlendiği koordinat değerleri belli 1/25000 ölçekli haritasını veya krokisini,
  - Ruhsat sahası,
  - İşletme izin belgesi sınırı,
  - ÇED sınırı,
  - Talep edilen izin alanı,
  - Daha önceden izin verilip iptal edilmiş izin alanları,

- Daha önceden izin verilip halen izni devam eden alanlar,
- Daha önceden izin verilmesi talep edilen ancak makam tarafından uygun bulunmayan talep alanları gösterilecek.
- Talep sahasına ait 1/1000 veya uygun ölçekli harita (vaziyet planını),
  - İzne konu edilecek tüm yapı ve tesisler ayrıntılı gösterilecek,
  - Talep edilen tüm izinler gösterilecek,
  - 3 ve 6 derecelik koordinatlar belirtilecek,
  - Lejantı açık, ayrıntılı ve anlaşılır şekilde hazırlanacak, yön işareti, ölçeği ve lejantı bulunacak.
- Koordinat özet çizelgesi (3 ve 6 derecelik koordinatlar belirtilecek),
- Yıllık arazi kullanma bedeli tutanağını,
- Talep sahasının işlendiği meşcere haritasını (Orman Mühendisleri Odası (OMO) onaylı),
- Orman kadaastro haritasını (OMO onaylı),
- Tesislere/altyapı tesislerine ait avan projelerini,
- Heyetçe onaylı, 1/25.000 ölçekli, renkli izin verilmesi durumunda sosyal problem, çevre ve görüntü kirliliği gibi bir problem olup olmayacağı konusunda ilgili heyetin el yazısı ile görüşünün belirtildiği haritasını,
  - İzne konu edilecek tüm sahalar ayrıntılı gösterilecek A3 veya A4 boyutunda,
  - Talep sahasının yerleşim yerlerine uzaklıkları gösterilecek,
  - Talep edilen alan çevresinde kısıtlı veya statülü alanlar var ise gösterilecek ve talep sahasına mesafeleri gösterilecek,
  - Talep sahasının su kaynaklarına olan uzaklığı gösterilecek,
  - Ruhsat sahası, işletme izin belgesi sınırı, ÇED ve lisans sınırı da gösterilecek,
  - Daha önceden izin verilip iptal edilmiş, daha önceden izin verilip halen izni devam eden alanlar ve daha önceden izin verilmesi talep edilen ancak makam tarafından uygun bulunmayan talep alanları gösterilecek,
  - Haritada ölçek, yön işareti, pafta numarası ve lejant bulunacak, talep edilen alanların her biri ok çıkartılarak izin türü ve alanı yazılacak.
- ÇED olumlu belgesini,
  - Yönetmelik'te belirtilen formata uygun mu?

- Hazırlayanlar arasında Orman Mühendisi/ Orman Yüksek Mühendisi var mı?
- Dışarıdan toprak ve malzeme nakli içeriyor mu?
- ÇED gerekli değildir belgesini,
- Sit belgesini,
  - Doğal sit olmadığına dair,
  - Arkeolojik sit olmadığına dair,
- ÇED olumlu belgesi olmayan faaliyetlerde rehabilitasyon projesini (Kazı gerektiren arama hariç),
  - Faaliyet öncesi ve sonrası iki yönlü kesitlerde gösterilmiş olacak.
- Kazı gerektiren arama faaliyetlerinde izin talep sahibinin taahhüdünü,
- Bölge Müdürlüğünce verilmiş izinlerde olur örneğini,
- Saha küçültmelerde saha geri teslim tutanağını,
- Devirlerde taahhütname ve teminat makbuzu örneğini,
- Diğer kanunlar uyarınca alınması gereken belgelerini (DKMP, DSİ, KYGM vb.),
- İzin sahalarının gösterildiği google earth resmini,
- İzin belgelerinin içinde bulunduğu CD içerisinde,
  - İzin talep edilen alan hakkında görsel bilgi verebilecek farklı açılardan çekilmiş en az 10 adet resim,
  - Talep edilen izin sahasının (kml) dosyası olacak.
- İzin dosyasında mevcut olan diğer önemli belgelerini dört takım halinde ekleyerek kesin izin almak için ya da ön izin almak için ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne başvuruda bulunmaktadır. Kazı yapılmasına gerek duyulmayan maden arama taleplerinde müracaat yazısına yalnızca 1/25000 ölçekli ruhsat alanını gösteren harita ve ruhsatı eklenmektedir.

Muhafaza ormanlarında ruhsat taleplerine, talep edilen sahanın krokisini ya da 1/25000 ölçekli haritasını, orman kadastro haritasını, meşcere haritasını, uygun ölçekli ya da 1/1000 ölçekli vaziyet planını, MİGEM'e ruhsat müracaatında bulunduğu ve ruhsat hakkı sağladığına dair belgesi ile birlikte ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne müracaatta bulunmaktadır.

Madencilik faaliyetine izin verilen sahanın diğer kanunlar uyarınca izin, görüş ve muvafakat alınması gereken yerlerden olması durumunda izin, muvafakat ve görüşler talep sahibinden istenerek bu kapsamda çalışma yapılmaktadır.

3.7.1 Madencilik Faaliyetlerinde Ruhsatlandırma ve İlk Müracaat

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, müracaatlarda öncelik hakkı esas olmakla birlikte işletme talep harcı ile müracaat yapılması mecburidir. I. grup ve II. grup (a) bendi madenlerde işletme ruhsatı doğrudan verilir. II. grup (b), III. grup, IV. grup ve VI. grup madenlerde arama ruhsatı verilir. V. grup madenlerde ise arama sertifikası ile madenler aranmaktadır. Ek-1’de ‘Ruhsat/Sertifika Müracaat Formu’ örneği gösterilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyetleri için MİGEM’e yapılan ruhsat müracaatlarında, doğrudan işletme ruhsatı I. grup (b) bendi madenler için 50 hektarı, II. grup (a) bendi madenler için 100 hektarı geçmeyecek şekilde müracaat yapılır. Arama ruhsatı II. grup (b) bendi madenler için 100 hektarı, III. grup madenler için 500 hektarı, IV. grup madenler için 2.000 hektarı ve VI. grup madenler için 5.000 hektarı geçmeyecek şekilde müracaat yapılır. Arama sertifikası müracaatı V. grup madenler için 1.000 hektarı geçmeyecek şekilde müracaat yapılır. Ancak III. grup, IV. grup ve VI. grup madenlerde tamamı denizlere yapılan müracaatlar için 50.000 hektarı geçmeyecek şekilde ruhsat müracaatları yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinde 1/25.000 ölçekli topoğrafik harita koordinatlarına göre bulunan noktalarla belirlenmiş sahalarda maden işletme ruhsat müracaatları internet yolu ile ya da doğrudan MİGEM’e yapılmaktadır. Ancak I. grup (a) bendi madenler için müracaatlar il özel idarelerine yapılmaktadır. Ek-2’de ‘Maden İşletme Ruhsatı’ örneği gösterilmiştir.

Kazanılmış hakları korumak için belirlenen Yönetmelik’le birbiri üzerine ayrı grup maden ruhsatları verilebilir. Ancak birbiri üzerine aynı grup maden ruhsatları verilmemektedir. Maden işletme ruhsatlarında, bir grup için verilmiş olan ruhsat diğer gruptaki maden hakları için kullanılamaz. Ancak MİGEM’den izin alınarak maden işletme faaliyetinde diğer grup madenlerin zaruri netice sonucu çıkarılması halinde değerlendirilebilmektedir.

3.7.2 Maden Arama Faaliyeti

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyetlerinde arama ruhsatı düzenlendikten sonra ilk bir yıl ön arama yapılmaktadır. İrat kaydedilerek arama ruhsatının iptal olmaması için, ön arama süresi bitene kadar ön arama faaliyet raporu hazırlanarak projede belirtilen maden arama faaliyeti tamamlanıp madencilik faaliyetine ilişkin yatırım harcamaları gösterilmek mecburiyetindedir. Ruhsat sahibi yükümlülüğünü yerine getirdikten sonra genel maden arama dönemi için IV. grup ve VI. grup madenlerinde iki yıl, diğer grup madenlerinde bir yıl maden arama hakkı elde etmiş olmaktadır. Ek-3'te 'Arama Faaliyet Raporu' örneği gösterilmiştir.

3.7.3 Maden Buluculuk Hakkı

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyeti yapacak olan ruhsat sahibi madenlerin bulucusu sayılması için, maden arama ruhsatı ya da maden işletme ruhsatı devam ettiği süre boyunca hazırlayacağı teknik raporlarda, madenlerin görünür rezerv olarak yetkili merciiine bildirmesi durumunda buluculuk hakkı kazanmış olmaktadır. Buluculuk hakkı, yıllık ocak başı satış fiyatının % 1'idir. Ruhsat sahibi buluculuk hakkı talep etmesi durumunda yetkili mercii tarafından buluculuk belgesi verilmektedir.

3.7.4 Madencilik Faaliyetleri İçin İhale Yapılması

Resmi Gazete' de yayımlanan ihale ilanında, orman alanlarının taksir edilmesi, terk edilmesi ya da herhangi bir nedenden dolayı hükümden düşmesi ile maden aramaları için ihale yolu açılmaktadır.

Resmi Gazete' de yayımlanan ilan süresi boyunca müracaatta bulunulmaması durumunda, maden aramaları başka işlem yapılmaya gerek duyulmadan aramalara açık duruma gelmektedir. Ancak görünür rezervi MTA Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen sahalar ve maden işletme ruhsat süresi biten sahalar MİGEM'e devredildikten sonra bu hüküm uygulanmamaktadır.

Madencilik faaliyetlerinde en uzak iki nokta arasındaki ruhsat alanları mesafesi 50 metreden az olması durumunda, sadece alanların bitişiğindeki ruhsat sahipleri arasında bu alanlar maden aramaları ya da maden işletmeleri için ihale edilmektedir.

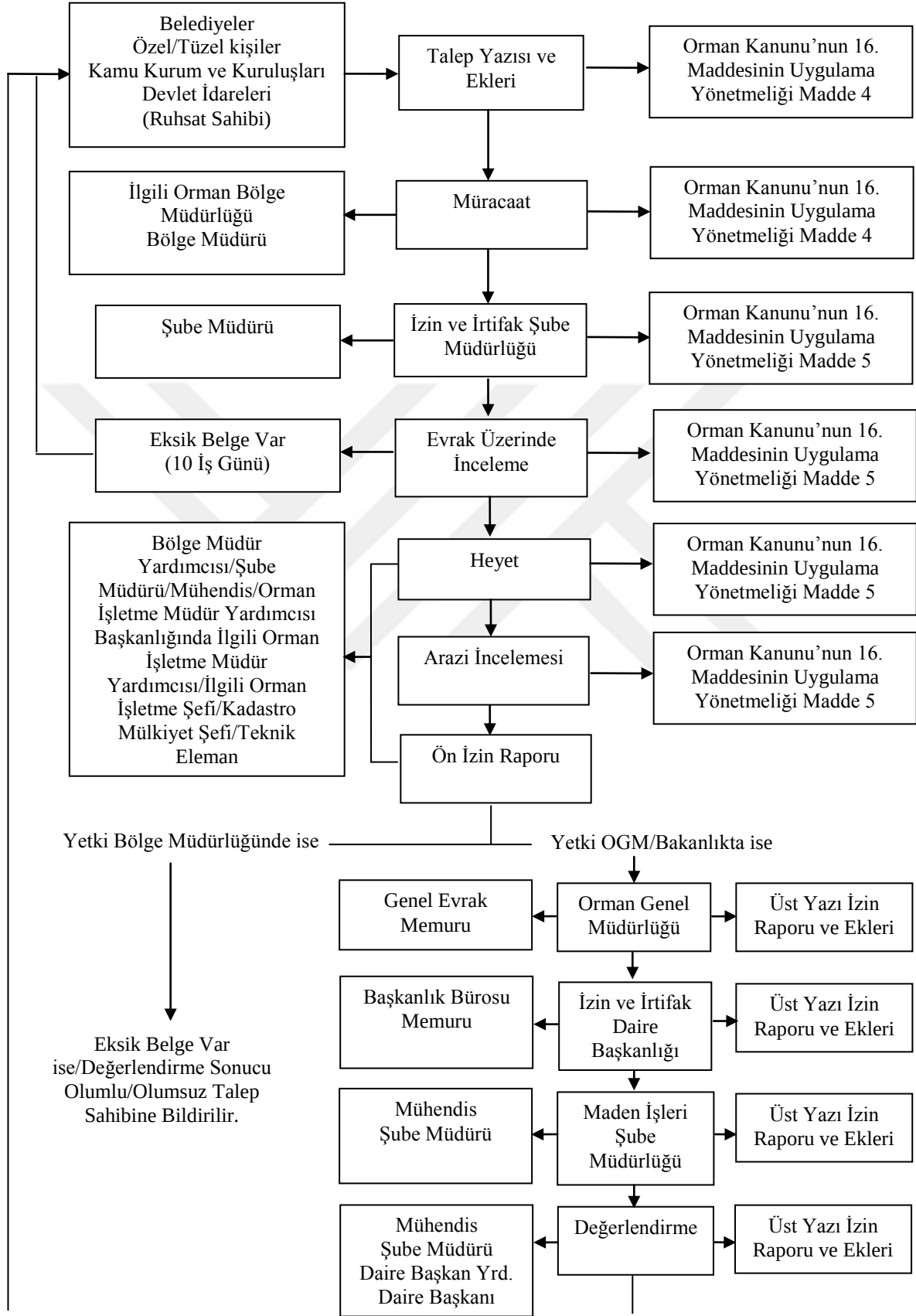
Ruhsat hukuku devam eden çakışmalı maden işletme alanlarında yeni maden olması durumunda, Maden Kanunu hükümlerine göre ruhsat hakkına sahip olanlar arasında çakışmalı sahadaki maden hakkı tekrar ihale edilmekte ve ruhsatlandırılmaktadır.

Maden sahalarındaki ihalelerden elde edilen gelirler, Bakanlık bütçesine özel ödenek olarak ve genel bütçeye özel gelir olarak kaydedilmektedir.

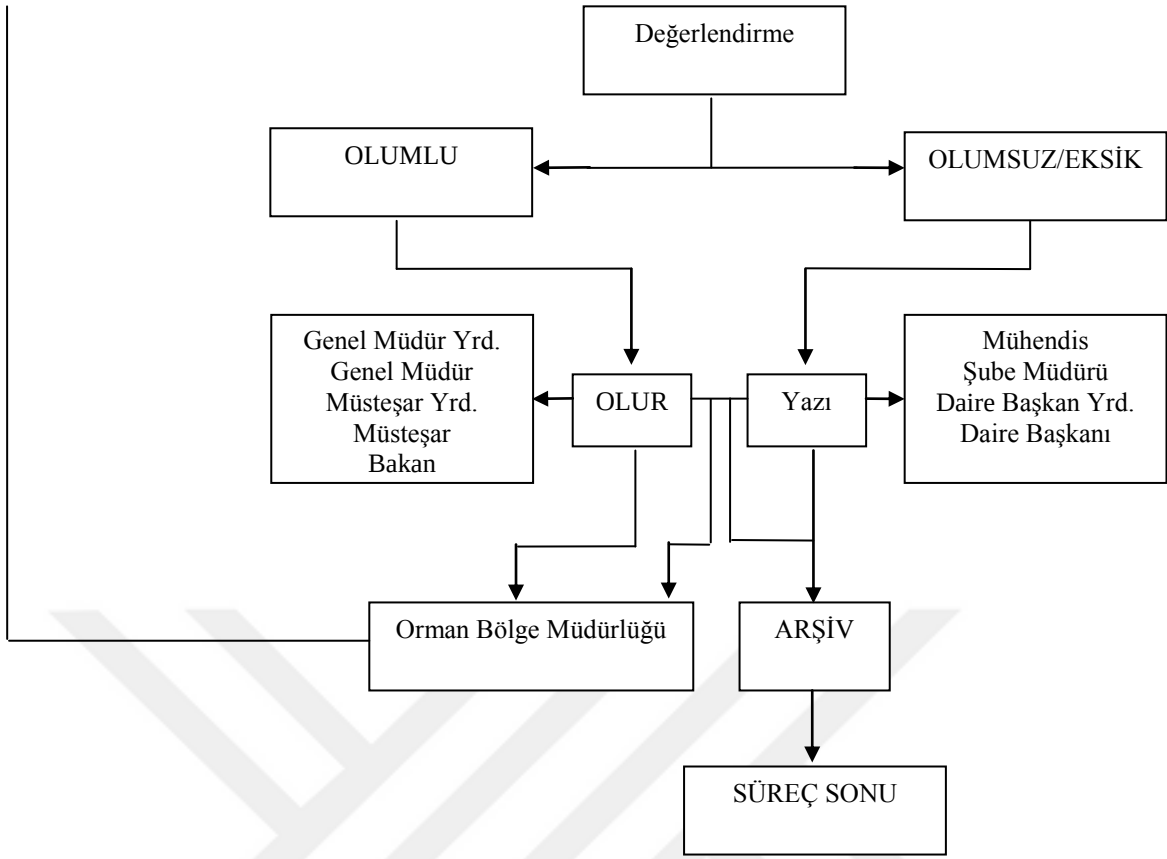
3.7.5 Madencilik Faaliyetlerinde Ön İzin

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyetleri yapılması için uygun görülen müracaatlarda ön izin süresi 24 aya kadar verilmektedir. Ancak toplam ön izin süresi 36 ayı geçmesine müsaade edilmez. Ön izin alan ruhsat sahibinin ruhsat süresini uzatmak istemesi halinde, ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne ön izin süresinin bittiği son güne kadar ek taahhüt senedi vermek suretiyle mevcut taahhüt senedi hükümlerini kabul ederek 12 ay daha ön izin süresini uzatabilmektedir. Maden arama ön izin süresi boyunca, madencilik faaliyetleri yapılmasına izin verilmemekte ve saha teslimi yapılmamaktadır. Şekil 16'da orman alanlarında madencilik faaliyeti yapılmak istenmesi üzerine Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre ön izin verilmesi için OGM iş akış süreci şematığı gösterilmiştir.

ORMAN KANUNU'NUN 16.MADDESİNE DAYALI OLARAK VERİLEN ÖN İZİNLER
(Maden İşletme/Tesis/Altyapı Tesis İzin Talepleri)

Şekil 16: Orman Kanunu'nun 16. maddesine dayalı olarak verilen ön izinler.

Şekil 16: (devam ediyor).

Şekil 16'daki gibi Devlet ormanlarında maden arama ve işletme izni talep eden ruhsat sahibi, talep yazısı ve ekleri ile birlikte ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne müracaatta bulunmaktadır. Müracaatı İzin ve İrtifak Şube Müdürlüğü Orman Kanunu'nun 16. maddesi uygulama yönetmeliğinin 5. Maddesine göre evrak üzerinde inceleme yapmakta ve eksik belge olması durumunda 10 iş günü içinde ruhsat sahibi tarafından tamamlanması istenmektedir. Evrakların tam olması halinde Bölge Müdür Yardımcısı/Şube Müdürü/Orman Mühendisi/Orman İşletme Müdür Yardımcısı Başkanlığında ilgili Orman İşletme Müdür Yardımcısı, Orman İşletme Şefi, Kadastro Mülkiyet Şefi ve Teknik Elaman'dan oluşmak üzere bir heyet oluşturularak talep edilen maden izni arazisinin incelemesi yapılmaktadır. Yetki ilgili Bölge Müdürlüğünde olması halinde değerlendirme sonucu olumlu/olumsuz ruhsat sahibine bildirilir. Yetki OGM/Bakanlıkta ise Orman Genel Müdürlüğü İzin ve İrtifak Daire Başkanlığı Maden İşleri Şube Müdürlüğü tarafından üst yazı ve izin raporu ekleri ile birlikte değerlendirmeye alınır. Değerlendirmenin olumsuz olması halinde Mühendis, Şube Müdürü, Daire Başkan Yardımcı ve Daire Başkanı tarafından yazı yazılarak evrak arşive kaldırılır. Değerlendirmenin olumlu olması halinde Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür, Müsteşar Yardımcısı, Müsteşar ve Orman ve Su

İşleri Bakan'ı tarafından olur verilmekte ve olur yazısı ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne gönderilerek ön izin verilmiş olmaktadır.

3.7.6 Madencilik Faaliyetlerinde Kesin İzin

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, orman sahalarındaki maden işletme kesin izinleri, ruhsat süresi dikkat edilerek Orman ve Su İşleri Bakanlığının uygun görmesi halinde kesin izin verilmekte ve müracaat sahibine tebliğ edilmektedir. İzin sahibi, işletme izin belgesini Orman İdaresine vermeden madencilik faaliyetine başlayamaz. İzin sahibine saha teslimi yapılabilmesi için, tebligat tarihinden itibaren 3 ay içinde onaylı taahhüt senedi ya da teminatın verilmesi ve bedellerin ödenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde verilen izin bir bildirim yapılmadan iptal edilmekte ve müracaat sahibine iptal işlemi bildirilmektedir.

Orman arazilerinde madencilik faaliyetine müsaade edilmesi için, maden işletme sahaları, verimli toprak depolama alanları, maden stok alanları, pasa döküm alanları, kantar tesis ve atık baraj izinlerinde, izin sahibi tarafından kafes tel çit ile etrafı çevrilmekte ve madencilik faaliyeti bitene kadar muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Madencilik faaliyeti için verilen izin başlangıç tarihi, izin olurunda ayrıca belirtilmemişse izin olurunun verildiği tarih kabul edilir. İzin süresinin uzatıldığı durumlarda yine ilk izin verilen tarih kabul edilmektedir. Ancak ayrı tarihlerde verilmiş izinlerin aynı anda uzatılması durumunda yeni izin olur tarihi verilmektedir. Orman alanlarında madencilik faaliyeti yapılmak istenmesi üzerine, Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre kesin izin verilmesi için OGM iş akış süreci aynen ön izindeki gibi işlemektedir.

3.8 Devlet Ormanlarında Madencilik Faaliyetleri Yapılırken Ödenmesi Gereken Tazminatlar

Devlet ormanlarında maden ocağı açma ve işletme faaliyetlerine izin verilmesi durumunda orman arazisine, orman yollarına, ağaç servetine, yaban hayatına, ekosisteme ve çevreye vereceği her türlü zararların parasal karşılığının belirlenmesi ve bu bedellerin toplamının tazminat olarak Orman İdaresine yatırılması gerekmektedir. Devlet ormanlarında izin

verilen madencilik faaliyetlerinin neden olabileceği zarar türlerine aşağıda maddeler halinde yer verilmiştir (Daşdemir, 2011).

- Madencilik için tahsis edilen orman arazisinden izin süresi boyunca gelir elde edilememesinin tazminatı,
- Madencilik çalışması yapılması için meşcerelerin erken kesilmesinden kaynaklanan zararların tazminatı,
- Madencilik faaliyetleri yapılacak alanın genel yönetim masraflarının tazminatı,
- Madencilik faaliyetlerinin yapılması sebebiyle o alanda alınacak özel koruma tedbir masraflarının tazminatı,
- Orman yollarının maden işletmecileri tarafından kullanılması sebebiyle alınması gereken tazminat,
- Amenajman planının madencilik faaliyetleri yapılacak alanlara göre değiştirilmesi sebebiyle meydana gelen masrafların tazminatı,
- Madencilik çalışmaları yapılması esnasında çevresindeki meşcerelere verdiği zararların tazminatı,
- Madencilik faaliyetleri yapılan orman arazilerinin yapısının bozulması ve bu arazilerde uzun süre orman yetiştirilememesinin tazminatı,
- Madencilik faaliyetleri yapılan orman arazilerinin rehabilite edilerek yeniden ağaçlandırılması masraflarının tazminatı,
- Madencilik faaliyeti yapılan orman arazilerinde yeni oluşturulacak meşcerede yaşanan verim düşüklülüğünün tazminatı,
- Madencilik faaliyetleri yapılırken bu bölgede av hayvanları ve yaban hayatının zarar görmesinin tazminatı,
- Odun dışı orman ürünleri ile ormanların kültürel ve sosyal hizmetlerinde azalmaların meydana gelmesinin tazminatı,
- Madencilik faaliyetleri yapılmak için ormandan geçirilen yollar ve enerji hatlarından meydana gelen zararların tazminat bedelleri maden işletmecisi tarafından Orman İdaresine ödenmektedir.

3.9 Madencilik Faaliyetleri İçin Orman İdaresi İzninin Alınması

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16, 17, 18 ve 115. maddelerine göre orman alanlarında izin, muvafakat ve irtifak hakları düzenlenmekte ve bu izinlerin bedelleri de bu Kanun maddelerinin hükümlerine göre düzenlenmektedir.

Ülkemizde maden rezervlerinin büyük bölümü ormanlık alanlarda bulunmaktadır. Ormanlık alanlarda madencilik faaliyetleri ile ilgili izinler 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen, Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği ve Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik esaslarına göre verilmektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre, orman arazilerindeki madencilik faaliyetlerinde kazı yapılmasına gerek duyulmayan jeolojik harita yapımı, jeofizik araştırma, prospeksiyon ve örnek alımı gibi faaliyetleri yapacak izin sahipleri, Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından onaylı sertifika ya da ruhsatının bir sureti ile arama sertifikası ya da ruhsat alanını gösteren koordinat noktaları belirli 1/25000 ölçekli haritasını dilekçelerine dört takım halinde ekleyerek ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne başvuruda bulunurlar. Yapılan müracaatı değerlendiren ilgili Orman Bölge Müdürlüğü uygun görmesi halinde, başvurunun sayısını ve kayıt tarihini müracaatın bir örneğinin üstüne yazarak maden ruhsat sahibine geri verir. Böylece ruhsat sahibine izin süresi boyunca orman sahalarında madencilik faaliyeti yapılmasına izin verilmiş olmaktadır.

Orman arazilerinde maden arama ile aynı zamanda üretim yapılmak istenmesi durumunda veya arama sertifikası ve ruhsatı bulunan alanlarda sondaj, yarma, kuyu, galeri gibi fiziki müdahalelerle maden arama yapılması durumunda izin sahipleri, Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmış maden sertifikası ya da ruhsatının bir sureti ile maden arama veya üretimi yapılacak sahaları gösteren 1/1000 ölçekli haritalarını, koordinat noktaları belirli 1/25000 ölçekli maden alanını gösteren haritalarını, yersel ölçüsü yapılan ölçü hesap ve cetvellerini, meşcere haritasını dilekçelerine dört takım halinde ekleyip ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne vererek başvuruda bulunmaktadırlar.

Maden işletme döneminde orman izni alınmasında izlenen yol ile yapılan işlemler, kazı gerektiren arama faaliyetleri ile aynı olup, tek fark arama ruhsatı yerine işletme ruhsatı ile Orman Bölge Müdürlüğüne müracaat yapılmasıdır.

‘Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik’in 12. maddesi, maden sahalarında yapılacak tesis ve alt yapı tesisleri ile ilgili orman izinleri düzenlemiş olup, devlet ormanlarında yapılması zorunlu tesislere ve alt yapı tesislerine ruhsat alanı içinde ya da bitişiğinde yapılacak madencilik faaliyetleri için izin verilebilir şeklinde düzenlenmiştir. Orman arazilerinde madencilik faaliyeti yapmak isteyen ruhsat sahipleri, MİGEM tarafından onaylanmış maden sertifikası ya da ruhsatının bir sureti ile talep edilen maden alanının meşcere haritasını, koordinat noktaları belirli 1/25000 ölçekli haritalarını, avan projelerini, madencilik faaliyeti yapılacak sahaları gösteren 1/1000 ölçekli vaziyet planlarını, yersel ölçüsü yapılan ölçü ve hesap cetvellerini dört takım halinde dilekçelerine ekleyip ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne müracaatta bulunurlar.

Maden izni müracaatını ilgili Orman Bölge Müdürlüğü önce evrak üzerinde incelemekte, yanlış ya da eksik evrak görüldüğü takdirde on iş günü içinde müracaat eden ruhsat sahibine bildirilmektedir. Müracaat sahibi belgelerini tamamlayıncaya kadar maden izni talebi değerlendirmeye alınmamaktadır.

Maden izni için yapılan müracaatları değerlendirmek için en az beş kişiden oluşan komisyonda, başkanlığı Bakanlık Müsteşarı ya da Müsteşar Yardımcısı yapmakta iken üyelerin 3 tanesini Bakanın uygun gördüğü kişiler oluşturmakta, 1 üyesi de Orman Genel Müdürü ya da Orman Genel Müdür Yardımcısı olmaktadır. Orman Genel Müdürlüğüne bağlı İzin İrtifak Daire Başkanlığı sekretarya görevini yapmakta ve oy çokluğuyla kararlar alınmaktadır. Değerlendirme komisyonu tarafından uygun görülen maden izni müracaatları Orman ve Su İşleri Bakanının onayına sunulmakta, uygun görüldüğü takdirde ilgili Orman Bölge Müdürlüğü tarafından izin raporu düzenlenmekte ve orman arazilerinde maden izni verilmek üzere bir heyet oluşturulmaktadır. Bu heyet, ilgili Orman İşletme Müdür Muavini Başkanlığında ilgili Orman İşletme Şefi ve İzin İrtifak Şube Müdürlüğüne bağlı bir Orman Mühendisi olmaktadır. Bölge Müdürlüğünce teşkil edilen bu heyet tarafından arazi üzerinde gerekli incelemeler ile arazinin keşfi yapılmaktadır. Yapılan keşifte koordinatların köşe noktalarından doğru şekilde alındığına, arazideki orman durumunun kapalılığına vs. bakılarak kontrol edilmektedir.

Yapılan keşif ile proje evraklarındaki bilgiler uygunsa heyet büroya gelerek, ‘Hammadde, Maden Arama, İşletme, Tesis ve Altyapı Tesisi İzin Raporu’ düzenler. Düzenlenen raporda, maden arama ve işletme yöntemini, talebin amacını, talep edilen sahanın genel alanı ve ormanlık alanı, izin verilecek alanın işletme arama toplam alanı, tesisin toplam alanı, altyapı tesisin toplam alanı, verilecek izin yeni ya da temdit olup olmadığını, ağaç kesilip kesilmeyeceğini, kesilecekse tahmini miktarını, hizmet bedeli dekontu tarih ve numarasını, izin sahibinin devam eden izinleri için bedel borcu olup olmadığını, kadastro durumunu, mülkiyet anlaşmazlığı olup olmadığını, ruhsat alanı koordinatlarını, izin verilecek alanın koordinatlarını, izin verilecek sahaya ulaşım yolu olup olmadığını, talep sahasına başka bir müracaat yapıp yapılmadığını, yapılacak tesis ve altyapı tesislerinin orman dışında yapılmasının mümkün olup olmadığını, talep sahasının milli park, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahası, turizm alanı, özel çevre koruma bölgesi, askeri yasak bölge, sit alanı gibi özel statülü alanlar içinde kalıp kalmadığını, ormancılık çalışmaları açısından sakınca bulunup bulunmadığını, izin verilmesi veya verilmemesi durumunda kamu yararını, yol-yerleşim yerine mesafesini, ÇED belgesinin tarih, numara ve koordinatlarını, talep sahasının tamamının ya da bir kısmının 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 16. maddesinin hükümlerine göre alınacak bedellerini, gen koruma alanları içerisinde kalıp kalmadığını, tohum meşceresi sınırları içerisinde kalıp kalmadığını, muhafaza ormanları içerisinde kalıp kalmadığını, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanların içerisinde kalıp kalmadığını, orman içi dinlenme yerleri içerisinde kalıp kalmadığını kontrol etmektedirler.

Düzenlenen rapor Orman İşletme Müdürü tarafından onaylanmakta ve Orman Bölge Müdürlüğüne teslim edildikten sonra İzin İrtifak Şube Müdürü Tetkik etmekte, Bölge Müdür Muavini onaylamakta ve Bölge Müdürü Tasdik etmektedir. Ek-4’te 2016 yılında Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü için ‘Hammadde, Maden Arama, İşletme, Altyapı Tesisi, Tesis İzin Raporu’ örneğine yer verilmiştir.

Ek-4’te verilen tabloda, Eskişehir ilinin Alpu ilçesinin Türkmentokat köyünün bağlı olduğu Alpu Orman İşletme Şefliğinden 2.490 m² alanda maden arama ve yarma, 588,55 m² alanda ulaşım yolu olmak üzere toplamda 3.078,55 m² alanda maden şirketi tarafından hammadde, maden arama, işletme, tesis ve altyapı tesisi izin raporu düzenlenmesi talep edilmiştir. Düzenlenen rapordan anlaşıldığı üzere, izin istenen maden alanından ağaç kesilmeyeceği, orman kadastrasının yapıldığı, tapulamanın yapıldığı, mülkiyet

anlaşmazlığının olmadığı, mevcut ulaşım yolunun olduğu ancak yeterli olmadığı düşünülerek yeni ulaşım yolu talep edildiği bu talebin orman idaresi tarafından kabul edilmeyerek mevcut ulaşım yolunun kullanılmasına karar verildiği ve yapılacak tesis ve altyapı tesislerin orman dışında yapılmasının ruhsat saha, işletme izni ve ÇED raporu itibari ile mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Talep edilen orman sahasına başka bir maden izni müracaatı yapılmadığı görülmüş ve talep edilen sahanın tamamı ya da bir kısmının; muhafaza ormanları içinde, tohum meşceresi içinde, orman içi dinlenme yerleri içinde, gen koruma alanları içinde, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanların içinde kalmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca talep edilen sahanın milli park, özel çevre koruma bölgesi, yaban hayatı sahası, turizm alanı bölgesi, sit alanında kalmadığı görülmüş olup ormancılık çalışmaları açısından sakınca görülmemiştir. Maden arama ve işletme izni verilmesinde kamu yararı ve zarureti bulunmakta ve Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlı V. Bölge Müdürlüğünün uygun görüşü ile ÇED kapsam dışı görüşü de bulunmaktadır. Ancak askeri yasak bölgede kalıp kalmadığı bilinmemektedir. Talep sahibinden taahhütname hükümlerine uyulması ve yangınlara karşı tedbirleri alması istenmiştir.

Nihayetinde devlet ormanlarında maden arama ve yarma izni isteyen talep sahibi adına ham madde, maden işletme, altyapı tesisi ve tesis izni verilmesinde 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesi hükümlerine göre herhangi bir sakınca olmadığı kabul edilmiştir.

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre maden izni verilecek orman sahalarında OGM tarafından alınacak bedeller şunlardır:

- Arazi İzin Bedeli: Cari yıl ağaçlandırma birim metrekare bedeli, maden izni alınan sahanın metrekaresi, Orman Kanunu Yönetmeliği'nin ekinde bulunan il katsayısı, izin türü katsayısı, ekolojik denge katsayılarının çarpılarak sonuçlarının bulunmasıyla alınacak izin bedelidir. Arazi izin bedeline her yıl BAS (Bedel Artış Sayısı) oranında artış yapılmakta ve izin başlangıç tarihi dikkate alınarak izin sahibi tarafından her yıl ödenmektedir. Ayrıca izin sahibi tarafından Ek Devlet Hakkı, her yıl haziran ayının son günü ödenmektedir.
- Ağaçlandırma Bedeli: Maden izni alınan orman sahasının alanı ile ağaçlandırma birim hektar bedelinin çarpımları sonucunda alınacak bedel

tutarı belirlenmektedir. Ağaçlandırma birim hektar bedeli, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından tespit edilen 16 yaşını doldurmuş asgari ücretli işçilerin bir gün çalışması karşılığında 294 gün/hektar katsayısı ile çarpılmaları sonucunda belirlenmektedir. İzin sahibi tarafından ağaçlandırma bedeli bir defaya mahsus olmak üzere izin başlangıcında ödenmektedir.

- Ön İzin bedeli: Madencilik faaliyetlerindeki cari yıl ağaçlandırma birim metrekaresi ile maden izin sahasının metrekaresi bedelinin 30 hektara kadar olan ön izinlerde 1/10'u, 30 hektar dahil daha büyük izinlerde ise 1/5'i ile çarpılmasıyla bulunan sonuç bedelidir. Ön izin süresinin uzatılmasıyla ayrıca bedel alınmamakta ve ön izin bedeli bir defa alınmaktadır

Devlet orman alanlarındaki madencilik faaliyetlerinden bedel hesabı alınmaktadır. Bedellerin peşin ödenmesini talep eden izin sahipleri, sonraki yılların bedelini de ödemenin yapıldığı yıldaki bedel üzerinden ödemektedirler. Ödenen bütün bedeller ile teminat OGM'nin özel bütçe hesabına yatırılmaktadır.

Orman arazilerindeki madencilik faaliyeti için verilen izinlerde, 'Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Faaliyetlerine İlişkin' Yönetmeliğin 5. maddesinin (b) bendinde belirtilen gelir ile Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Usul ve Esasların 4. maddesinin (c) bendinde belirtilen gelir alınmamaktadır. Ayrıca madencilik faaliyetleri için, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu idarelerine verilen ön izinlerden bedel alınmamaktadır. Ek-5'teki gibi 'Bedel Tespit Tutanağı' düzenlenmektedir. Düzenlenen tutanaktan ağaçlandırma bedeli, sondaj usulü maden arama bedeli, arazi bedeli, maden arama, işletme, ham madde üretim bedeli, maden tesis bedeli, maden altyapı tesisi bedeli, teminat bedeli alınmaktadır. Ek-5'te Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü için 'Bedel Tespit Tutanağı' örneğine yer verilmiştir.

Ek-5'teki tabloda Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Çatacık Orman İşletme Müdürlüğü Alpu Orman İşletme Şefliği sınırları içinde kalan orman arazisinde maden işletme ve altyapı tesisi izni alan ruhsat sahibinden alınacak bedellerin tespit tutanağı düzenlenmiştir.

Bu tutanakta:

- 2.490 m² alan için 4.019,01 TL ve 588,55 m² alan için 949,69 TL olmak üzere toplam 3.078,55 m² alan için **4.968,96** TL ağaçlandırma bedeli alınmıştır.
- % 0-10 kapalılık ve bozuk orman sahalarında 2.069 m² alan için 2.938,75 TL ve % 71 ve üstü kapalılık ve ağaçlandırma sahalarında 421 m² alan için 1.087,23 TL olmak üzere toplam 2.490 m² alan için **4.025,98** TL işletme ve ham madde bedeli alınmıştır.
- % 0-10 kapalılık ve bozuk orman sahalarında 588,55 m² alan için **1.044,95** TL maden altyapı tesisi bedeli alınmıştır.
- Maden arama ve işletme izni talep edilen orman sahasında sondaj usulü maden arama ve maden tesisi yapılmak istenmediği için bedel alınmamıştır.
- Maden arama ve işletme izni talep edilen orman sahasında 3.078,55 m² alan için % 10 oranında teminat bedeli belirlendiğinden toplam **16.140,60** TL teminat alınmıştır.

Yukarıda gösterildiği gibi, devlet ormanlarında madencilik çalışmalarının yapılacağı orman alanının büyüklüğüne göre hesaplanan bedeller izin sahibi tarafından Orman İdaresine ödenmektedir.

Ek-6'daki gibi 'Değerlendirme Formu' düzenlenmektedir. Değerlendirme formunda, 03.03.2014 tarihli Genelge'nin 2, 3, 4, 5. madde kapsamında kalıp kalmadığı kontrol edilmektedir. Kalıyorsa, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün (DKMP/GM) Bilimsel raporu ya da uygun görüşü de yoksa 2, 3, 4, 5. madde kapsamında kalan kısmı örneğin yaban hayatı koruma alanı iptal edilerek yeni koordinatlar alınmaktadır. Kalmıyorsa değerlendirmeye alınmasında sakınca olmadığı belirtilmektedir. Ek-6'da Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü için 'Değerlendirme Formu' örneğine yer verilmiştir.

Ek-6'daki tabloda Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Çatacık Orman İşletme Müdürlüğü Alpu Orman İşletme Şefliği sınırları içinde kalan orman arazisinin 3.078,55 m² alanında maden arama ve işletme faaliyetleri için verilecek izinin değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılan bu değerlendirme formuna göre, 03.03.2014 tarihli genelgenin 2, 3, 4. maddeleri kapsamında kalmadığı ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı V. Bölge Müdürlüğü'nün uygun

görüşü bulunmaktadır. Ayrıca 03.03.2014 tarihli genelgenin 5. madde kapsamında kalmadığı tespit edilmiştir. Böylece 2014-1 sayılı genelge ve genelgenin uygulaması ile ilgili 09.04.2015 tarihli talimat kapsamında belirtilen maden izni talebinin değerlendirmeye alınmasında sakınca görülmemektedir.

Devlet ormanlarında madencilik çalışmaları yapmak için talepte bulunulması halinde yukarıda gösterilen değerlendirmelerin yapılması zorunludur.

Ek-7'deki gibi 'Maden Altyapı Tesislerinin Ruhsat Alanı Dışında Yapılmasına Ait Zorunluluk Tutanağı' düzenlenmektedir. Ruhsat sahasında yapılan inceleme neticesinde; ruhsat alanı dışında talep edilen sahanın köşe koordinatları alınmakta, koordinatları verilen alt yapı tesislerinin ruhsat sınırları içerisinde yapılması mümkün olmadığından tutanak düzenlenmektedir. Ek-7'de Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü için 'Maden Altyapı Tesislerinin Ruhsat Alanı Dışında Yapılmasına Ait Zorunluluk Tutanağı' örneğine yer verilmiştir.

Ek-7'deki tabloda Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Çatacık Orman İşletme Müdürlüğü Alpu Orman İşletme Şefliği sınırları içinde kalan orman arazisinde maden arama ve işletme faaliyetleri için verilecek izinde maden altyapı ruhsat alanı dışında yapılmasına ait düzenlenen zorunluluk tutanağına göre, koordinatları belirlenen altyapı tesislerinin ruhsat sınırları içerisinde yapılması mümkün olmadığından, ruhsat sınırı bitişiğinde yapılması uygun bulunmuştur.

Evraklar düzenlendikten sonra, Orman Bölge Müdürlüğünde İzin İrtifak Şube Müdürü, Bölge Müdür Muavini ve Bölge Müdürünün onayıyla Orman Genel Müdürlüğüne gönderilmektedir. Orman Genel Müdürlüğünde İzin İrtifak Şube Müdürü, İzin İrtifak Daire Başkanı, Genel Müdür Muavini ve Genel Müdürünün onayıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığına gönderilmektedir. Son olarak Bakanlıkta Müsteşar Yardımcısı, Müsteşar ve Orman ve Su İşleri Bakanı tarafından kontrol edilip onaylanmaktadır.

Düzenlenen 4 adet maden izni projesi örneği uygun görüldüğü takdirde, 1 adedi Orman Genel Müdürlüğü İzin İrtifak Daire Başkanlığında, 1 adedi Orman Bölge Müdürlüğü İzin İrtifak Şube Müdürlüğünde, 1 adedi ilgili Orman İşletme Müdürlüğünde, 1 adedi de ilgili Orman İşletme Şefliğinde kalacak şekilde dağıtılmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinde iznin başlama tarihi yönetmelik gereği maden olurunun verildiği tarihtir. Alan teslimi yapılmadan önce bedellerin izin raporundaki bedeller olup olmadığı kontrol edildikten sonra noter tasdikli taahhütname alınmaktadır. Saha teslimi yapılmadan önce saha sınır köşe noktalarına yönetmelik gereği renkli jalonlar dikilmesi gerekir. Tebligat tarihinden itibaren bir ay içerisinde bu işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Arama ruhsatlı sahalarda işletme muvafakati verilmesi halinde üretim izin belgesi olmadan, işletme ruhsatlı sahalarda işletme muvafakati verilmesi halinde işletme izin belgesi olmadan saha teslimi yapılmamaktadır. Saha teslimi ruhsat sahibine veya kanuni temsilcisine yapılır.

Maden arama ya da işletme izni verilmesinin uygun görülmesi halinde, izin sahibine sertifika veya ruhsat süresi dikkate alınarak en geç bir ay içerisinde Bakanlıkça muvafakat verilebilir. Muvafakat izin sahibine tebliğ edilir. Muvafakat sahiplerinden noter tasdikli taahhütname, teminat ve bedeller alınmaktadır. Muvafakat sahasının köşe noktalarına zeminden bir metre yükseklikte koordinat değerleri alınarak 25 metre aralıklarla sabit işaretler tesis ettirilip, ilgili Orman İşletme Şefi ve Orman Muhafaza Memuru maden izni alınan araziye, maden izni alan kişiye veya firmaya ormanlık alanın sahanın amacına uygun olarak kullanılması için saha teslim tesellüm tutanağı düzenleyerek saha teslimi yapılmaktadır. Ek-8’de Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü için ‘Saha Teslim Tesellüm Tutanağı’ örneğine yer verilmiştir.

Ek-8’deki tabloda Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Çatacık Orman İşletme Müdürlüğü Alpu Orman İşletme Şefliği sınırları içinde bulunan, Eskişehir ili Alpu ilçesi Türkmentokat köyü sınırları dahilindeki sahanın koordinatları verilerek ..... isimli maden izin sahibi tarafından belirtilen madencilik faaliyetinin yapılacağı 321,55 m² ormanlık alan için izin verilmiş ve sahanın amacına uygun olarak kullanılması için Orman İdaresi tarafından saha teslim tesellüm tutanağı düzenlenerek maden izin sahibine teslim edilmiştir.

Madencilik faaliyeti yapmak isteyen ruhsat sahibi, gereken işlemleri tebliğ edilen tarihten itibaren bir ay içerisinde tamamlamaması halinde uyarı yapılmadan verilen muvafakat iptal edilir ve ruhsat sahibine bildirilir. MİGEM maden arama döneminde, maden üretimi yapmak isteyen ruhsat sahiplerine ayrıca muvafakat vermektedir.

Teslim edilen maden sahaları, her yıl en az bir kere ilgili Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Orman İşletme Müdür Muavini, Orman İşletme Şefi ve Orman Muhafaza Memuru tarafından kontrol edilmekte ve bu kontrollere göre tutanak tanzim edilmektedir.

Orman Bölge Müdürlüğü, serbest yeminli ormancılık bürolarına da maden izin sahalarının kontrolünü bütçe ödeneklerine sınırlı kalmak kaydıyla yaptırabilmektedir.

İlgili Orman İşletme Müdürlüğü kontrollerinden sonra Orman Bölge Müdür Muavini başkanlığında İzin İrtifak Şube Müdürü, Orman İşletme Müdür Muavini, Orman İşletme Şefi tarafından ayrıca kontrol edilmektedir. Orman Bölge Müdürlüğü, bünyesindeki maden izin sayısının en az % 2'sini kontrol etmek durumundadır. Ayrıca koruma ekipleri tarafından da maden izin sahaları sürekli olarak kontrol edilmektedir.

Kontroller yapılırken, izin verilen maden sahasının koordinatları dışına taşıp taşmadığı, maden sahası için izin alınan maden şekline göre işletilip işletilmediği (Örneğin, maden izni toprak depolama talebi için alınmış ancak maden işletilmektedir) yani kullanılan saha ile teslim edilen saha arasında uygunsuzluk olup olmadığı kontrol edilmektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre, orman arazilerindeki maden izin alanında her türlü hak ve yükümlülük izin sahibine aittir. Ancak maden izni verilen sahalarda izin sahibi ile birlikte kurum ve kuruluşlar ya da üçüncü kişi aralarındaki sözleşmeye dayanılarak yapılan madencilik faaliyetlerden izin sahibi üçüncü kişi ile birlikte sorumlu tutulmaktadır. Maden izninin dayanağı olan bilgi ve belgelerden doğacak her türlü sorumluluklar maden izni sahibine ait olmaktadır.

6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre, maden izni verilen orman sahalarında proje dışında başka tesis yapılmasına müsaade edilmez. İlaveten tesis yapılmak istenmesi durumunda Orman İdaresinden tekrar izin alınması zorunludur. İzin alınmadan yapılan ilave tesislere Orman İdaresi tarafından el konulmaktadır. Verilen maden izinlerinde, izin sahibi tarafından orman yangınlarına karşı her türlü önlem alınması zorunludur. Verilmiş olan maden izinlerinin amacı dışında kullanılmasına müsaade edilmemektedir. Maden izni verilen orman sahalarındaki sınırı aşanlar ile izin alınmadan yapılan madencilik faaliyetleri için Orman Bölge Müdürlüğü tarafından suç tutanağı düzenlenmekte ve MİGEM'e de bildirilmektedir.

3.10 Eskişehir İlinde Orman Sahalarından Verilen Maden İzinleri

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, madenlerin aranması ve madenlerin işletilmesi izinleri düzenlenmektedir. Ancak orman alanlarında madenlerin aranması ve madenlerin işletilmesi izinleri ayrıca 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre düzenlenmiştir.

Maden Kanunu'nda 2004 yılında Kanun değişikliği yoluna gidilmiştir. Bu Kanun'a göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı madenlerin aranması ve işletilmesi izinlerinde tek yetkili mercii olmuş olup, Orman ve Su İşleri Bakanlığı maden izinleri konusunda adeta süreç dışına çıkarılmıştır.

Eskişehir ili ormanlarında 2004 yılı ve öncesi verilen maden izin sayıları ve ne kadar alanda maden izni alındığı ayrıntılı olarak Tablo 1'de gösterilmiştir. Elde edilen verilere göre 2004 yılı ve öncesindeki maden izin sayıları ciddi bir artış göstermemektedir.

Tablo 1: 2004 yılı ve öncesi Eskişehir ilinde verilen maden izinleri.

İzin Türü	Kesin İzin		Ön İzin		Toplam	
	Adet	Alan(m ²)	Adet	Alan(m ²)	Adet	Alan(m ²)
Maden Arama	1	1.976,26	0	-	1	1.976,26
Maden Açık İşletme	107	3.493.574,65	0	-	107	3.493.574,65
Maden Tesis	1	4.861,00	0	-	1	4.861,00
Maden Altyapı Tesisi	24	110.692,76	0	-	24	110.692,76
Hammadde Üretim	1	29.433,89	0	-	1	29.433,89
Toplam	134	3.640.538,56	0	-	134	3.640.538,56

Tablo 1'de Eskişehir ili sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda 2004 yılı ve öncesinde toplam 3.640.538,5 m² alanda 134 adet maden arama ve işletme faaliyetleri yapılmak üzere izin verildiği Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün evrakları incelenerek tespit edilmiştir.

2004 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının madenlerin aranması ve işletilmesi izinlerinde tek yetkili mercii olması, olumsuz sonuçları da beraberinde getirmiştir. Maden izinleri yetkisini elinde bulunduran bakanlık bünyesinde maden izin sayıları devlet ormanlarında ciddi bir şekilde artırılmıştır. Bu durum ekonomik amaçlara öncelik verildiğini orman ve habitatın geri planda bırakıldığını göstermektedir. Eskişehir ili ormanlarında verilen maden izin sayılarının ve çalışma yapılan maden izin alanlarında görülen beş yıllık artış ayrıntılı olarak Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: 2005 - 2009 yılları dahil Eskişehir ilinde verilen maden izinleri.

İzin Türü	Kesin İzin		Ön İzin		Toplam	
	Adet	Alan(m ²)	Adet	Alan(m ²)	Adet	Alan(m ²)
Maden Arama	14	57.195,82	0	-	14	57.195,82
Maden Açık İşletme	227	5.839.678,08	0	-	227	5.839.678,08
Maden Tesis	17	226.935,14	0	-	17	226.935,14
Maden Altyapı Tesisi	164	1.860.085,74	0	-	164	1.860.085,74
Hammadde Üretim	19	646.615,31	0	-	19	646.615,31
Toplam	441	8.630.510,09	0	-	441	8.630.510,09

Tablo 2’de Eskişehir ili sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda 2005-2009 yılları arasında toplam 8.630.510,09 m² alanda 441 adet maden arama ve işletme faaliyetleri yapılmak üzere izin verildiği Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün evrakları incelenerek tespit edilmiştir. 2004 yılına kadar 3.640.538,5 m² alanda 134 adet izin verilirken 5 yıllık zaman zarfında bu sayı 307 adet ve 4.989.971,59 m² alan artış gösterdiği görülmektedir.

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre, madencilik faaliyetlerinde izinler başlıklı 7. maddesinde 2010 yılında orman arazilerinde madencilik faaliyetleri için verilecek izinler konusunda bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, ilgili Orman Bölge Müdürlüğü tarafından devlet ormanlarında maden arama ve işletme faaliyetleri izinleri 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre verilmektedir.

Sonuç olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı 2010 yılında ormanlardaki maden izin yetkilerini yeniden kazanmıştır. Ancak Tablo 3'te 2010 yılından sonraki maden izin sayılarına baktığımızda, izin sayılarında azalma değil aksine artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3: 2010 - 2015 yılları dahil Eskişehir ilinde verilen maden izinleri.

İzin Türü	Kesin İzin		Ön İzin		Toplam	
	Adet	Alan(m ²)	Adet	Alan (m ²)	Adet	Alan(m ²)
Maden Arama	40	172.630,45	0	-	40	172.630,45
Maden Açık İşletme	242	8.444.556,41	0	-	242	8.444.556,41
Maden Tesis	16	94.301,06	0	-	16	94.301,06
Maden Altyapı Tesisi	266	5.119.170,17	0	-	266	5.119.170,17
Hammadde Üretim	13	511.323,82	0	-	13	511.323,82
Toplam	577	14.341.981,91	0	-	577	14.341.981,91

Tablo 3'te Eskişehir ili sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda 2010-2015 yılları arasında toplam 14.341.981,91 m² alanda 577 adet maden arama ve işletme faaliyetleri yapılmak üzere izin verildiği Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün evrakları incelenerek tespit edilmiştir. 2005-2009 yılları arasında maden arama ve işletme izni vermek için tek yetkili mercii Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olduğundan 5 yıllık zaman zarfında maden izin sayıları oldukça artmıştır. Ancak 2010 yılından itibaren devlet ormanlarında maden arama ve işletme faaliyeti yapmak isteyenlere Orman ve Su İşleri Bakanlığı izin vermektedir. Bu durumda devlet ormanlarında maden izin sayılarının düşmesi beklenirken bu sayı 6 yılda 136 adet ve 5.711.471,820 m² alan arttığı görülmektedir. Böylece 2015 yılına kadar Eskişehir ili sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda toplam 26.613.030,5 m² alanda 1152 adet maden arama ve işletme faaliyetleri izni verildiği tespit edilmiştir. Buradan anlaşılan yasal düzenlemelerin yanı sıra ekonomik amaçlara ormanlardan daha çok değer verilmeye devam edildiğini göstermektedir.

3.11 Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Tarafından Yapılan Madencilik Faaliyetleri Sonrası Rehabilitasyon Çalışmaları

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre, devlet ormanlarında madencilik çalışmaları yapıldıktan sonra, maden izin sahibi Orman İdaresine teslim edeceği sahanın rehabilitesini yapmak zorundadır.

3.11.1 Eskişehir İli Açık Ocak Maden Sahalarının Toprak İşleme Çalışmaları

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre, madencilik faaliyetleri sonrasında maden izni alan şahısın maden sahasını Orman İdaresine teslim etmeden önce ya da rehabilitasyon çalışmalarından kaçınarak cezalarını ödemek koşuluyla terk edilen ya da Orman İdaresine teslim edilen doğal yapısı bozulmuş orman sahalarında hafriyat, inşaat ve yıkıntı atıkları ile doldurmalar yapılarak orman sahalarının ağaçlandırma çalışmalarına uygun hale getirilmek üzere toprak işleme yapılması zorunludur. Şekil 17-19'te Eskişehir ili yukarı kartal mevkiinde maden faaliyetleri sonrasında yapılan toprak işleme çalışmaları gösterilmiştir.

Şekil 17: Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-1.

Şekil 18: Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-2.

Şekil 19: Eskişehir ili açık ocak maden sahası toprak işleme çalışması-3.

3.11.2 Eskişehir İli Açık Ocak Maden Sahalarındaki Ağaçlandırma Çalışmaları

6831 sayılı Orman Kanunu'na göre, madencilik faaliyeti yapılacak orman alanlarında ruhsat sahibi, rehabilitasyon projesine uygun olarak maden sahasını rehabilite etmek mecburiyetindedir. Maden sahalarında rehabilite, maden arama ve işletme faaliyetlerinin başlamasıyla beraber başlamakta, madencilik faaliyetlerinin yapıldığı esnada devam

etmekte, maden izin süresinin bittiği tarihte madencilik faaliyetleriyle birlikte bitirilmesi gerekmektedir.

Orman arazilerindeki madencilik faaliyetleri bittikten sonra, izin alınan maden sahasının Orman İdaresine teslim edilmeden önce orman yetiştirmek amacıyla ağaçlandırma çalışmaları yapılması esastır. Şekil 20-22’de Eskişehir ili dere yalaklı mevkiinde maden faaliyetleri sonrası arazide yapılan ağaçlandırma çalışmaları gösterilmiştir.

Şekil 20: Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-1.

Şekil 21: Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-2.

Şekil 22: Eskişehir ili açık ocak maden sahası ağaçlandırma çalışması-3.

3.12 Madencilik Faaliyetleri Sonrası Orman Alanlarının Teslim Alınması

3213 sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 73. maddesine göre, madencilik faaliyetlerinin sonlandırılmasında yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Madencilik faaliyetlerinden herhangi bir nedenle hükümden düşmüş ya da maden sahası için terk talebinde bulunan maden izni almış ruhsat sahibi, maden sahasında gereken emniyet tedbirlerini almak zorundadır. İzin sahibi maden sahasını terk etmek için talepte bulunması durumunda, Orman Genel Müdürlüğü maden sahasında can ve mal güvenliği tedbirlerinin alınıp alınmadığını kontrol etmek durumundadır.

Yapılan kontroller sonucu tedbirlerin alınmaması durumunda, izin sahibine 6 ay süre verilerek gerekli önlemleri alması bildirilir. 6 ay süre içinde önlemlerin alınmaması durumunda 3 ay ek süre daha verilir. Bu sürede de gerekli tedbirler alınmaması durumunda izin sahibinin ruhsatında bulunan ilin Valiliğine bildirilir. Valilik masrafları ruhsat sahibinden alarak gerekli tedbirleri yerine getirmektedir. Ruhsat sahibinin yapılan masrafları ödememesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılmaktadır. İzin sahibinden tahsil edilen bedel İl Özel İdaresinin hesabına yatırılmaktadır. Maden sahasını terk eden izin sahibi yasal sorumluluklarını yerine getirmemesi durumunda ruhsatı iptal edilmektedir.

Ayrıca maden sahasının son durumunu gösteren teknik belgelerini maden jeoloji haritasını ve imalat haritasını ilgili Orman İşletme Müdürlüğüne en geç 6 ay içinde verip, işletme projesi doğrultusunda maden işletme faaliyeti yapılan sahanın rehabilitesini yaparak çevreye uyumlu hale getirmek mecburiyetindedir. Rehabilitesi yapılacak maden sahası kullanılmadan önce verimsiz ve çoraklık orman alanı olmuş olsa bile rehabilite yapılması zorunludur. Maden ruhsat sahası dışarısından rehabilitasyon alanına malzeme getirilmek istenmesi durumunda, İnşaat, Hafriyat Toprağı ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre izin verilmektedir. Madencilik faaliyetleri bittikten sonra maden sahalarının, madencilik faaliyetleri dışında kullanılması talep edilmesi halinde, ilgili Bakanlık ve kurumlar kullanım amacı ile ilgili mevzuat dahilinde izin vermektedir.

Maden sahalarındaki rahabilite çalışmaları, madencilik faaliyetlerine başladığı zaman başlamakta, faaliyetlerle birlikte devam etmekte, maden izin süresi bittiğinde rehabilite çalışmalarının da bitirilmesi gerekmektedir. Orman Bölge Müdürlüğünün oluşturduğu heyet tarafından rehabilitenin bu süre içinde bitirilmediği tespit edildiğinde izin sahibinin rehabilite çalışmalarına devam etmek istemesi halinde, bedellerin alınmasına devam edilerek bir yıl ek süre verilmektedir. Verilen ek sürede madencilik faaliyetlerine izin verilmemektedir. İzin sahibinin rehabilite çalışmalarına devam etmemesi durumunda rehabilite işlemleri Orman İdaresi tarafından yapılır ya da yaptırılır. Rehabilite masrafları izin sahibinin vermiş olduğu çevre ile uyum teminatından alınmaktadır. Bu teminatın yeterli olmaması halinde izin sahibinden kalan tutar rızaen alınmakta, rızaen ödememesi durumunda yasal yollarla alınmaktadır.

Maden izninin başka şahısa devredilmesi halinde yeni izin sahibi tarafından maden sahasının rehabilitesi yapılmaya devam edilmektedir.

Madencilik faaliyetleri sonrası ormanlık sahanın geri alınmasında, madencilik faaliyetleri için saha tesliminden önce ruhsat sahibinden alınan Taahhüt Senedi hükümlerine göre hareket edilir. Verilen izinler; sürenin sona ermesi ve izin uzatma talebinde bulunulmaması, ruhsatın iptali, izin sahibinin vazgeçmesi, Yönetmelik ve Taahhüt Senedi hükümlerine uyulmaması, maden-petrol izinlerinde bunların yanı sıra izin süresinin son günü mesai bitimine kadar yenilenmiş ruhsat ya da ruhsat hukukunun yürürlükte olduğuna dair bir belge ile birlikte ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne muvafakat ve iznin yenilenmesi talebinde bulunulmaması halinde Bakanlıkça iptal edilir. İptal işlemi ilgiliye bildirilir.

İzinin iptal edilmesi halinde: her türlü bina ve tesisler izin sahibi tarafından sökülerek orman dışına çıkartılır. Aksi halde bu işlemler Orman İdaresince yapılır ve masrafları %50 zamlı olarak izin sahibinden tahsil edilir. Doğal yapısı bozulan izin sahaları; izin sahibince çevre emniyeti sağlanmak, rehabilite projesine uygun olarak ıslah edilmek, doğaya kazandırılmak ve çevreye uyumlu hale getirilmek suretiyle rehabilite edilerek geri teslim edilir. Ancak Orman Bölge Müdürlüğünce uygun görülmesi halinde rehabilite işlemi idarece yapılır veya yaptırılır. Bu karar izin sahibine bildirilir. İzin sahibi bu konuda herhangi bir hak iddiasında bulunamaz.

Maden izni alan şahıs veya firma maden sahasında izin süresi bittiğinde veya üretimini bitirdiğinde ya da artık maden sahasını kullanmayacağını bildirdiğinde, ilgili Orman İşletme Şefi ve Orman Muhafaza Memuru tarafından maden sahası kontrol edildikten sonra izin sahalarına ait ‘Saha Geri Teslim Alma Tutanağı’ düzenlenerek maden sahası teslim alınmaktadır. Ek-9’da Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanda yapılan madencilik çalışmasında kullanılan sahanın, geri teslim alınmasında düzenlenen ‘İzin Sahalarına Ait Geri Teslim Alma Tutanağı’ örneğine yer verilmiştir.

Ek-9’daki tabloda Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Eskişehir Orman İşletme Müdürlüğü Seyitgazi Orman İşletme Şefliği sınırları içinde bulunan, Eskişehir ili Seyitgazi ilçesi Doğançayır köyü sınırları içerisinde bulunan maden sahasının, sahanın amacına uygun kullanıldığı, usulsüzlüğe rastlanılmadığı, Yönetmeliğin ilgili maddesine göre rehabilite edildiği tespit edilmiş ve Orman İdaresi tarafından izin sahalarına ait saha geri teslim alma tutanağı düzenlenerek maden izni için verilen orman alanı izin sahibinden geri teslim alınmıştır.

3.13 Madencilik Faaliyetleri Konusunda Yaşanan Yasal Sorunlar

Türkiye Ormancılar Derneğinin 2011 yılında yapmış olduğu ‘Ormancılığımızda Yasal Sorunlar ve Çözüm Önerileri’ Maden Yasası ve Taş Ocakları çalışma grubunda tespit edilen sorunlardan (URL-13, 2011) da yararlanılarak madencilik alanından yaşanan sorunlar Eskişehir örneğinde aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- Maden izni konusu sahaların statüleri hakkında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ilgili idarelerin görüşlerini almayarak maden arama ya da maden

işletme ruhsatlarını vermektedir. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanlarında verilen maden izinleri de çoğunlukla bu yönde verildiği için maden izin sayıları oldukça fazladır. Maden izin ruhsatı verilirken orman arazileri ve koruma sahalarında ilk müracaat ve değerlendirme ilgili Orman İdaresi tarafından yapılması daha uygun olacaktır.

- Devlet ormanlarında verilen maden arama ve maden işletme izinlerinde uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan peyzaj ve orman bütünlüğü bozulmaması yükümlülüğüne dikkat edilmemektedir. Şekil 23'te Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanlarında yapılan madencilik çalışmalarında da peyzaj ve orman bütünlüğünün bozulduğu görülmüştür. Bu konuda yargı organları ve kanun koyucular tarafı olduğumuz sözleşmeyi dikkate almalıdırlar.

Şekil 23: Peyzaj ve orman bütünlüğü bozulan alan.

- Orman arazilerindeki madencilik faaliyetlerinde orman sınırları içinde ya da bitişiğinde bulunan yerleşim alanlarına, maden sahalarının ne kadar mesafe yakınında olması konusunda herhangi bir kısıtlayıcı hükümler yer almamaktadır. Orman arazilerinde ya da bitişiğinde maden arama ve işletmeleri, yerleşim yerlerine en az 5 km mesafe bırakılarak orman ve çevre sağlığı etkilenmeyecek şekilde bir düzenleme getirilmelidir. Böyle bir

düzenlemenin getirilmemesi durumunda, maden sahalarından çıkan tozlar insan, hayvan ve çevreyi rahatsız etmekte ve yerleşim yerlerine olan yollar tahrip olmaktadır. Ayrıca meyveliklerin ve tarım alanlarının verimi düşmekte, su kaynaklarının azalmasına neden olmakta, yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte ve sosyal sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Eskişehir ili Seyitgazi ilçesi Kırka beldesi Sarıkaya köyü bölgesinde bulunan Eti-Bor maden sahası Sarıkaya köyüne oldukça yakın olduğundan köy halkı maden sahasının işletilmesinden oldukça zarar görmektedir.

- Orman arazilerindeki maden arama ve işletme faaliyetleri, ormanlardaki ekolojik ve biyolojik zenginliğe zarar vermektedir. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda yapılan madencilik faaliyetlerinde de ekolojik ve biyolojik zenginliğin önemli ölçüde zarar gördüğü tespit edilmiştir. Bu zararı en aza indirmek amacıyla, madencilik faaliyetleri için alınan ÇED raporlarında ekolojik ve biyolojik zenginliğin ayrıntılı olarak ortaya konulması ve bu verilerin her zaman kullanılması zorunlu tutulmalıdır.
- Orman arazilerindeki maden arama ve işletme faaliyetleri esnasında maden sahası rehabilite edilirken çukurların doldurulması, inşaat, hafriyat ve yıkıntı atıklarının orman sahalarına dökülmesi ile yeraltı sularına ve diğer kaynaklara zarar vermekte ve bu işlemler yapıldığı zamanlarda Orman İdaresinin konuya özel kadrosu yetersiz kaldığından kontrolleri zor olmaktadır. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanlarında yapılan madencilik çalışmalarında da bu sorunlar görülmektedir. Ayrıca madencilik faaliyetleri sonrası yapılan ağaçlandırma çalışmalarında, ormanlardan beklenen materyal kullanılarak ve uygun bilimsel tekniklerle ağaçlandırma yapıldığının kontrolü de zor olmaktadır. Şekil 24'te Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlık alanlarında yapılan madencilik çalışmalarında rehabilite edilirken çukurların doldurulması, inşaat, hafriyat ve yıkıntı atıklarının orman sahalarına dökülmesi gösterilmiştir.

Şekil 24: Maden sahalarının rehabilite edilmesi halinde çukurların doldurulması.

- Orman arazilerindeki madencilik faaliyetleri için kullanılan alanlarda, orman ve orman dışı bütün sahaların uğrayacağı zararların sosyal etki değerlendirmesi ve ekonomik analizi ile çıkacak madenlerin getirisinin değerlendirmeleri yapılmamaktadır. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman alanlarında izin vermiş olduğu madencilik faaliyetlerinde de orman ve orman dışı bütün sahaların uğrayacağı zararların sosyal etki değerlendirmesi ve ekonomik analizi ile çıkacak madenlerin getirisinin değerlendirmeleri yapılmadığı tespit edilmiştir. Ancak ülke getirisi için bu değerlendirmeler her maden faaliyeti öncesinde yapılması yasal olarak zorunlu tutulmalıdır.
- 6831 sayılı Orman Kanunu'nun orman mevzuatında eksikliklerin bulunması nedeniyle, orman arazilerindeki maden arama ve maden işletme faaliyetleri esnasında atmosfere salınan hidrokarbonlar, tozlar, kirletici gazlar ve benzer nitelikteki kirleticilerin verdiği zararların kontrolü sıklıkla yapılmamakta ve bu zararların önlenmesine ilişkin mevcut düzenlemelerin uygulanması ve denetiminin yapılmasında eksiklikler görülmektedir. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman alanlarında izin vermiş olduğu madencilik faaliyetlerinde de atmosfere salınan hidrokarbonlar, tozlar, kirletici gazlar ve

benzer nitelikteki kirleticilerin verdiği zararların kontrolü sıklıkla yapılmadığı tespit edilmiştir.

- Madencilik faaliyeti yapılan orman alanlarının yolları ve altyapılarının yapılması esnasında dik eğimli yamaçlardan kazı sonrası çıkarılan materyaller gelişi güzel yamaç aşağı dökülmektedir. Daha sonraki yapılan madencilik çalışmalarında da pasa materyali taşınmamakta ve aynı şekilde yamaç aşağı dökülmektedir. Böylece orman arazisi ciddi şekilde tahrip olmakta ve daha sonra ağačlandırılmasında büyük sıkıntılar çekilmektedir. Orman arazilerindeki dik yamaçlı alanlarda dađ tipi yol inşaatı uygulanmalı ve materyallerin döküleceği alanlara istinat duvarları yapılarak biraz olsun arazilerin zarar görmesi azaltılmalıdır. Eskiřehir Orman Bölge Müdürlüđünün orman alanlarında izin vermiş olduğu madencilik faaliyetlerinde de istinat duvarları yapılmamış ve kazı materyallerinin yamaç aşağı döküldüğu tespit edilmiştir. şekil 25-26'da orman alanlarında izin verilmiş olan madencilik faaliyetlerinde istinat duvarları yapılmamış ve kazı materyalleri yamaç aşağı döküldüğu gösterilmiştir.

şekil 25: Madencilik faaliyetlerinde pasa döküm alanı (Kaya, 2010).

Şekil 26: Madencilik faaliyetlerinde pasa döküm esnasında zarar gören orman ağacı (Kaya, 2010).

- Orman arazilerinde çevre ve insan sağlığını tehdit eden siyanür ile sıvı, yarı sıvı ve çamur halindeki zehirli maddelerden oluşan atıkları depolayan maden işletmeleri sel, deprem ve benzeri doğal afetler sonucu ortaya çıkabilmektedir. Bu zararlı atıkların yeraltı suyu akış sistemi ve akifer göz önüne alınarak, ormanlardan geçen derelere uzak yerlerde sızdırmaz ve sağlam yapılar içinde uygun şekilde depolanması yasalar ile zorunlu tutulmalıdır. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman alanlarında izin vermiş olduğu madencilik faaliyetleri incelendiğinde de böyle bir depolama sisteminin yapılmadığı gözlemlenmiştir.
- Devlet ormanlarının sınırları içinde yer alan muhafaza ormanları, tohum meşcereleri, orman içi dinlenme yerleri, gen koruma alanları, endemik ve korunması gereken nadir alanlar, geliştirme sahaları, özel çevre koruma bölgeleri, doğalgaz, petrol ve jeotermal boru hatları, Kıyı Kanunu'na göre korunması gereken alanlar, 1. derece askeri ve sit alanları, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesi ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesi hükümlerine göre madencilik faaliyeti yapılması için izin verilmektedir. Bu alanlarda madencilik yapılması sonucu orman ve çevrenin tahrip olması ile insanlık kültür tarihi ve insanlığın geleceği

açısından son derece sakıncalı olmaktadır. Ayrıca ülkemiz için önemli olan bu değerlerin ortadan kaybolmaması amacıyla madencilik faaliyetlerine bu alanlarda kesinlikle izin verilmemelidir.

➤ Madencilik faaliyeti yapılacak yerlerde ÇED raporu hazırlanırken yapılacak toplantıların ilan araçları açıklayıcı şekilde kullanılmamakta, yöre halkının yapılan toplantılardan ve toplantıda alınan kararlardan haberleri olmamakta böylece alınan kararların bağlayıcı nitelikleri ortadan kaybolmaktadır. Eskişehir'de bulunan maden sahalarının yakın civarlarında bulunan köylerindeki yöre halkının, madencilik faaliyetine başlanılmadan önce herhangi bir ÇED raporu toplantısına katılmadıkları ve alınan kararlarda yöre halkının fikirlerinin alınmadığı tespit edilmiştir.

➤ Orman arazilerindeki madencilik faaliyetlerinin uygulanmasında anlaşmazlıkların olması nedeniyle mahkeme kararlarının erken sonuçlanmaması ve sonuçlanan mahkeme kararlarının idare tarafından uygulanmasının gecikmesi nedeniyle doğanın ve ormanların aleyhinde gelişmeler yaşanmaktadır. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün bu konuyla ilgili mahkeme kararlarını incelediğimizde de benzer sorunlarla karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Bu sorunların giderilmesi için Türk Ceza Kanunu ve özel kanunların ormanlara, doğaya ve çevreye verilen zararlara karşı yeni düzenlemeler yapılmalı ve mevcut düzenlemelerdeki yaptırımlardan çok daha ağır yaptırımlar uygulanması gerekmektedir.

➤ Orman arazilerinde yapılan madencilik faaliyetleri esnasında verilen ruhsat alanının aşılması durumunda 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 92. maddesi gereği ruhsat sahibinin hapis cezasına çarptırılması gerekmektedir. Ancak yapılan bu suçun yaptırımı uygulanmamakta, verilen ceza idari para cezasına çevrilerek suçu yapan kişi beraat ettirilmektedir. Bu durum madencilik faaliyeti yapan ruhsat sahiplerini cesaretlendirmekte ve orman alanlarının usulsüz kullanılmasına yol açmaktadır.

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün orman alanlarında izin vermiş olduğu madencilik çalışmaları incelendiğinde ruhsat alanının aşıldığı gözlemlenmiştir.

Örneğin, 12.11.2013 tarihli ve 9959 sayılı dava dosyası incelendiğinde pasa döküm sahası için izin verilen ormanlık sahanın GPS ile kontroller sırasında izin verilen sahanın dışına taşıdığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 08.10.2015 duruşma tarihli ve 2014/141 dosya numaralı mahkeme kararı sonucuna göre:

‘Sanığın üzerine atılı 6831 sayılı Orman Kanunu’na muhalefet suçunu işlediği anlaşılmakla eylemine uyan 6831 sayılı 93/1. maddesi gereğince, suçun işleniş şekli, kastının yoğunluğu dikkate alınarak takdiren 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Suçun kesinleşmiş orman kadastro sınırları içerisinde işlenmesi nedeniyle 6831 sayılı 93/2 maddesi gereğince sanık hakkında verilen ceza bir kat artırılarak sanığın 12 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Cezanın sanığın geleceği üzerindeki olumsuz etkileri nazara alınarak sanık hakkında TCK 62. maddesi gereğince hakkında verilen ceza takdiren 1/6 oranında indirilerek sanığın 10 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Suçun işlenmesindeki özellikler ve sanığın ekonomik durumu nazara alınarak sanığa verilen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın TCK’nin 50/a ve TCK’nin 52. maddeleri gereğince takdiren bir gün karşılığı 20,00 TL’den paraya çevrilerek sanığın neticeten 6.000 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına,

Sanığa verilen adli para cezasının miktarı ve ekonomik şartları dikkate alınarak TCK’nin 52/24 maddesi gereğince takdiren birbirini takip eden 10 ayda 10 eşit taksitle tahsiline,

Taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmının tamamının tahsil edileceğinin ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceğine karar verilmiştir.’

BÖLÜM 4

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ülkemizde ormanlar, mülkiyetine bağlı olmaksızın Anayasa'nın emredici hükümlerine göre devletin denetimi ve gözetimi altındadır. Ancak özel sektörün ormanlardan yararlanması için, izin veren istisnai hükümlerin usul ve esaslarının düzenlendiği kanunlar görülmektedir. Bu izinlere göre yürütülen madencilik faaliyetlerinin büyük kısmı devlet ormanlarında işletilmektedir. Böylece orman arazilerini kullanma ve koruma dengesinin genelde ormanların aleyhine sonuçlandığı görülmektedir. Diğer tarafta orman arazilerinde madenlerden elde edilecek gelirler ülke çapında önemli olduğu, ancak ormanların madenler uğruna tahrip olması ve geri dönülmez etkisinin bulunması ormanların azalmasına ve bu sorunların yaşamımıza olumsuz etki yapacağı düşünülmektedir. Bunun sonucunda madencilik faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin, ormanların sağladığı faydalardan üstün olup olmadığı konusunu tartışmaya açık hale getirmektedir.

Orman arazilerinde madencilik faaliyetlerinin artması ile doğal orman ekosistemlerinin önemli ölçüde zarar göreceği muhakkaktır. Ancak madenlere olan talebin hızla artmasının nedeni, madenlerin çok çeşitli sanayi dallarında kullanılarak ülkemizin kalkındırılmasında faydalı olacağı düşünülmektedir. Madencilik faaliyetlerini artırmak amacıyla yerli girişimcilerin yetersiz kalması sonucu yabancı sermaye ile işbirliğine ya da ortaklığa yönelmelere neden olmuştur. Ancak bu durumun ülke ekonomisi ve sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi bakımından iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Devlet ormanlarından madencilik faaliyetleri için alınan izin talepleri her geçen yıl artış göstermektedir. Bunun sonucunda hem madenlerimiz hızla tükenmekte hem de ormanlarımız oldukça fazla zarar görmektedir. Bu nedenle izin talepleri konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan ormanlık alanlarında verilen maden izinleri yıllara, izin türüne ve izin verildiği alana göre sınıflandırılarak tablolar halinde gösterilmiştir.

Eskişehir iline bağılı ormanlık alanlarda 2004 yılı ve öncesinde 3.640.538,5 m² alanda 134 adet, 2005-2009 yılları arasında 8.630.510,09 m² alanda 441 adet, 2010-2015 yılları arasında 14.341.981,91 m² alanda 577 adet olup toplamda 2015 yılına kadar Eskişehir ili sınırları içinde kalan ormanlık alanlarda 26.613.030,5 m² alanda 1152 adet maden arama ve işletme faaliyetleri izni verildiğı Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğünün evrakları incelenerek tespit edilmiştir.

Eskişehir iline bağılı ormanlık alanlarda 2004 yılı ve öncesinde yılda ortalama 10 adet maden arama ve işletme faaliyetleri yapılması için izin verilirken, 2005 yılından sonra bu izin sayısı yılda ortalama 95 adet olduğı görölmektedir.

Yapılan incelemeler sonucu, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde yer alan orman alanlarında verilen maden izinlerinin gerekli Kanun ve Yönetmeliklere uygun yapıldığı tespit edilmiştir. Maden çalışmalarının devam ettiğı sahalarda düzenli olarak denetleme ve kontroller yapılmaktadır. Yasal düzenlemelere göre süresi dolan maden izin sahalarında ise rehabilite çalışmaları yapılmıştır. Bitme süresine göre bazı arazilerde toprak işleme çalışmalarına başlanmış olup bazılarında ise toprak işleme çalışmalarının sona erip ağaçlandırma çalışmalarının yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan bu rehabilite çalışmalarında amaç maden faaliyetleri yapılan sahaları iyileştirerek, sahaların eski işlevine ulaşmalarını sağlamaktır. Yetkili kişilerle yapılan görüşmeler ve alanda yapılan gözlemler sonucu rehabilite çalışmalarının istenilen düzeyde olduğı ve zamanla alanların eski orman yetiştirme kapasitesine ulaşacağı anlaşılmıştır. Devam eden madencilik çalışmalarının yapıldığı maden sahaları ile maden izin süresi bitmesiyle rehabilite edilen sahaların toprak işleme ve ağaçlandırma çalışmalarının fotoğraflarına da bu araştırmada yer verilmiştir.

Devlet ormanlarında madencilik faaliyetleri yapılırken, ormanlar tahrip edilmeden üstün kamu yararı neticesinde koruma-kullanma dengesi kurularak yapılmalıdır. Bu sebeplerden dolayı ormanların çıkarlarını da gözeterek Orman İdaresi tarafından madencilik izinlerinin verilmesi ve kontrollerinin yapılması uygun olacaktır. Maden izinlerinin bugün olduğı gibi gelecekte de devam edebilmesi ve ormanların en az zarar görebilmesinin sağlanması için yasal düzenlemelerin koruma-kullanma dengesi kurularak hazırlanması gerekmektedir. Yasal düzenlemeler ne kadar iyi olursa orman maden ilişkileri de o kadar yolunda gideceğı esastır.

KAYNAKLAR

- Acar, D. Ö. (2007). Türkiye’de Açık Ocak Kömür Madenciliği Sonrası Peyzaj Onarım Çalışmalarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara 97 s.
- Akpınar, N. (1994). Açık Kömür Ocaklarında Çevresel Etkilerin Değerlendirilmesi ve Doğa onarımı Çalışmalarının Milas-Sekköy Açık Kömür Ocağı Örneğinde İrdelenmesi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Anon. (2016). Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğüne Yapılan Maden İzin Müracaatlarında İstenen Evraklar, Eskişehir, 2016.
- Atmaca, M. (2001). Afşin-Elbistan Termik Santrali Açık İşletme Alanının Madencilik Sonrası Olası Alan Kullanım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Maden Mühendisliği Anabilim Dalı, Adana.
- Baykan, A. R. (2004). *Türkiye Çevre Atlası*, Türkiye Çevre ve Orman Bakanlığı, s. 172-180.
- Bilim, M. (2013). Türkiye’de Orman Kaynaklarının Maden İşletmeciliğine Tahsisine İlişkin Çözümlemeler. Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Isparta, 139 s.
- Borand, M. N. (2012). Açık ve Kapalı Maden İşletmeciliğinde Çevresel Etki. Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Coşkun, A. A. a) (2009). *Madencinin Hukuk Zaferi (Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler Üzerine)*. İstanbul, 5 s.
- Coşkun, A. A. b) (2009). Orman Arazisinden Yararlanma Hakları Orman Kanunu ve Turizm Teşvik Kanunu’na Yönelik Hukuksal Bir Analiz. *SDÜ Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi Programı Bildiriler kitabı*, Isparta, s. 1-12.
- Çelik, N. (2012). *Çevre Bilinci*, Gülen Ofset Matbaacılık, Eskişehir, s. 220-221.
- Daşdemir, İ. (2011). *Ormancılık İşletme Ekonomisi*. Bartın Üniversitesi Yayın No: 5, Orman Fakültesi Yayın No:3, Sürat Matbaacılık, Bartın, 407 s.
- Davut, G. Ö (2014). *Maden Hukuku*. Ankara, 14 s.
- Dönmezer, S. (1943). *Tazminat kabilinde para cezaları ve amme para cezaları*. İstanbul Barosu Dergisi, İstanbul, s. 805-824.
- Fanuscu, E. M. (1999). Bozulmuş Alanların Kentsel Kullanım Açısından Değerlendirme Olanakları (İstanbul Ağaçlı Yöresi açık maden alanı örneği). Doktora tezi, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.

- Gençay, G. (2015). *Doğal Kaynaklar Hukuku Ders Notu*, Bartın Üniversitesi Orman Mühendisliği Bölümü, Bartın, 6 s. (Basılmamış).
- İpekoğlu, İ. (2001). Kömür Ocaklarının Çevreye Verdiği Zararların Giderilmesinde Kullanılan Yöntemler Ve Teknikler. Yüksek lisans tezi, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karakoç, K. (2004). Osmanlı'dan Günümüze Maden Mevzuatı Ve Bor Madenciliği Özelleştirme ve Bor Politikaları Üzerine Düşünceler. 23-25 Eylül Uluslararası Bor Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Eskişehir, s. 17-28.
- Karakurt, H. (2002). Ege Bölgesinde Açık Kömür İşletmeciliği Yapılan Orman Sahalarının Yeniden Ağaçlandırılması İçin Toprak Verimliliği Yönünden Alınacak Önlemler. Doktora tezi (yayınlanmamış), Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Toprak Anabilim Dalı, İzmir, 66 s.
- Karakurt, H., Akkaş, M.E., Kaymakçı, E. ve Kostak, S. (2009). *Aydın Linyitleri Açık Kömür Havzasında Toprak Islahı ve Yeniden Bitkilendirme İmkânları*. Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü 15.6202, İzmir, 64 s.
- Karal, E. Z. (1988). *Büyük Osmanlı Tarihi*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, s. 246-247, 456- 457, 389-390.
- Kartalkanat, A. (1991). *Cumhuriyet Döneminde Madenciliğimizin Gelişimi ve Türkiye Madencilik Politikası*. MTA Genel Müdürlüğü, Maden Etüd ve Arama Dairesi, Ankara, s. 17.
- Kaya, A. (2010). Orhaneli Orman İşletme Müdürlüğü Alanlarındaki Maden Ocaklarının Orman Koruma Yönünden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, 72 s.
- Kepenek, Y. (1987). *Gelişimi, Üretim Yapısı ve Sorunlarıyla Türkiye Ekonomisi*. 4. basım, Teori Yayınları, Ankara, 10 s.
- Keskin, Ö. (2011). dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/1682/17940.pdf, Osmanlı Devleti'nde Maden Hukuku'nun Tekâmülü, Ankara, 2011.
- Kuruç, B. (1935). Belgelerle Türkiye İktisat Politikası. 1. Cilt (1929-1932), agk, s. 38-39.
- Kuruç, B. (1987). *Mustafa Kemal Döneminde Ekonomi*. Bilgi Yayınevi, Ankara, 143 s.
- Kuruç, B. (1988). *Belgelerle Türkiye İktisat Politikası*. 1. Cilt (1929-1932), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 569, Ankara, 37 s.
- Kuzu, C., Ökten, G. ve Nasuf, E. (1997). *Kömür Ocaklarının Çevre Düzenlemesi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü, İstanbul.
- Meriçboyu, A., Yavuz, N. (2011). *Enerji Çevre Hukuku Ders Notları*. İTÜ Enerji Enstitüsü, İstanbul.

- Ökçün, A.G. (1969).20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Maden Üretiminde Türk, Azınlık ve Yabancı Paylan, *Ahadan'a Armağan İçinde*. SBF Yayını, Ankara, s. 803-892.
- Ökçün, G. (1971).*Türkiye İktisat Kongresi, 1923-İzmir, Haberler-Belgeler-Yorumlar*. 2. basım, Sevinç Matbaası, Ankara, 388 s.
- Sencer, M. (1973). *Osmanlı Toplum Yapısı*. Yöntem Yayınları: 1973, İstanbul, 330 s.
- Şentürk (Gençay), G., Birben, Ü. (2007). Orman Alanlarında Madencilik Faaliyetlerinin Hukuksal Boyutlarının İncelenmesi. *Türkiye Poster Bildiri Kitabı*, İstanbul, s. 17-19.
- Topaloğlu, M. (1993). Türk Maden Hukuku ve Yer altı Zenginlikleri Mevzuatı. *Türkiye 13. Madencilik Kongresi Bildirileri Kitabı*, Kazancı Yayınları, TMMOB İstanbul Şubesi, İstanbul, s. 397-405.
- Turan, M. (1983).*Madencilüğimizin Tarihsel Gelişimi*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, Ankara, s. 1332-1338.
- Uzun, O. ve Bollukçu P. (2009). Bartın Merkez İlçe Sınırları İçinde Yer Alan Açık Ocak İşletmelerinin Peyzaj Onarımı-Biyolojik Onarım Açısından Değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi I. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı*, Özel Sayı, ISSN: 1302-0943, Cilt II, Bartın, s. 481-500.
- Yıldız, T. D. (2012). 3213 sayılı Maden Kanunu Öncesinde ve Sonrasında Türkiye’de Maden Mevzuatında Yapılan Değişikliklerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Maden Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- URL-1 (2013). <http://madenler-ve-enerji-kaynaklari.nedir.org/> Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 2013.
- URL-2 (2004). www.maden.org.tr/mevzuat/mevzuat_detay.php?kod=57, Maden Mühendisleri Odası, 5 Haziran 2004.
- URL-3 (2016). www.mta.gov.tr/Eskisehir_Madenler, MTA Genel Müdürlüğü, Eskişehir Madenler, 10 Şubat 2016.
- URL-4 (2016). www.maden.org.tr/resimler/ekler/201611d7a08ffda_ek.pdf, Maden Mühendisleri Odası, 10 Şubat 2016.
- URL-5 (2016). www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3213.pdf, 3213 sayılı Maden Kanunu Mevzuatı, 25 Şubat 2016.
- URL-6 (2016). www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140418-12.htm, 6831 sayılı Orman Kanunu Mevzuatı, 18 Nisan 2014.
- URL-7 (2016). www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140418-13.htm, 6831 sayılı Orman Kanunu Mevzuatı, 18 Nisan 2014.

- URL-8 (2016). www.eskisehirobm.ogm.gov.tr/Sayfalar/Kurulusumuz/GenelBilgiler.aspx, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü, 2016.
- URL-9 (2015). <https://tr.wikipedia.org/wiki/Eskişehir>, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, 2015.
- URL-10(2005).<http://www.maden.org.tr/yeni3/madenkanunu/tasocaklarinizamnamesi.htm>, Maden Mühendisleri Odası, Taşocakları Nizamnamesi, 6 Eylül 2005.
- URL-11 (2016). www.mevzuat.gov.tr/1.5.3213.pdf, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Maden Kanunu'nun 12. Maddesi, 2016.
- URL-12 (2005). www.maden.org.tr/mevzuat/mevzuat_detay.php?kod=63, Maden Mühendisleri Odası, Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanun, 2005.
- URL-13 (2011). egecep.org.tr/userfiles/file/çalıştay.pdf, Türkiye Ormancılar Derneği Ormancılığımızda Yasal Sorunlar-Çözüm Önerileri Çalıştayı, Antalya, 14-17 Mart 2011.
- URL-14 (2016). <http://www.ogm.gov.tr/Sayfalar/Kurulusumuz/TeskilatYapisi.aspx>, Orman Genel Müdürlüğü web sayfası, 2016.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ali Osman SEZER
Doğum Yeri ve Tarihi : Çan/ÇANAKKALE-16.03.1986

Eğitim Durumu

Ön Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi
Atabey Meslek Yüksek Okulu - Orman İşletmeciliği

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi
İşletme Fakültesi - İşletme

Lisans Öğrenimi : Artvin Çoruh Üniversitesi
Orman Fakültesi - Orman Mühendisliği

Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü - Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Aldığı Ödüller : Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü *Bölüm Birinciliği Plaketi.*

İş Deneyimi

Stajlar : Çan Orman İşletme Müdürlüğü (Çanakkale)
Dirgine Orman İşletme Müdürlüğü (Zonguldak)

Eğitim Sertifikaları : Bilgisayar
Hitabet Sanatı
Profesyonel İletişim
Beden Dili ve Diksiyon
Liderlik
Girişimcilik
İlk Yardımcı

Çalıştığı Kurumlar : Orman Genel Müdürlüğü:
Dirgine Orman İşletme Müdürlüğü
Artvin Orman İşletme Müdürlüğü
Bartın Orman İşletme Müdürlüğü
Eskişehir Orman Fidanlık Müdürlüğü

İletişim

E-Posta Adresi : aliossezer017@gmail.com
nicolosaliosman@hotmail.com

Tarih : 21/09/2016 (Tez sınav tarihi)

EKLER

Ek 1: Ruhsat/sertifika müracaat formu.

RUHSAT/SERTİFİKA MÜRACAAT FORMU
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

İli : .....
İlçesi : .....
Köyü : .....
Grubu : .....
Alanı : .....
Pafta Adı : .....

Koordinatlar
(Koordinatlar yedi basamaklı olarak verilecektir)

	1.Nokta	2.Nokta	3.Nokta	4.Nokta	5.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....
	6.Nokta	7.Nokta	8.Nokta	9.Nokta	10.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....

Yukarıda belirtilen alan için 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16. maddesi uyarınca, ...grubu RUHSAT/SERTİFİKA almak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Tarih: ...../...../.....

Adı Soyadı
İmza

EKLER :

EK-1 Müracaat Talep Harcı

EK-2 İlk Müracaat Taahhütnamesi

Müracaat Tarihi : .....
Müracaat Saati ve Dakikası : .....
Adres : .....
T.C. Kimlik No : .....
Vergi Daire ve No : .....
Banka Adı ve Hesap No : .....
Tel : .....
Faks : .....
E-posta : .....

NOT: I (b) grubu müracaatlarında maden isminin yazılması zorunludur.

Ek 2: Maden işletme ruhsatı.

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü
İŞLETME RUHSATI

İli : .....
İlçesi : .....
Köyü : .....

Ruhsat Numarası : .....
Ruhsat Grubu : .....
Ruhsatın Yürürlüğe Giriş Tarihi : .....
Ruhsat Süresi Sonu : .....
Erişim Numarası : .....
Ruhsat Alanı : .....
Ruhsat Sahibi : .....
T.C. Kimlik No : .....
Vergi Daire ve No : .....
Ruhsatın Ait Olduğu Paftalar : .....

Ruhsat Sınırlarının Koordinatları

	1.Nokta	2.Nokta	3.Nokta	4.Nokta	5.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....
	6.Nokta	7.Nokta	8.Nokta	9.Nokta	10.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....
	11.Nokta	12.Nokta	13.Nokta	14.Nokta	15.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....
	16.Nokta	17.Nokta	18.Nokta	19.Nokta	20.Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....

Ruhsat Sahibi Adresi : .....

Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanı a.

ARAMA FAALİYET RAPORU

1. Sahanın Hukuki Durumu

Ruhsat Sahibi	:	.....	İl	:	.....
Ruhsatın Grubu	:	.....	İlçe	:	.....
Ruhsat No	:	.....	Köy	:	.....
Erişim No	:	.....	Pafta	:	.....
Ruhsat Yürürlük Tarihi	:	.....	Ruhsat Alanı	:	.....

Koordinatlar:

	1. Nokta	2. Nokta	3. Nokta	4. Nokta	5. Nokta
Sağa (Y)	.....	.....	.....	.....	.....
Yukarı (X)	.....	.....	.....	.....	.....

2. Sahada Yapılan Arama Faaliyeti

Açıklama: Arama amaçlı yapılan jeolojik prospeksiyon, jeolojik harita, numune alımı, jeofizik araştırmalar, sondaj, galeri, yarma vb. çalışmaları sonuçları ile birlikte belirtilecektir. Açılan yarma, kuyu, galeri ve sondaj yerleri ile numune yerlerinin koordinatları verilecek ve jeolojik harita üzerinde gösterilecektir.

3. Maden Jeolojisi

- a) Sahanın Jeolojisi :
- b) Sahada Bulunan Cevher Mineralleri :
- c) Analiz Değerleri :
- d) Cevherin Özellikleri :
- e) Cevherli Zonun Boyutları :
- f) Cevherli Zonun Doğrultu ve Eğimi :

4. Rezerv Durumu

Açıklama: Tespit edilen görünür, muhtemel, mümkün rezerv boyutları, miktarları ve cevher geometrisi verilerek jeolojik harita üzerindeki yeri, koordinatları ile gösterilecektir. Rezerv miktarı belirlenecek, ayrıca hesaplama yöntemi verilecektir.

5. Ruhsat Süresi İçerisinde Sevk Fişi Talep Edilmesi Durumunda

Verilecek Ek Bilgiler

- a) Üretilecek Madenin Cinsi
- b) Tespit Edilen Görünür Rezerv Koordinatları,
- c) Üretimin Yapılacağı Alan Koordinatlarını,
- d) Üretim Yöntemini,
- e) Üretim Yapılacak Alanın İzne Tabi Bölgeler İle İlişkisi,
- f) Yıllık Üretim Miktarı,
- g) Talep Edilen Sevk Fişi Miktarı.

Hazırlayan:

Mühendis/Mühendislerin Adı Soyadı
İmza
Oda No.su

Ruhsat Sahibi:

Adı Soyadı
İmza

Ek 4: Hammadde, maden arama, işletme, altyapı tesisi, tesis izin raporu.

Rapor Tarihi	: 13.05.2016	E-İzin No	: -
Madenin Cinsi	: -	İzin Şekli	: -
Orman Bölge Müdürlüğü	: Eskişehir	İli	: Eskişehir
Orman İşletme Müdürlüğü	: Çatacık	İlçesi	: Alpu
Orman İşletme Şefliği	: Alpu	Köyü	: Türkmentokat
Ruhsat Grubu	: II. B Grup	Seri Adı	: Alpu
Ruhsat Numarası	: -	Meşcere Tipi	: Bm, Çka0
Sicil No/Erişim No	: -		
Ruhsat Bitim Tarihi	: 02.07.2017	Bölme Numaraları	: 470
Ait Olduğu Paftalar	: İ25c1	İşletme Şekli	: Koru

Ek 4: (devam ediyor).

1- Ruhsat Sahibinin

- a) Adı-Soyadı : -
b) T.C. Kimlik/Vergi No : -
c) Adresi : Odunpazarı/ESKİŞEHİR
d) Telefon Numarası : -
e) E-Posta Adresi : -
f) Şirket Yetkilisi Adı ve Soyadı : -
g) Şirket Yetkilisi T.C. No : -

2- Maden Arama/İşletme Yöntemi : Açık İşletme

3- Talebin Amacı : ...nolu ruhsat sahasında 2.490,00 m² maden arama-yarma, 588,55 m² ulaşım yolu olmak üzere toplamda 3.078,55 m² izin talebi.

4- Talep Edilen Sahanın :

	Maden Arama	Maden İşletme	Maden Altyapı	Maden Tesis İzni	Ham Madde Üretim İzni	Toplam
Genel Alanı (m ²)	2.490,00	-	588,55	-	-	3.078,55
Orman Sayılan Alan (m ²)	2.490,00	-	588,55	-	-	3.078,55
Orman Sayılmayan Alan (m ²)	0,00	-	0,00	-	-	0,00

Ek 4: (devam ediyor).

5- İzin Verilecek Alanın:

a)	Arama Toplamı (m ²)	: 2.490,00
	- Sondaj Yöntemiyle Arama Yapılacak Alan (m ²)	: -
	- Yarma Yöntemiyle Arama Yapılacak Alan (m ²)	: 2.490,00
b)	Arama/İşletme Toplam Alanı (m ²)	: -
	- Arama/Açık İşletme Alanı (m ²)	: -
	- Galeri Alanı (m ²)	: -
	- Kuyu Alanı (m ²)	: -
c)	Tesisin Toplam Alanı (m ²)	: 0,00
	- Kırma/Eleme Tesisi (m ²)	: -
	- Depolama Tesisi (m ²)	: -
	- Sayalama Alanı (m ²)	: -
	- Zenginleştirme Tesisi (m ²)	: -
d)	Altyapı Tesisin Toplam Alanı (m ²)	: 588,55
	- ENH (m ²)	: -
	- Maden Ulaşım Yolu (m ²)	: 588,55
	- Şantiye Tesisi (m ²)	: -
	- Pasa Döküm Alanı (m ²)	: -
	- Stok Sahası (m ²)	: -
	- Kantar Sahası (m ²)	: -
	- Toprak Depolama Sahası (m ²)	: -
	- Diğer Tesis Sahaları (m ²)	: -

Ek 4: (devam ediyor).

6- Verilecek İzinin Yeni ya da Temdit Olup/Olmadığı:

- a) Temdit Alanı (m²) : -
b) Yeni İzin Alanı (m²) : 3.078,55
c) İptal Alanı (m²) : -

7- Ağaç Kesilip/Kesilmeyeceği: Kesilmeyecektir.

8- Kesilecekse Tahmini Adet/m³ : -

9- Hizmet Bedeli Dekontu Tarih/No: -

10-İzin Sahibinin Devam Eden İzinleri İçin Bedel Borcu Olup/Olmadığı: Yeni izin talebidir.

11-Kadastro Durumu:

- a) Orman Kadastro : Yapılmıştır.
b) Tapulama : Yapılmıştır.

12-Mülkiyet Anlaşmazlığı Olup/Olmadığı: Mülkiyet anlaşmazlığı yoktur.

13-Ruhsat Alanı Koordinatları:

Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)
R1	310387,000	4399692,000	R3	312000,000	4399532,000
R2	311723,000	4400228,000	R4	311114,000	4399050,000
Alan : 99,88 ha					

Ek 4: (devam ediyor).

14-İzin Verilecek Alanın Koordinatları:

a) İzin Talep Edilen Maden Arama/Yarma Sahası Koordinatları

Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)
A1	311014,000	4399593,000	A4	311086,000	4399565,000	A7	311151,000	4399586,000
A2	311062,000	4399595,000	A5	311059,000	4399557,000	A8	311147,000	4399561,000
A3	311069,000	4399591,000	A6	311117,000	4399600,000	A9	311127,000	4399549,000
Alan : 2.490,00 m ²								

b) İzin Talep Edilen Maden Ulaşım Yolu Sahası Koordinatları

Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)
Y1	311055,665	4399594,736	Y4	311141,707	4399589,827	Y7	311096,610	4399635,485
Y2	311047,130	4399616,682	Y5	311131,601	4399606,670	Y8	311136,000	4399611,000
Y3	311052,739	4399618,814	Y6	311087,518	4399634,073			
Alan : 588,55 m ²								

15-İzin Verilecek Sahaya Ulaşım Yolu Olup/Olmadığı: Mevcut ulaşım yolu vardır. Sahaya yeni ulaşım yolu talebi vardır.

16-Yapılacak Tesis ve Altyapı Tesislerinin Orman Dışında Yapılmasının Mümkün Olup/Olmadığı: Ruhsat sahası, işletme izni ve ÇED (Çevre Etki Değerlendirme) Raporu itibarıyla mümkün değildir.

Ek 4: (devam ediyor).

17-Talep Sahasına Başka Bir Müracaat Yapılıp/Yapılmadığı: Yapılmamıştır.

18-Talep Sahasının Milli Park, Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahası, Turizm Alanı, Özel Çevre Koruma Bölgesi, Askeri Yasak Bölge, Sit Alanı gibi Özel Statülü Alanlar İçinde Kalıp/Kalmadığı: Yaban hayatı sahası, milli park, turizm alanı özel çevre koruma bölgesinde kalmamaktadır. Askeri yasak bölgede kalıp kalmadığı bilinmemektedir. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 15.05.2013 tarih ve 5233 sayılı yazısı ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün 22.05.2013 tarih ve 2255 sayılı yazısı gereğince sit alanında kalmamaktadır. 07.05.2013 tarih ve 4979 sayılı yazısı ile ÇED kapsam dışı görüşü vardır. Orman ve Su İşleri Bakanlığı V.Bölge Müdürlüğünün 20.11.2015 tarih ve 235092 sayılı yazısı ile uygun görüşü vardır.

19-Ormancılık Çalışmaları Açısından Sakınca Bulunup/Bulunmadığı: Ormancılık çalışmaları açısından sakınca yoktur.

20-Varsa Talep Sahibinden İstenilecek Hususlar: Taahhütname hükümlerine uyulması ve yangınlara karşı tedbirlerin alınması.

∞ **21-İzin Verilmesi veya Verilmemesi Durumunda Kamu Yararı:** Kamu yararı ve zarureti vardır.

22-Yol/Yerleşim Yerine Mesafesi: Yola uzaklığı 24 metre mesafededir. Türkmentokatı Köyü'ne 4.550 metre mesafededir.

23-ÇED Belgesi'nin

- a) Tarih ve Numarası : 07.05.2013 tarih ve 4979 sayılı ÇED Kapsam Dışı Yazısı.
- b) Koordinatları : -

24-Talep Sahasının Tamamının veya Bir Kısımının

- a) Tohum Meşçeresi Sınırları İçerisinde Kalıp Kalmadığı : Kalmamaktadır.
- b) Gen Koruma Alanları İçerisinde Kalıp Kalmadığı : Kalmamaktadır.
- c) Muhafaza Ormanları İçerisinde Kalıp Kalmadığı : Kalmamaktadır.
- d) Orman İçi Dinlenme Yerleri İçerisinde Kalıp Kalmadığı : Kalmamaktadır.
- e) Endemik ve Korunması Gereken Nadir Ekosistemlerin Bulunduğu Alanların İçerisinde Kalıp Kalmadığı : Kalmamaktadır.

Ek 4: (devam ediyor).

25-Talep Sahasının Tamamının veya Bir Kısımının Raporun 22. Maddesi Kapsamında Yer Alan Kısım (m²): -

26- 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 16. Maddesine Göre Alınacak Bedeller:

	Arazi İzin Bedeli	Ağaçlandırma Bedeli	Toplam	Teminat
Maden Arama	4.019,01	0,00	4.019,01	
Maden İşletme	0,00	4.025,98	4.025,98	16.140,60
Maden Tesisi	0,00	0,00	0,00	
Maden Altyapı Tesisi	949,96	1.044,95	1.994,91	
Toplam	4.968,96	5.070,93	10.039,90	16.140,60

27-Açıklama-1: Bu ruhsatta izin verilen ya da rapor düzenlenen sahanın dökümü (İlk 5,0 ha).

Dosya No.su	OLUR'un		İzin Konusu	Toplam İzin Alanı m ²	Saha Kapsamında (İlk 5,0 ha) Kalan Alan m ²	Saha Kapsamı (İlk 5,0 ha) Dışında Kalan Alan m ²
	Tarihi	No.su				
Bu Raporla İzin Talep Edilen			Maden Arama	2.490,00		2.490,00
Bu Raporla İzin Talep Edilen			Maden İşletme	0,00		0,00
Bu Raporla İzin Talep Edilen			Maden Altyapı Tesisi	588,55		588,55
Bu Raporla İzin Talep Edilen			Maden Tesisi	0,00		0,00

Ek 4: (devam ediyor).

Açıklama-2: ..... no.lu ruhsat sahasında 2.490,00 m²lik maden arama 588,55 m² ulaşım yolu izni talep edilmektedir. Sahaya mevcut ulaşım yolu da kullanılacaktır.

Açıklama-3: Rehabilitasyon projesi orman izin dosyasındadır.

NETİCE VE KANAAT:

İzin talebinin evrak ve arazi üzerinde yapılan inceleme neticesinde yukarıda belirtilen konulara uyulduğu, idaremiz şartlarının kabul edildiğine dair örneğine uygun noter tasdikli taahhüt senedi ve yukarıda belirtilen bedeller ile teminat yatırıldığı takdirde koordinatları belirtilen 3.078,55 m²lik ormanlık alanda talep sahibi adına ham madde, maden işletme, altyapı tesisi ve tesis izni verilmesinde 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. maddesine göre sakınca olmadığına dair iş bu rapor tarafımızdan tanzim edilmiştir.

BAŞKAN
Orman İşletme
Müdür Yardımcısı

ÜYE
Orman İşletme
Şefi

ÜYE
Orman
Teknikeri

Raporda belirtilen şartlara uyulması, tespit edilen bedellerin, teminatın ve tasdikli taahhüt senedinin verilmesi şartıyla 3.078,55 m²lik ormanlık alanda maden işletme, altyapı tesisi ve tesis izni verilmesi uygundur.

Orman İşletme
Müdürü

Ek 4: (devam ediyor).

Raporda belirtilen şartlara uyulması, tespit edilen bedellerin, teminatın ve tasdikli taahhüt senedinin verilmesi şartıyla 3.078,55 m²lik ormanlık alanda maden işletme, altyapı tesisi ve tesis izni verilmesi uygundur.

TETKİK EDİLDİ.

...../...../2016

İzin ve İrtifak

Şube Müdürü

UYGUNDUR.

...../...../2016

Orman Bölge

Müdür Muavini

TASDİK OLUNUR.

...../...../2016

Orman Bölge

Müdürü

Ek 5: 16. madde izinleri için bedel tespit tutanağı.

E-İzin Numarası	-
Orman Bölge Müdürlüğü	Eskişehir
Orman İşletme Müdürlüğü	Çatacık
Orman İşletme Şefliği	Alpu
Serisi	Alpu
Bölme Numaraları	470
İşletme Şekli	Koru
Meşcere Tipi	BM, Çka0
İznin Konusu	Maden İşletme ve Altyapı İzni

İZİN TÜRÜ	Bedel Cinsi	Alan (m²)	Temdit Alanı (m²)	Ağaçlandırma Bedeli (TL/ m²)	Tutar (TL)
Ağaçlandırma Bedeli	Maden Arama	2.490,00	-	1,61406	4.019,01
	Maden İşletme	0,00	-	-	0,00
	Tesis	0,00	-	-	0,00
	Altyapı Tesisi	588,55	-	1,61406	949,96
	Toplam	3.078,55	0,00		4.968,96

Ek 5: (devam ediyor).

İZİN TÜRÜ	Orman Kapalılık Durumu	Alan (m ²)	5,0 ha Kapsamında Kalan Saha (m ²)	Ağaçlandırma Bedeli (TL/m ²)	İzin Türü Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İl Katsayısı	Tutar (TL)
Sondaj Usulü Maden Arama	Ağaçsız Alanlar							
	% 0-10 Kapalılık ve Makrumuzlu (Bozuk)							
	% 11-40 Kapalılık (1)							
	% 41-70 Kapalılık (2)							
	% 71 ve üstü Kapalılık ve Ağaçl. Sahaları (3)							
	Toplam	0,00						0,00
Maden Arama, İşletme, Ham Madde	Ağaçsız Alanlar							
	% 0-10 Kapalılık ve Makrumuzlu (Bozuk)	2.069,00		1,61406	0,40	1,1	2,00	2.938,75
	% 11-40 Kapalılık (1)							
	% 41-70 Kapalılık (2)							
	% 71 ve üstü Kapalılık ve Ağaçl. Sahaları (3)	421,00		1,61406	0,40	2,0	2,00	1.087,23
	Toplam	2.490,00	0,00					4.025,98

Ek 5: (devam ediyor).

Maden Tesisi	Ağaçsız Alanlar							
	% 0-10 Kapalılık ve Makrumuzlu (Bozuk)							
	% 11-40 Kapalılık (1)							
	% 41-70 Kapalılık (2)							
	% 71 ve üstü Kapalılık ve Ağaçl. Sahaları (3)							
	Toplam	0,00						0,00
Maden Altyapı Tesisi	Ağaçsız Alanlar							
	% 0-10 Kapalılık ve Makrumuzlu (Bozuk)	588,55		1,61406	0,50	1,1	2,00	1.044,95
	% 11-40 Kapalılık (1)							
	% 41-70 Kapalılık (2)							
	% 71 ve üstü Kapalılık ve Ağaçl. Sahaları (3)							
	Toplam	588,55						1.044,95
	Arazi İzin Bedeli Toplam							5.070,93
	Genel Toplam							10.039,90

Ek 5: (devam ediyor).

TEMİNAT	Bedel (TL/m ²)	Oran (%)	Alan (m ²)	Hesaplanan Teminat	Alınacak Teminat (TL)
	1,61406	10	3.078,55	497,00	16.140,60

Yukarıda ayrıntıları belirtilen iznin, devlet ormanı sahasında işgal ettiği yerin Orman Kanunu'nun 16. maddesi Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğüne kurulan komisyonda tespit edilen ilk yıl arazi izin bedelinin tespitine dair tutanaktır. ....../...../2016

Başkan

Orman İşletme
Müdür Yardımcısı

Üye

Orman İşletme
Şefi

Üye

Orman
Teknikeri

DEĞERLENDİRME FORMU

(2014/1 Sayılı Genelge Kapsamında Değerlendirilen Tüm Talepler İçin)

1. İli : Eskişehir
2. İlçesi : Alpu
3. Köyü/Mevkii : Türkmentokat
4. Talep Sahibi : .....
5. Talep Konusu : Maden İşletme ve Altyapı İzni
6. Madenin Cinsi : 0
7. 03.03.2014 Tarihli Genelgenin 2,3 ve 4. Madde Kapsamında Kalıp/Kalmadığı : Kalmamaktadır.
a. Kalıyorsa (DKPM/GM bilimsel rapor ya da uygun görüş var mı?) : -
b. Kalmıyorsa (DKPM/GM görüşü var mı?) : Orman ve Su İşleri Bakanlığı V. Bölge Müdürlüğü'nün 20.11.2015 tarih ve 235092 sayılı yazısıyla uygun görüşü vardır.

Maden İzni Taleplerinde

8. 03.03.2014 Tarihli Genelgenin 5. Madde Kapsamında Kalıp/Kalmadığı : Kalmamaktadır.
a. Hangi Alt Maddede Kaldığı : -
b. Kalıyorsa (27.04.2015 tarihli yazımız ekindeki 09.04.2015 tarihli talimatın hangi istisnai maddesinde kaldığı) : -
c. İlgili Kurum Görüşü Uygun Mu? : -

Enerji İzni Taleplerinde

9. a. 03.03.2014 Tarihli Genelgenin 5. Maddesinin (a) Fıkrasında Kalıp/Kalmadığı : Kalmamaktadır.
b. RES ve RES Ölçüm Direkleri İzni Taleplerinde 03.03.2014 Tarihli Genelgenin 5. Maddesinin (b) Fıkrasında Kalıp/Kalmadığı : Kalmamaktadır.

Ek 6: (devam ediyor).

HEYET GÖRÜŞÜ

2014-1 sayılı genelge ve genelgenin uygulanması ile ilgili 09.04.2015 tarihli talimat kapsamında yukarıda belirtilen talebin değerlendirmeye alınmasında sakınca yoktur.
...../...../2016

HEYET

Başkan
Orman İşletme
Müdür Yard.

Üye
Orman İşletme
Şefi

Üye
Orman
Teknikeri

UYGUNDUR.

...../...../2016

Orman İşletme Müdürü

2014-1 sayılı genelge ve genelgenin uygulanması ile ilgili 09.04.2015 tarihli talimat kapsamında yukarıda belirtilen talebin değerlendirmeye alınmasında sakınca yoktur.

UYGUNDUR.

...../...../2016

İzin ve İrtifak Şube Müdürü

Uygun görüşle arz ederim.

...../...../2016

Orman Bölge Müdür Muavini

ONAY

...../...../2016

Orman Bölge Müdürü

Ek 7: Maden altyapı tesislerinin ruhsat alanı dışında yapılmasına ait zorunluluk tutanağı.

		E-İzin No	0
Orman Bölge Müdürlüğü	Eskişehir	İli	Eskişehir
Orman İşletme Müdürlüğü	Çatacık	İlçesi	Alpu
Orman İşletme Şefliği	Alpu	Köyü	Türkmentokat
Kullanma Amacı		Alanı (m²)	3.078,55

Talep Sahibi	.....
Ruhsat/Lisans No	.....

Ruhsat Alanı Dışında Talep Edilen Sahanın Köşe Koordinatları (6 Derecelik)

Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)

Ruhsat sahasında yapılan inceleme neticesinde, yukarıda koordinatları verilen altyapı tesislerinin ruhsat sınırları içerisinde yapılması mümkün olmadığından ruhsat sınırı bitişiğinde yapılması gerekmektedir.

Bu tutanak tarafımızdan tanzim ve imza edilmiştir. ....../...../2016

BAŞKAN

Orman İşletme
Müdür Yardımcısı

ÜYE

Orman İşletme
Şefi

ÜYE

Orman İşletme
Şefi

Ek 8: Saha teslim tesellüm tutanağı.

		E-İzin No	0
Orman Bölge Müdürlüğü	Eskişehir	İli	Eskişehir
Orman İşletme Müdürlüğü	Çatacık	İlçesi	Alpu
Orman İşletme Şefliği	Alpu	Köyü	Türkmentokat
Alanı (m²)	3.078,55	Merkez Dosya No	
Kullanma Amacı		Bölge Müdürlüğü Dosya No	

İzin Sahibi	.....
Ruhsat/Lisans No	.....
Serisi	Alpu
Bölme No	470

Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü Çatacık Orman İşletme Müdürlüğü Alpu Orman İşletme Şefliği, Eskişehir ili Alpu ilçesi Türkmentokat köyü sınırları dahilinde aşağıda koordinatları verilen sahanın ..... isimli maden izin sahibine yukarıda belirtilen madencilik faaliyetinin yapılacağı 3.078,55 m² ormanlık alana idaremizce izin verilmiş olup, sahanın amacına uygun olarak kullanılması için teslim edilerek

İş bu saha teslim teslim tutanağı tanzim edilmiştir. ..../...../2016

Teslim Edilen Sahanın Köşe Koordinatları (6 Derecelik)

[illegible]

TESLİM EDENLER

Orman İşletme	Orman Muh.	Orman Muh.
Şefi	Memuru	Memuru

TESLİM ALAN

Maden İzin Sahibi

Ek 9: İzin sahalarına ait saha geri teslim alma tutanağı.

		E-İzin No	
Orman Bölge Müdürlüğü	Eskişehir	İli	Eskişehir
Orman İşletme Müdürlüğü	Eskişehir	İlçesi	Seyitgazi
Orman İşletme Şefliği	Seyitgazi	Köyü	Doğançayır
Alanı (m²)	943,13	Merkez Dosya No	
Kullanma Amacı	Maden Altyapı Tesisi	Bölge Müdürlüğü Dosya No	

İzin Sahibi	.....
Ruhsat/Lisans No	.....
Serisi	Seyitgazi
Bölme No	168
İzin Bitim Tarihi	27.04.2022
İzin Olur Tarihi / No	14.03.2013 / 184
Bedel Borcu Olup/Olmadığı	Bedel borcu yoktur.
Sahada Usulsüzlük Bulunup/Bulunmadığı	Sahada usulsüzlük yoktur.
Projesine Uygun Rehabilite Edilip/Edilmediği	Rehabilite şartlarına uygundur.
İptal Sebebi	1.428,11 m ² izinli sahanın 1.227,13 m ² lik pasa döküm sahasının 2/B güncelleme çalışması nedeniyle orman sınırları dışında kalan 742,45 m ² sinin ve 200,98 m ² toprak depolama sahasının tamamının orman sınırları dışında kalmaması nedeniyle toplam 943,13 m ² sahasının iptal edilmesi.
Varsa Açıklanacak Diğer Hususlar	1.428,11 m ² izinli sahanın 943,13 m ² lik kısmı iptal edilerek geriye kalan 484,98 m ² lik saha maden işletme olarak devam edecektir.

Geri Teslim Alınan Sahanın Köşe Koordinatları (6 Derecelik)

Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)	Nokta	Sağa (Y)	Yukarı (X)

Sahanın amacına uygun kullanıldığı, usulsüzlüğe rastlanmadığı, Yönetmeliğin ilgili maddesine göre rehabilite edildiği görülmüş olup sahanın orman sınırları dışında olması ve ihtiyaç kalmaması nedeniyle sahanın geri teslim alınması gerekmektedir.

İş bu izin sahaları geri teslim tutanağı mahallinde tarafımızdan tanzim ve imza edilmiştir.
...../...../2016

TESLİM EDEN

Maden İzin Sahibi

TESLİM ALANLAR

Orman İşletme Orman Muh. Orman Muh.
Şefi Memuru Memuru

